

ANTONII MVSAE BRASAVOLI MEDICI FERRARIENSIS,

EXAMEN *omnium Catapotiorum uel Pilularum, quarum apud Pharmacopolas usus est.* *ad Illustrem*

ALPHONSVM ESTENSEM.

CONRADI Gesneri medici Tigurini enumeratio medicamentorum purgantium, vomitoriorum, & aluum bonam facientium, ordine alphabeti.

Omnia nunc primùm & nata & excusa.

LVGDVNI, Vallongnes
SVB SCVTO COLONIENSI
1546.

AD ILLVSTREM ALPHONSVM

Estensem, Illustriß. Alphõsi ducis Ferrariæ filiũ, & optimæ spei adolescentem,

ANTONIVS MVSA BRASAVOLVS.

COgitanti mihi, Alphonse præstantiß. cui hic libellus mole quidẽ paruus, sed qui non pauca in nostra hac arte spectatu digna complectatur, inscribeudus esset: tu vnus præ cũctis occurristi, qui cùm sis ætate paruus, multos tamen literis, prudẽtia, sapientia, liberalitate, ac animi magnitudine excedis: vt in hac tam tenera ætate plus spondere videaris, quàm qui vigesimum quintum annum attigêre. Paruus igitur libellus tibi paruo puero inscribendus est: cum ne in eius lectione fatigeris, tum vt ad literas amplectendas exciteris. Ad quas tamen capessendas aßiduum habes præceptorem, virum doctißimum Peregrinum Moratum, non paucis viris nostra hac ætate præferendum. Nec parum mouent me ad hanc electionem Illustriß. patris tui verba in illa vltima ægritudine, qua ab his mundi curis exemptus, ad sydera euectus est, quibus tanto amore, tanta charitate, tamq; ardenti pietate, te nobis non semel commendauit. Imò & iure optimo, tibi debetur

hic

hic libellus, cùm soror tua illustriß. Eleonora natu grandior libellum de Syrupis nacta sit, quem hic proximus labor consecutus est, hoc tu natu minor, iure ipso potiaris, ac tibi inscribatur, par est. Accipe igitur hilari frõte munusculum hoc Illustriß. Alphonse. Sic enim nos allicies, vt in tuum decus alia multò maiora cõparemus, & eos qui studia literarum sectantur, vt cœpisti, ama. Vale.

Antonii Musæ Bra SAVOLI MEDICI FERRARIENSIS,

Examen Catapotiorum, seu Pilularum, quorum usus est apud Pharmacopolas.

INTERLOCVTORES.
BRASAVOLVS. SENEX.

BRASAVOLVS.

ON aduenis inexpectate, ô venerande Senex, nam diu est, quòd hîc te expecto: ambigebamque, & mecum ipse cogitabã, an sinistri quicquam tibi contigisset. hora etenim dudum transacta est, qua ad nos te venturum dixeras. Iamiam mancipium hoc ad te mittere parabam, nisi præstò adfuisses, qui tam lõgæ moræ causam disceret, & ad nos quantò ocyus fieri posset, reuerteretur. SEN. Imò non pauca fuêre impedimenta, quæ nos hactenus à tam dulci colloquio, & à nobis immodicè optato impediêre. Sed vnum præ omnibus mirè me vexauit, & adhuc vexare non desinit. BRA. Quidnam hoc est mi Senex? vt ego tecum vel prouidere, vel cõdolere posim. SEN. Vir quidã,

imò potius rabula & maledica cornix de me oblocutus est, cùm mihi iam diu instituerim esse virum probum, neminem lædere, de nemine vel ioco obloqui: hic auté vt vir est procacissimus, & vuula (vt aiunt) linguacior, in res meas veluti Rhinoceros obringit, me traducit, de me passim obloquitur: per Herculé moriar, nisi id efficiam, vt suis dentibus sibi linguam mordicet, & citra dentes sub palato coerceat. BR. Non decet senem virũ & Christianum hęc facere, nedum cogitare. SENEX. Imò maximè decet, ne hæc mala bestia de bonis & probis viris iterũ obloqui audeat. BR. Quid dixit tandé? quæ atra fulmina hæc fuere? SE. Ea, quæ nec ferre possum, nec feram, quoad dignam de ipso pro tanto scelere vindictam sumam. BR. Igitur Iesum Christũ patrem nostrum & præceptorem non imitaberis, qui pro nobis tot contumelias passus est, tot iurgia, tot verbera, & tu minimum verbum ferre non potes? SE. Non sum ego Christus, quem etiam nec Petrus, nec multi alii discipuli in omnibus imitari potuere. Si verba illa in te dicta fuissent, & tu quoque irascereris, & vehemẽti ira excãdesceres. BR. Dic (ni piget) ea, quæ de te obloquutus est, suntne vera, an falsa? SEN. Vera? Imò falsissima. BR. Is igitur vir falsus est, qui de te falsissima obloquebatur. SE. Et falsissimus, si dici possit.

BRAS.

BRA. Propter quid falſiſsimus? SENEX. Quia de me ſuis conſpurcatis verbis falſiſsima in publicum effundebat. BR. O bone ſenex, quis fecit hunc eſſe virum falſiſsimum? SEN. Aliud cogitare non poſſum, præterquàm à ſuo malo genio in hanc miſeriam ductum eſſe. BR. Tu ipſe vera cauſa es, cur hic falſiſsimus ſit. SE. Ego, quid inquis? BRA. Dic, nónne ob id falſus eſt, quia de te falſa obloqui voluit? SE. Profectó. BRA. Tu igitur cauſa es cur ſit homo falſus, cùm de te falſa loquutus ſit. Vnde vindictam ſumpſiſti, nec opus eſt amplius ſumas: quia hunc hominem falſum feciſti, & ipſemet ſibi iniuriam fecit, vtpote abs te conuictus mendacii: atque ita cùm te lædere voluerit, ſeipſum lęſit imprudẽs, quia ſe falſum fecit, non tibi nocuit. Adde hunc hominem illa de te non dixiſſe, quæ de te falſa dixit. nempe ſi falſa ſunt, tu is non es, de quo obloquebatur. SEN. De me ipſo obloquebatur. BRASAVO. Quomodo de te, ſi non erat verum? SENEX. Ea omnia ſub meo nomine protulit. BRA. Veruntamen hoc tuo nomine, vel ſimili complures vocantur. SE. Addebat cognomen. BRAS. Imò & ſi te digito oſtendiſſet, & falſa dixiſſet, de te nullo pacto loquebatur. Dic ſi te Regẽ Galliæ, aut Chriſtianorum Imperatorem vocaret atque ſalutaret. ægre ferrésne? SEN. Non ægrè ferrem,

ſed hunc veluti fatuum deriderem. BRASA. Quamobrē? SEN. Quia nec Rex Galliæ ſum, nec Chriſtianorum Imperator, & lōgè abeſt vt ſim. BR. Si igitur vocet te falſarium, ſi fœneratorem, cur non derides, cùm in hoc deperdito hominum genere non ſis? SEN. Fortè aliis hominibus ſuadebit, me his vitiis eſſe conſperſum. BR. Quomodo ſuadebit, ſi hæc in te nullus inuenire poterit? Imò ipſe ſceleſtus, & apud omnes homines infamis euadet, cùm te eſſe probum virū atq; integrum, abſque labe, abſq; vitio, abſq; macula experientur & comprobabunt: & hi, qui audiēt, inter ſe muſsitabunt, quàm hæc peſsima lingua & vipera de hoc probo viro malè dicit. quamobrem ipſe ſibiipſi, & non tibi iniuriā facit. nam infamē ſe reddit, & à Deo ac probis hominibus odio habetur. Neſcis quid ſuperioribus annis mihi contigerit? SEN. De illo, qui totis viribus in publicis ſcholis tuum nomē temerare auſus eſt? BR. De illo, inquā. is cœpit priuatim & publicè de me obloqui, quem tamen paulò prius officiis & non mediocribus promerueram. Sed ego vice verſa de eo bene dicere non quidem cœpi, ſed perſeueraui, vt deniq; ipſe ex ſuis maledictis ac noſtris benedictis & benefactis iam cœperit per totam vrbem digito monſtrari infami, & à quibuſdam (in hoc tamen improbis) ex-
crem

crementis pollui atque inquinari. Si hic igitur de te malè loquutus est, tu de illo bene dicas, ne simul & ipse malè dicendo malus efficiaris. Scis cur ille de te malè locutus est? SE. Nec possum mentem concipere. BRA. Quia malus, & (vt inquit Seneca) benè dicere nescit. SE. Tamen non possum non ægrè ferre. BR. Quia vir es pinguioris Mineruæ, tuaq; opinione falleris. Verè enim dictum est, Neminem, nisi ex seipso, lædi posse. & id tibi illatum esse putas, quod sibi intulit. non enim in sapientis animum cadit iniuria, vt Plato & Plutarchus ille Chæroneus lõga quadam oratione ostendit. Quid curas latrantium canũ voces, modò dentibus obesse non possint? SE. Nihil. BRA. Aequè nihil cures malè dicentium voces, quos philosophi omnes nõ ab re canes vocitant. Obganniant igitur insidiosæ vulpes, crocitent, latrent de bonis viris per plateas, per templa, per vicos, per angiportus, nihil aliud faciunt, quàm vt se pessimos viros esse ostendant. Tu verò tetragonũ Aristotelis corpus imiteris, quod in quancunque ieceris partẽ recto labore sessile est. Noli à recta via, à recto tramite declinare, si quis alter improbus esse velit, imò pro hoc maledico, pro hoc sceleſtissimo viro, qui malè dicendo sua labia cõtaminat, immortalem Deum exora, vt illi ignoscat, illi rectã & in-

tegram mentē condonet, vt ſuos errores noſcens ad Deum cōuertatur, & bene dicere ſimul, ac bene viuere diſcat: tuq; ſimul improborum maledicta & calumnias contēnere diſcas, ac etiam id dicas quod Auguſtus ad Tyberiū, Satis eſt ſi hoc habemus, ne quis nobis malè dicendo malè facere poſsit. hoc autem aſſequutus iam es ſi probus vir fueris. SE. Hęc facilius dici poſſunt, quàm fieri. BRA. Imò fieri æquè facile eſt. SE. Neſcio ſi tam conſtāter ipſo opere ageres, vt verbis agēdum ſuades. BR. Imò expertus es (abſit iactantia) nos idē opere effeciſſe. An præteriit memoria coniuratorum illorum contra nos pugnantiū, qui cùm ab illuſtriſs. principe ex albo illorū, qui publicè profitentur, expuncti forent, hoc in me referebant. cōuenere ſimul, nosq; & maledictis & malefactis irritare cœperunt. At ſemper cōſtanti animo omnia tulimus, multos ex ipſis, officiis & non modicis affecimus, de aliis bene dicere non deſiimus, malè dicāt ipſi quantū lubet, & quantū poſſunt. Cumq; amicorum coniunctiones noſtræ ſint multò maiores, multoq; ampliores, quàm illorum, omnia quæ dicebant, omnia quæ agebāt ad minima nobis referebantur: illa (vt decet) in bonam partem accipiebamus, Deumq; pro illis exorabamus, vt ad bonā frugē redirent, & reſipiſcerent. SE. Omnia noui, & ſcio, ſi obeſ

obesse potuissent, etiã suo maximo incommodo obesse nõ destitissent: tamẽ non possum mente concipere aliquem esse, cui placeat vt de se malè dicat quispiã. BR. Puto & te nunquam vidisse vel expertum esse verè integrum virũ, & verè humanum. Dic quid aliud est iniuria, quàm aliquem virum bono priuare? SE. Quę dicis (nisi apertius loquaris) nõ accipio. BR. Vt accipias curabo. Si aliquis tibi iniuriã facit, quid hic facit? SE. Vel de me obloquitur, vel mea bona furatur, vel filiam corrumpit: hęc, & huius generis alia iniurias esse & insanum vulgus iudicat. BRA. Hoc est quod petebam in illa sententia citata, qua dicebamus, iniuriam esse hominem aliquo bono priuare. Si quis ergo tua bona surripiat, tibi iniuriam facit, quia his bonis te priuat. Si tuam filiam corrumpit, tibi iniuriam facit, quia priuat te pudica filia & virgine, quod bonum est: & ideò iniuriam facere, est hominem aliquo bono priuare. SE. Iam accepi, & ita esse constat. imò & pati iniuriam est aliquo bono priuari, in quocunque genere sit. BRA. Dic autem quid est verum bonum, nisi virtus? nam diuitiæ labiles sunt & caducæ. pulchritudo fluida est, & tanquam flos breui euanescit. robur diuturno tempore languescit. Vnde nõ ab re à Stellato poëta dictũ est,

Præter virtutẽ nõ est durabile quicquam,

Diui

Diuitiæ pereunt, ſpecies quoque, robur, honores,
Cūcta cadūt, Virtus æterna in tēpora durat,
Quā fortuna neqt, nec tollere lōga vetuſtas.

SEN. Hæc ita eſſe conſtat, & nullus vel ignarus inficias it. BR. At virtus ab eo auferri non poteſt, qui illā habet. SEN. Et hoc aſſerunt omnes. BRAS. Igitur vir probus iniuria affici non poteſt, quoniā eius probitas ab eo auferri nō valet, nec vnquā hoc bono priuari contingit. hoc ferè argumento aut ſimili vſus eſt Maximus Tyrius, cùm probare contendebat, probum virū iniuriā non pati. nam virtute priuari nequit: & improbus eſt, qui iniuriam patitur, ac ſubit. Imò eodē loco probare contendit, improbum virū non poſſe pati iniuriam, quia virtutem nō habet qua poſſit priuari, & longiſsimis verbis non eſſe referēdam iniuriā ſuadere nititur. Dic num is qui te iniuria affecit, & de te malè dixit, aut de alio, à te ipſo & ab aliis vituperio afficitur, & vir improbus exiſtimatur? SEN. Equidem vituperio afficitur. BR. At ſi iniuriam referre volueris, nónne & tu vituperio dignus eris? SEN. Si recta mentis acie contēplor, ita eſſe conſtat. BR. Propterea & tu ipſe noli hūc virū in improbitate imitari, ne & tu vituperii particeps euadas. SE. A nobis dictū eſt ſuperius facilius eſſe hæc dicere, quàm facere.

BR.

BRA. Et à nobis responsum est, facilius esse facere, quàm dicere. Nam facere, nihil aliud est, quàm à referenda iniuria abstinere. quod facillimũ est, cùm inferre iniuriam sit difficillimum: nã opus est media inuenire, per quæ inferatur, pericula euitare, quæ iam contingere possent. Cùm igitur te accepisse iniuriã putas, hoc est potissimum documentum, cohibe animum, mẽtem tuam statim reprime, noli vel minimum temporis supra hanc rem cogitare. Quippe (vt Maximi exemplo vtar) sicut inter corporis morbos qui serpunt, cõtumaciter sanitati resistunt, ac propterea oportet firmum curationis genus adhibere, vt quod superest tabi, saluum fiat: Ita in iniuria referenda, quæ optimè serpenti morbo comparatur. nam quandoque per vrbes, quãdoque per prouincias adeò serpit, vt infinitorũ malorũ causa sit, nisi firmũ remediũ exhibeatur. Est autẽ firmũ remediũ, cohibere patiq; quod aliquis putabit esse iniuriã, sed iniuria verè nõ est, si quid sit iniuria ad vnguem consideremus. Nostris his temporibus calamitatibus plenis, videmus ob iniurias Carolum Imperatorem Quintum copioso exercitu in Galliã ingressum esse, & Franciscum Gallorũ Regẽ non minori exercitu econtrario oppugnare. poterat autem vel vno minimo verbulo pax inter hos cõponi, sed vterq; putat

putat se iniuria affectum. Quis verò eorũ recte bellet, aut quis non recte, nouit gloriosus Deus, qui illi opem ferat, qui studet eius sanctam fidem erigere, confirmare, & ampliare, & qui Italiam in tranquilla pace seruare debeat. In reliquis prouideat Deus, faxitque vt summi pastores, qui in Petri cathedra sedẽt, & Christi claues habere profitentur, potius bella sedent, quàm ea mouere conentur. SE. Tu igitur neq; Gallorũ, neq; Imperatoris factiones sequeris? BR. Et impense fatuos existimo qui sequuntur. cum Paulo dicam, Quæ supra me, nihil ad me. quantũ in me sit, Deũ optimum oro, vt integra pace fruantur. Quòd si fieri non posit, is superet qui Deo placebit, & qui Christianam religionem augere debet, & illustrisimum Ducẽ nostrũ in pace relicturus est. sit quicũq;, is superet, vincat, fiat totius Christianæ religionis dux, & antesignanus. At ad rẽ nostrã redeũtes, sola iniuria, vel credita iniuria, tantarũ litiũ causa est, & alicuius ingentis facinoris erit. SEN. Si hi qui summi sunt in Christiana fide proceres iniuriã referũt, cur ego homuncio referre non debeo? BRA. De his tam magnis viris loqui nostrũ non est. In genere tamen dicemus illos neq; esse Christianos, neq; Christi imitatores, qui iniurias patienter non ferũt. SE. Si hæc à principibus despicerẽtur, &
placi

placidè ferrent iniurias, omnes de illis teme rè malè dicerēt. BRA. Malè dicant quantum lubet, si ipsi Christiani sunt, negligere debēt, & prauorum maledicētias contēnere. Quippe principis officium est, illos punire qui in alios iniuriam inferunt: eis verò sponte & libenter parcere, qui in ipsosmet Principes inferre conantur. SEN. Illuc duci non possum, vt credam te libenter iniurias pati. BRASA. Hoc ad rem nihil facit. Si tibi cordi est meam naturam cognoscere, eam à cunis vsque explicabo. SEN. Hoc mihi gratissimum erit. nā fortè commonitus iniurias ferre addiscam: sicuti vxorem meam abs te frænare didici, & iam domi tranquilla pace fruor. BRASAVOL. Ego meopte ingenio in vindictā inclinor, & nisi Deus optimus mentem meam direxisset, de omni etiam exili iniuria vindictam referre optarem, nec quicquam minimum ferre possem. Tamen à Deo mihi datum est, vt hanc naturalē inclinationē cognoscerem, & cognitā superarem, ac profligarē. SEN. Optima victoria hæc est, quam supra omnes alias collaudat Salomon. sed quomodo teipsū vincere potuisti, & à quo præceptore hāc artē didicisti, vt naturam propriā tibi à materno vtero insitam superare possis? BRASAVOLVS. Omnia tibi explanare tentabo, si aures porrexeris. Vt dixi, meapte natura,

iniurias ferre non poteram. Tamen à pueritia Deus quandam bonam mentem mihi cōcessit, & in bonum propensam. SEN. Quomodo in bonum propensa erat, si vindictam inferre cupiebas? BRAS. Hoc audias, in aliis quibusq; actibus. nā satis recta erat de se, modò nō afficeretur iniuria: nec vnquam inferre iniuriā optabat, licet quādoq; referre cogitaret. Itaq; hac recta mente, à Deo (vt arbitror) ductus, omnes actiones meas in Deum dirigebam, illum frequenter exorans, vt dirigeret gressus meos in semitas suas. Imò in puerili illa ętate, quæ prope infantiam est, ante pubertatem, orationes quasdam & preces ad Deum mihi fingebam, quibus maiestatē eius orabam, vt bonum me redderet, & ad discēdum aptum, & talem me effingeret, vt continuè mandata eius seruarem: nonnullaque alia addebā, vt nostræ vires suppetere poterant. Fortè benignus Deus & misericors hūc animum respiciens, in melius direxit, & perseuerare fecit. Imò nihil tunc agebam, quin ad vota succederet. Progrediēte ætate humanioribus literis incumbere cœpi, diuinum auxiliū nō defuit. etenim nullus erat qui me ad bonas literas hortaretur & excitaret. Quin mater mea viro orbataq;, vt erat circa filios tenella, cùm noctu surgebā vt literis incumberem: conquerebatur, mihi conuicia dicebat.

time

timebat enim ne in illa tam tenera ætate in aliquã sæuam ægritudinẽ inciderem, & ante diem præuenirer. Interim clericus effectus tum, templum frequentabam, linea veste indutus, ad matutinas horas singulo mane surgebam. Musicæ incumbere cœpi: sed gloriosissimo Deo non placuit me per hunc modũ illi inseruire. Cœpi Iuri Ciuili incumbere, & Canonico: nec ista fuit mea illa vocatio, qua à Deo vocandus eram. Cœpi liberalibus artibus incumbere, & duce Deo in trium annorum curriculo ita profeci, vt diebus festis ad dialecticam interpretandam, cùm adhuc & puer essem & scholasticus, vocarer. Sequenti anno, artium & medicinæ (vt inquiunt) insignia adeptus sum, & anno M.D.XXI. Illustriss. Herculi Alphõsi ducis Ferrariȩ primogenito inseruire cœpi, qui me in Galliam duxit M.D. XXVIII. SE. Nescio quorsũ per hȩc discurras. BR. Statim intelliges. Cùm è Gallia in Italiã redii, protinus vxorem duxi, anno ætatis meæ XXVIII. Tũc per vniuersum trãsactæ vitæ cursum discurrere cœpi, & manifestè cognoui me ad hanc vsque ætatem per cõueniẽtia media honesta & laude digna peruenisse, idque non esse factũ ex meis viribus, & ex mea industria, vel ex meo ingenio, sed tantũ ex nutu Dei, ex virtute diuina, Deo optimo doctore, qui me huc perduxit, quasi ita illi

ex sua infinita bonitate placuit. Et licet à pueritia omnia quæ agerem, omnia quæ cogitarem, in Deum semper referrētur, id erat vniuersali quodā modo factum, non ita statutè vt in hoc particulari discursu M.D.XXVIII. quo tempore intra me disposui, iuraui, ac statui, si non eram futurus probus, saltem probos imitari: cœpique eo tempore multos Dauidis Psalmos legere, ac relegere, non paucas orationes obmurmurare, multis sacris, quæ missæ vocantur, interesse, officia cùm virginis, tum magnum (vt dicunt) in dies repetere. Sed in his tanta temporis copia conterebatur, vt vix pro negotiis sufficerē, imò re vera nō sufficiebam: proprerea coëgerunt me rei medicæ praxis, & publica lectionū interpretatio, tot Psalmos derelinquere, & tot diuina officia, & hóc factum est (me iudice) Deo ipso gubernante, atq; dirigente. nam & hoc non minus bene facere est, quàm psalmos cantillare, scilicet, lectionibus incumbere, publicè docere, rem medicam exercere, negotiis familiaribus, & illis quidem multiplicibus prouidere. Propterea vt probi viri officio fungeremur, iterū cōsiderare cœpimus & mētis acie discurrendo probare illū non esse probū virum, qui multos Psalmos congerat, qui assiduus in sacris intersit, si in reliquis vitę operibus

bus malus sit, quãuis illa bona opera sint. An verò meritoria vel nõ meritoria, his disputandũ relinquo, qbus otiũ est de his rebus disserere: nã mihi satis est in his rebus patrẽ meũ imitari, auũ, atauum atq; abauũ, qui semper probissimi viri ab vniuerso populo crediti sunt. Cœpimus igitur vias alias tẽtare, vt pbi viri officio fungeremur, & nũquã à recto tramite vel minimũ discederemus. Illud occurrit, si nunquã ingeniolo nostro otiũ daremus, sed in cõtinuis negotiis esset occupatũ, non dari illi cõmodũ vel occasionẽ aliquam cuiuspiam mali perpetrandi. Itaq; & diurnas & nocturnas horas partiri cœpimus, vt essemus semper in negotio. Verùm cum his etiã perpetuis occupationibus, quibus aliquod vitæ spatium transegimus, si quid mihi interim dicebatur aduersum, si quis retulisset, (vt sępe cõtingebat) aliquẽ de me obloqutum esse, æstuabat animus, irascebar, cruciabar, de vindicta cogitabam, & quomodo iniuriam referre possem: quanuis circa alia mirè occupatus essem: nempe malignus hostis diabolus iniuriæ speciẽ suggerebat. Tunc nouimus & hanc non esse perfectam viam ad probitatem, & ad ferẽdas iniurias: deniq; multis viis cõsideratis, in illã puenimus, atq; descẽdimus, & in illa assuescere cœpimus, perseueramus, & perseueraturos statuimus,

quæ est in omni re, in omni cogitatione, in omni negotio, quantum posſibile ſit Chriſti veſtigia imitari. Cœpi igitur cùm aliquis mihi dicebat, in tali virorum conſeſſu omnes de te honeſtè locuti ſunt, præter magnũ illũ Satrapam & publicum maledicũ, qui mirè obloquebatur. Tũc intra meipſum cogitare incipiebam (quanuis arderet animus in vindictam) quid fecit in hoc caſu Chriſtus noſter? quomodo ſe geſsit in illos, qui eum blaſphemiis atq; cõuiciis iritabant? noſcebamus, legebamusq́; pro illis Deum patrem exoraſſe, vt illis parceret, qui neſciebant quid facerẽt. Cœpi & ego Chriſtum imitari, pro his Deũ orans, qui de me obloquebantur, qui lædere cupiebãt, & tentabãt. Sed primis illis vicibus cùm hanc artem exercere cœpi (etenim ars quædam eſt hæc Chriſti imitatio) in primo illo veſtibulo ſenſus mirè pugnabãt, & imaginatio ipſa fermè refugiebat, diſtorquebatur animus, vt pedem ferè ab hac bona imitatione retraherent, & pro his orandũ eſſe nollẽt. Veruntamen ratio ipſa, quæ id ſibi agendum ſtatuerat, repugnabat, reprimebatq́; ſenſus. Et hæc erat non mediocris pugna, quia mea pte natura in vindictam pronus eram: tamen cùm ratio bis, ter, & quater ſenſum viciſſet, deinde facilius & cum minori labore ſuperabat, & facilius cedebãt ſenſus. Mirũq; audias,

cum

cum iam ratio ſenſuum domina eſſet & præſes, in meipſo tamen expertus ſum rationem ipſam quandoque facilius, quandoque difficilius victoriam aſſequi. Id ego corporeis humoribus attribuebam, qui in dies regenerantur, & ſoluuntur: cum enim bilioſi eſſent, tũc ſenſuum appetentia magis vigebat. Verũ denique rationi ſubmittebantur ſenſus, cœpimusq́; non ſolùm verè, & ex tota mente, & ex tota anima noſtra illis parcere, & Deum pro eiſdem orare, ſed etiam ore, aliquibus audientibus, cùm mihi ſimile quid referebatur, dicebã: hi fortè qui de me obloquuntur, magis me cognoſcũt, quàm vos faciatis. & certè (in hoc enim nõ te decipiam) primis illis vicibus quando hæc dicere cœpi, ore loquebar, non corde: poſtea paulatim aſſueſcere cœpi: prius autem natura ſæpius repugnante. Imò diabolus (vt arbitror) hominũ hoſtis acerrimus, in memoriam meam plurium tum philoſophorum, tum poëtarum, tum hiſtoricorum dicteria reuocabat, quibus iubent, inimicis non eſſe parcẽdum, ſed conuenire, illis ſe terribilem reddere: quæ cùm fidei noſtræ oppoſita eſſe cognoſcerem, ſtatim ad Chriſti imitationem me vertebam, cuius dicta & geſta his penitus & ex diametro opponebantur, & eum pro ſummo philoſopho, & pro ſummo poëta, & pro ſummo hiſtorico habebã:

in hacq; dæmonis ſuggeſtione, & rationis pugna, mens non ſine magno labore ſuperabat, & paulatim victoriæ in hac pugna aſſueſcebat. SEN. Nõ poſſum non putare hunc laborẽ eſſe magnũ. BRAS. Et hoc vnũ nõ prætermittam, in illis primordiis huius imitationis non eſſe ſatis verba Chriſti legere, atque geſta, niſi aliquem probũ virum adeas, qui iam huic pugnæ aſſuetus ſit, & quem actu ita ſe gerere videas, & ex animo hoc faciat, non autem ex inani quadam gloriola: nam multi ſunt, qui ex inani gloria Chriſtũ imitari ſtudent, vt videantur ab hominibus, & probi iudicentur: qui ex hoc ſuam mercedẽ habent. SE. Quẽ imitatus es in hoc opere? BR. Elegi præ omnibus patruum meũ Ioannẽ Braſauolum, qui habebatur tanquã probitatis ſpecimẽ & exẽplar in hac vrbe, cui animũ meũ explicaui, & totam mentem aperui. Ille intentionem meam ſummè laudauit, & ſimul documenta quædam ad hunc finem aſſequendum tradidit, quæ ſupra modum prodeſſe reperi. SE. Quænám fuêre hæc tam ſalubria documenta? BR. Vnum fuit, hominem non moueri aliquo intrinſeco affectu, ſed omnes ſuperare. SE. Quomodo hoc intelligis? nam ad bonos affectus moueri oportet. BR. Loquebatur de affectib. animæ concupiſcibilis, ſcilicet non iraſci, re etiã, quæ ad iram prouocet

cet,imminente,hoc est, non multùm irasci,& si possibile est,nihil irasci:nō gaudere re,quæ ad gaudium faciat, iritante: non tristari aduersis,& prosperis non lætari. SEN. Volebat ergo te esse stupidum hominem & lapideũ. BRA. Scito charissime Senex, [illegible]num esse ex potissimis documentis, quæ in probitate dari possint:nam qui affectu aliquo non mouetur,hic necessariò probus est. SE.Quomodo potuisti tu non irasci in aduersis, nō gaudere in prosperis,atq; lætari? BRA. Ingenuè fateor,me nondum illuc peruenisse, & ad illam perfectionem accessisse,sed in dies accedo magis atque magis, breuique futurũ spero(Deo fauente)me illam assecuturum, non tamen absque magno labore, cùm sensus omnes ex diametro oppugnent. SE. In principio quónam modo perfectioné istam acquirere cœpisti? BRA. Postquàm in hanc arenam descendimus, omnia ingenuè tibi aperiam: Statui intra me omnia,siue bona, siue mala essent,in Deum referre,& de omnibus etiam vel bonis, vel malis illi gratias agere. Cœpiq; illud Sapientiæ promulgatũ verbum cōsiderare,Si bona accepimus de manu Dei, mala auté quare non? Et cœpi cōstanti animo credere Deum curare mortalia:itaque cùm aliquid mali cōtingebat,vel referebatur, omnipotenti Deo gratias agebam, sed primis illis

vicibus ore dicebam, & animus erat anceps, atque ægrè ferebat. Si aliquid proſperũ contingebat, iterum laudabam Deum, ſed corde geſtiebam. Poſtea paulatim effeci, vt vix doleam in aduerſis, vix in proſperis læter, & breui futurum ſpero, quòd his affectibus nõ commouebor: ſum enim huic perfectioni ſatis propinquus, vt his affectibus nõ mouear. Ab amicis plerunque refertur, nonnullos de me oblocutos eſſe: eos negligo, & niſi eſſet primus quidam ſenſuum impetus, quem neſcio an vnquam extinguere potero (nam primi motus in noſtra poteſtate non ſunt) iam finem operis aſſecutus eſſem. Nunc autem in hoc totis viribus incumbo, vt primos illos motus comprimam. Si quiſpiam de me bene loquatur, has laudes paruipendo, videóque, & tota mente percipio, hæc ad integram ſanitatem, & vitæ longitudinem multùm conferre. Si filius mihi in lucem prodeat, aut filia, Bene venerit, inquio, nihil malum eſt, quod à Deo mittitur: ſi moriatur, Deus dedit, Deus abſtulit. Si lucror, bona ſua dat mihi Deus. ſi aliqua auferuntur, fortè ille indigebat. His verbis & cõſtanti animo omnes affectus comprimere ſtudeo. Frequenter expertus ſum patruum meum Ioannem Braſauolum hoc animo affectum eſſe. Et certè hoc documentum pulcherrimum fuit, & ſupra omnia, quæ dari

poſſunt,

possunt,& in quo opus est, frequenter exerceri,si integrè assequi debeamus. Exercitium verò ita incipit, Si omnia in Deum primò verbis,deinde corde referamus: nam frequenter ex exteriori quodam habitu interiorem prouocamus & excitamus. Multa verò sunt, quæ ad hoc nos adiuuant: vnum est, si frequenter imbecillitatem nostram consideremus, quòd ex terra conflati sumus,& stercore pleni, citò corruptibiles, fœtidi. Aliud est, vt humiles esse studeamus, & in ipso nos exerceamus. SE. Quomodo fieri poterit hoc humilitatis exercitium? BRA. Quinque à diuo Bernardo referuntur, quæ ad humilitatis exercitium faciunt. Primum est, amor vilitatis, vt ea quærat homo, in quibus & locus quidam videatur iniuriæ. Secundò, assiduitas subiectionis, vt semper cum aliquo esse velit, quem reuereatur & timeat, vt discat refringere suã voluntatem. Tertiò, comparare se melioribus, vt semper inueniat hominem, cui comparatus ipsi multa desint. Quartò, assiduè propriam conditioné considerare: vt ad omnem elationis motum occurrat, quid superbis lutum? quid superbis cinis? Quintò, considerare occultum inspectorem, cui etiam aperta sunt arcana cordis. SEN. Hæc potius ad cucullatum spectare vidétur, & ad illud nouum genus Frãciscanorum, quod vulgus à cucul-

lo Scapucinos vocauit. BRA. Imò ad Christianum ſpectant. SEN. Habuiſtíne alia præcepta à patruo? BRAS. Et complura, vt id, Quòd Chriſti verba, mores, & geſta ſemper in promptu haberem, & totus ſcaterē Euangelio, ac Pauli & aliorum Apoſtolorum ſententiis. SEN. Optimum quidem præceptum hoc eſt, ſed (vt arbitror) nunquam illud aſſequerer. BRA. Ne diffidas, ô Senex: nam in illa es ætate, in qua & facilè præceptū aſſequi poteris, & facilius in opus committere. hoc enim in mea ætate difficilius eſt, quæ vigens eſt, & in qua feruet bilis, & omnia ad motum prompta ſunt. Verùm & illud non mediocre documentū fuit, mortem non eſſe timendam: nam hic timor multorum malorū cauſa eſt. tu enim aperta fronte veritatem profiteri debes, etiam ſi ob veritatem immineat mors. Nec illud prætermittam intactum, ſedulò conſcientiam ſuam examinandam eſſe, & ſacerdoti præſentandam. hoc enim facit, vt ſeipſum cognoſcat homo. Imò antiqui nihil præclarius, nihil excellentius in tota humana vita exiſtimarūt, quàm ſeipſum cognoſcere. propterea ab oraculo Apollinis è cœlo aurea illa ſententia dècidit, γνῶθι σεαυτόν. Cognoſce teipſum. Quod ſummus Poëtarū Vergilius probum virum edocere ſtudēs innuit, ita canens:

Vir

Vir bonus & ſapiens, qualem vix repperit
 vllum
Millibus è cunctis hominum conſultus
 Apollo,
Iudex ipſe ſui totũ ſe explorat ad vnguẽ.
Quid proceres, vaniq́ue leuis quid opinio
 vulgi
Securus, mundi inſtar habens, teres atque
 rotundus,
Externæ ne quid labis per leuia ſidat.
Ille diẽ quàm lõgus erit ſub ſydere Cãcri,
Quantaq; nox tropico ſe porrigit in Ca-
 pricorno
Cogitat, & iuſto trutinæ ſe examine pẽſat,
Ne quid hiet, ne quis protuberet angulus,
 æquis
Partibus vt coëat, nihil vt deliret amuſsis.
Sit ſolidum quodcunque ſubeſt, nec ina-
 nia ſubtus
Iudicet admotus digitis pellentibus ictus.
Non prius in dulcem declinat lumina ſo-
 mnum,
Omnia quàm lõgi reputauerit acta diei:
Quò prætergreſſus, quid geſtum in tem-
 pore, quid non.
Cur ipſi facto decus abfuit, aut ratio illi.
Quid mihi præteritum, cur hæc ſenten-
 tia ſedit,
Quã melius mutare fuit, miſeratus egẽtẽ.

Cur

Cur aliquē fracta persensi mente dolorē.
Quid volui, quid nolle bonum foret. vtile honesto
Cur malus antetuli. num dicto, aut deniq; vultu
Perstrictus quisquam: cur me natura magis, quàm
Disciplina trahit. sic dicta & facta per omnia
Ingrediens, ortuq́ue & vespere cuncta reuoluens,
Offensus prauis, dat palmam & præmia rectis.

Vides hic charissi. Senex, quàm sanctè, quàm piè, quàm religiose, quàm Christianè Vergilius, vel quisquis fuit Poëta ethnicus, &(vt ab aliquibus falso, vt puto fertur) impudicissimus cecinerit. SEN. In sola sui ipsius ferè consideratione & cognitione, & suorum actuum pensiculatione virum probum statuit. BRA. Ita est, & nihil inueniri potest quod hominē aut meliorem, aut magis probū reddere possit cōfessione (vt nūc vtar hoc vocabulo.) hac enim homo seipsum explorat ad vnguē, quid fecerit, quid facit, quid se facturū parauerit. SE. Hoc equidē nō mediocre documentū est, vt homo probus euadat. BRA. Imò optimū: nam ita se gerere, vt frequenter ab auditore peccatorum eius mala gesta audiantur, est

se ip

ſeipſum conſiderare, & ſe totum ad vnguem contemplari, quod ad perfectionem multùm facit. SEN. Cùm adeò vtile ſit noſtra cõmiſſa audiri, de nõnullis miror, qui noſtro hoc tempore, confeſsionem (vt vocant) è medio auferre tentant. BRA. Id auferre tentant, quo in noſtra religione nihil perfectius, nihil exquiſitius, & nihil ad ſalutem cõmodius. Nos non ſolùm videmus apud Theologos cõfeſſionem iſtam ad ſalutem animarum eſſe vtiliſsimam & neceſſariam, ſed apud Ethnicos etiam & Gẽtiles quidem eius effectus ſummè laudatur. SEN. Quínam eſt hic effectus? BRA. Omitto impræſentiarum omnium delictorum remiſsionem ſi ex toto corde fiat: ſed ſui ipſius cognitionem intelligo, quam ex confeſsione, ſi pura ſit, perfectiſsimè acquirimus. Nullus enim pura mẽte auditori peccatorum ſua commiſſa refert, qui ſeipſum, id eſt, hominem ſuum interiorem non examinauerit, atque diligenter excuſſerit, & non viderit quibus, & quot maculis ſit aſperſus. Fuit ergo optimum conſilium eius, malè cõmiſſa probo cuidã viro referre. SEN. Dedítne alia documẽta patruus? BR. Et multa, inter quæ illud erat, quod leonino carmine referebat,

Quod tibi tu non vis, aliis feciſſe caueto.

Hæc enim eſt naturæ Lex, ne id alteri feceris, quod ſi tibi fieret, ægrè ferres. Nec illud prætermi

termisit, nihil ex improuiso faciũdum, aut dicendum, quin prius considerarem, quid contingere posit. SEN. Nec istud fuit vanum documentum. BRAS. Imò & quod Alexander Magnus à Diogene illo Cynico accepit, & eo à morte quandoq; liberatus est, cum eius tonsor ante Alexandri ædes sententiam istã præscriptam inuenisset: & hoc potissimùm facit illa consideratio, quia si ira percitus es, interim remittitur, aut cessat: si nimio gaudio afficeris, interim dum finem consideras, remittitur gaudiũ, & dicta quædam vana effugis, quæ illi dicere solent, qui nimio gaudio affecti sunt. Nos cõplures vidimus, quibus melius & salubrius fuisset, ita repentè nõ respõdisse, nempe irreuocabile verbum. Augustus Imperator puto ab Athenodoro cõsilium petens in ira, in quam præter modum accendebatur, respondit, Nunquam in vindictã progredi debere, quin prius vigintiquatuor Græcorũ literas recensuerit. Et Platonis sentẽtia refertur, qui à famulo prouocatus noluit illũ verberare, imò dixit: Te verberassem, nisi essem ira percitus: ac si innueret, nihil agendũ cùm affectus est animus, sed tunc agendũ est, cum affectio, quæ animum occupat, remissa fuerit. SEN. Obseruastíne tu hæc omnia documenta? BRA. Obseruare tentaui, & obseruo: sed nõdum illuc accessi, vt perfectionem

habeam: ſpero tamen Deo duce, me breui illam aſſecuturum. Volebat præterea omnia in Deum referenda eſſe, ne in alicuius rei glo riolã duceremur: vnde quicquid occurrebat, id omne ex Dei voluntate factum eſſe cenſeri oportet. Cùm cœpi me in hoc documento exercere, ſolis verbis, & non corde proferebam: deinde paulatim exercitatus in id deũeni, vt omnia tum bona, tum mala, nutu Dei fieri putem, & omnia in illum referam, non quidem ſummis labiis, ſed ex tota mẽte mea, & quæcunque à me fiunt, à Deo fieri proculdubio cenſeo. Hæc ſunt documenta, quæ ſenex ille venerãdus Ioãnes Braſauolus probitatis ſpecimẽ mihi referebat, quibus ſemper Chriſti verba, mores, & geſta coniungebam, & nunc coniungo: ſed vtinam illum imitari poſſem, vt cupio. Ad rem igitur redeuntes, pro qua in hanc arenam deſcendimus, ſi quis de te malè loquatur, negligito hæc verba: cogita quid fecerit Chriſtus in maledicos. iudica illa vera eſſe, quæ à ſceleſto illo dicuntur: vel time ne vera ſint, & animum tuum tunc corrige ac perfice: pro hoc maledico viro Deũ orare ne ceſſes, vt benedicus fiat, vt integra mẽte donetur, vt reſipiſcat & errores ſuos cognoſcat. SEN. Deo vindictam committã, & ipſe retribuet. BRA. Imò Deum orare debes, ne de hoc viro vindictam ſumat. SEN. Ita

in ſacris literis ſcriptum inueni, Deo vindictam relinquendam: Mihi vindictam, & ego retribuam. BRA. Id certè in ſacris literis ſcriptum eſt: tamen non arbitror ex hoc intelligi Deum orandum eſſe, vt vindictam ſumat, imò nec optandum, nec cogitandum: Deum potius orare debemus, vt perſequentibus nos parcat. Eſt verò huius ſententiæ ſenſus: nullus vir probus vindictam ſumere debet, ſed Deo derelinquere, qui id agat quod lubet: & tibi cordi non ſit, quòd vindictam ſumat. SE. Amo à Deo exerceri iuſtitiam. BRAS. Bonus eſt amor, & laude dignus, ſi iuſtitiæ amore mouearis, & non amore vindictæ. Cùm verò hoc potius ames propter vindictam, ob hoc ora, vt vindictam non ſumat, ſed illi miſello parcat: tuq́ue paruipendas loquaces, & maledicos, qui nō de te viro probo, ſed de ſeipſis malè loquuntur. Quod ſi feceris, Deo placebis, vir bonus euades, tuæ vitæ diuturna tempora adiunges, & hi viri maledici deniq; inuidia rumpentur, Deuſq́ue diriget greſſus tuos in ſemitas ſuas. SEN. Hic tuus diſcurſus mihi ſummè placuit, tuaq́ue documenta aggredi incipiam, modò aſſequi poſſim. BRA. Si ſedulò ac frequenter in ipſis exercearis, videbis te paulatim probum virum euaſurum. SEN. Experiri decreui, ſi probus vir fieri poſſim. BRA. Fies omnino, ſi prædictas regulas

ſequaris:

sequaris: quãuis multæ aliæ sint apud diuum Bernardum, quas data opera prætermisi, vt breuius quàm fieri posset ad institutum nostrum descéderemus. SE. Institutũ erat de Catapotiis sermoné habere, sed præscriptæ regulæ sũt animæ catapotia, quibus & ipsa expurgatur, et à prauo in bonũ alterari potest. BR. Hãc igitur lucé in catapotiis cõteremus. SE. Nisi refugias. BR. Ad te potius accedo. SE. Vnde initiũ sumet oratio? BR. A nominis interpretatione, & ab expositione vnde originem duxerit, si tibi videbitur. SE. Imò maximè videtur.

BRASAVOLVS.

HOc igitur modo exordiamur. Pilulas recentes vocant, quasi paruas pilas: fiũt enim in paruarũ pilarum modũ pilulæ, hoc est, in rotundum: nempe compositiones sunt ex re simplici, vel pluribus in rotũdum conformatæ. Hanc verò figuram prę aliis elegere medici, vt facilius per stomachum & gulam in ventriculum descendant. nam rotundum corpus nullam eminentiam habet, qua impediri posſit ne descédat. Præterea plura in rotundo corpore cõtinẽtur, quàm in alia qualibet corporis figura: est enim capacisſimum rotundum corpus. Adde, vt vndiq; æqualiter liquescant pilulę cùm in ventriculo sunt, rotundæ fiunt. hæ sunt ferè causæ cur pilulæ rotundam formam nactæ sint. SE. Audiui & il-

Pilulæ vnde dictæ, quid sint, & de earũ forma.

lam formam habere, vt diutius in ventriculo morarentur. BR. Non est causa cur diu in ventriculo commorentur, sed illa, quia prædurae, nõ liquidæ, quia prædensæ, non fluidæ, qualia sunt liquida medicamenta, quæ facilè discurrunt, antequam in vapores soluta sint. At pilulæ à vẽtriculo non abeũt priusquàm liquæfactæ sint, & iecur petierint, & vapores per vniuersum corpus transmiserint, & caput potissimũ impleuerint: vnde passim receptum est, medicamenta in hanc solidã formam redacta facilius à capite educere, quàm si liquida, & in rei potabilis formã accepta. Imò nõ solùm à capite, sed & à quibuscunq; remotioribus partibus. Nec illud prætereundum: cùm illa, quæ pilulas ingrediuntur simplicia vt plurimum amara sint, & quæ nauseam inferant sumentibus, hæc rotunda forma inuenta est, vt medicamentum citò descendat, & vix vel nihil degustetur. Orbiculi, & globuli à Latinis nuncupari possunt, à Græcis κόκκοι, & καταπότια dicuntur. SEN. Est'ne apud Græcos propriũ pilularum vocabulum καταπότιον? BRA. Græci non vocant solas pilulas catapotia, sed omnia quæ integra deuorãtur digitis ori admotis, & integra deglutiuntur, vt à medico fiunt, catapotia nuncupãt: nempe verbum habent καταπίνειν, quod est deuorare, à quo καταπό-

Orbiculi. Globuli. Κόκκοι. Καταπότια.

τιον dicitur, quicquid integrum deuoratur, quamcunq; habuerit formam. vel quia laryn ga dicitur καταπότης, per quã hæc transeũt, fortè catapotia dicta sunt. SE. Quicquid igitur insumitur & deglutitur, etiam si rotundum nõ sit, catapotium dici commerebitur? BRA. Equidem. tamẽ & ipsi in vsu habebant catapotia. SE. Et in forma rotunda? BR. In rotunda. SEN. Potéstne hoc facilè probari? BR. Facillimè, si duo aut tria Græcorũ authorum loca adducemus, quibus sua catapotia in rotundum vergere ostẽdamus. SE. Adducas quæso. BR. Ab hoc incipiam, qui statim menti subiit. Alexander Trallianus libro ij. cap. iiij. vbi de tussi ex materia agit becchica catapotia formare docet, quæ in globulos conformari debere inquit, erui quantitate: certũ verò est globulum in modũ erui in rotundũ vergere. & lib. iij. cap. xxj. de dysenteria agens, docet conformari catapotia, quæ singula erui magnitudinẽ impleãt. SE. Fortè intelligit quo ad pondus. BR. De põdere nõ intelligit, quia dat bina, aut terna, sed de magnitudine & forma: nã in aliis locis expressè præcepit redigẽda esse in globulos, vt li. iiij. cap. iiij. Aëtius & ipse lib. x. cap. xxxvj. de aromatico crunio agẽs, docet aloen reduci debere in catapotia magnitudine ciceris, & duo, aut tria esse danda. Et in fine noni lib. ponit

catapotiũ dysentericũ, & quod dicit ad erui
magnitudinẽ cõformari,& quinque, aut sex
danda. Et in variis aliis locis,cum de catapo
tiis agit, in globulos formari docet.& Pau-
lus Aegineta cap.v.septimi lib.catapotia cõ-
fici ostendit in modum ciceris, quorum dat
vndecim vna vice. Habes igitur in rotũdum
vergere antiquorum catapotia: quãuis non
sit necessaria illa forma,vt apud Cornelium
Celsum videre est lib.v. cap.xxv.qui de cata-
potiis agit, & quandoq; ad erui magnitudi-
nem cõficit,quandoq; ad nostræ fabæ magni
tudinem,quandoq; ad fabæ Aegyptiacę.Ta
men in eo genere catapotii, quod ad plures
dolores per somnũ leniendos facit,manifestè
ostendit esse etiã catapotiũ, etsi illam formã
non habeat:nam vult cõpositionem illã redu
cendam esse ad crassitudinẽ sordium,postea
ex ea aut paulũ deuoretur,aut aqua diluatur,
& potui detur,idemq; facit in sequenti com-
positione. SE. Nostri igitur boli & electuaria,
catapotia essent. BR. Electuaria in ore tenen
tur,& ideò suum nomen habent eclegmata:
boli verò quos deuorãdos facimus vel ex ca-
sia, vel ex alia re,omnino sunt catapotia, si
vorentur,& integra transglutiantur, vt no-
men ipsum ostẽdit. SE. Erit ergo inconstans
vocabulum catapotium, & non solùm pilu-
las nostras significabit. BR. Est equidẽ: pro-
pter

pterea vtor potius Latinis vocabulis, aut globulos, aut pilulas nominans. Sed his, quæ in genere dicta sunt, omissis, ad singularia catapotia descendamus: nam infinita propemodum Græcorũ authorum loca inueniremus, quibus probari posset catapotiorũ formam talem esse, vt deglutiri possit. Dic verò quo ordine catapotia scripsisti? SE. Vt loculi & pyxides offerebãtur. BR. Igitur genus primum legas quod in tua scheda scriptum est, nam ab eo incipiemus.

SENEX.

Pilulæ Alefanginæ nuncupatæ, illæ sunt, quarũ pyxis mihi scribenti occurrit. BR. Nec ab re, nam & apud Mesuen primæ sunt quæ in suo libro offeruntur. Aliàs verò tibi dictum est, apud Mauritanos Alefangin pulueres odoratos significare, & grati saporis, quibus in obsoniis vtimur, & vulgò simplici nomine species vocantur: sunt autem aromata: propterea hæc pilulæ de aromatibus interpretãtur, non ob id solùm, quia aromata tãtùm recipiãt, sed quia multa capiũt aromata. Aliqui ab Aloë aloefanginas nũcuparũt. Mesue inquit ad ventriculi dolorem conuenire, quando ob pituitam doluerit, & ipsum roborant, coctionẽ accelerãtes: cerebrumq́;, & sensus omnes, ac ventriculum à crassis humoribus liberant. tamẽ ego in hoc casu sim-

Pilulæ Alefanginæ, et vnde dicantur.

Pilulæ de aromatibus, & vnde dicãtur.

plici hiera potius vtor, quàm his Alefanginis dictis. Nunc autem eius compositioné adducito. SE. Hæc est quæ sequitur:

Recipe Cinamomi
Cubebæ
Ligni aloës
Calami aromatici
Macis
Nucis moschatæ
Cardamomi
Caryophyllorum
Assari
Masticbes
Schœni
Spicæ
Carpobalsami } ana ℥. j.

Absinthii sicci
Rosarum } ana ʒ. v.

Terantur cõtritione crassa, & fundantur in ea aquæ lib. duodecim, & coquantur vsq; ad consumptionem duarum partium: deinde fricétur manibus, & colentur, & eius aquositas exprimatur, & recipe aloës succotrinæ bonæ libram vnam, quæ lauetur in lapidea patera vitreata, aqua pluuiali. deinde exiccetur, & fundatur super ipsam expresionis prædictæ circiter libras duas, & terantur in sole: deinde cum aloë ea quæ sequuntur misceri debent:

Recip

Recipe Myrrhæ } ana ʒ v.
Maſtiches
Croci ʒ iij.

Tere contritione bona, deinde prædictæ expreſsionis reſiduũ ſuper ea fundatur, & conterantur, vſque dum exiccentur, & fiant ex eis pilulę in modum ciceris, & da ex eis à drachmis duabus vſque ad aur. ij. & quãdoque affectio exigit, vt ex eis minuatur virtus aloës, & ponimus ex eo ℥. iiij. & quandoque exigit diſpoſitio vt lauetur aloe prius cum aqua myrobalanorum, & tunc accipe ex eis ab ℥. iij. vſq; ad ℥. viij. & coque in aqua, & poſtquam coxeris cum hac aqua, exicca illam & laua vltimò cum aqua de ſpeciebus, ſicut diximus: ſunt enim incolumes. Hæc eſt integra apud Meſuen Aleſanginarum compoſitio. BRAS. Fuêre diu apud recẽtes medicos probatæ ac laudatæ hæ pilulæ, & re vera nõ videmus cur & nũc laudari non debeant, niſi in Græcis authoribus alia potiora haberẽtur, ab ortu ferè mundi experta & cõprobata, & in quæ eadem ferè ſimplicia ingrediũtur. SE. Quænam hæc ſunt? BR. Earundem ferè virium ſunt eæ pilulæ, quas de ſimplici hiera apud Galenum in ſeptimo Methodi medendi libro inuenies: nam & ſi tot ſimplicia Galeni compoſitio non complectatur, ea ſaltem capit, quæ ad affectiones vẽtriculi, & capitis in materia

præsertim frigida potissimùm valent: propterea Alephãginis pilulis simplicem Galeni hieram nunquã postponimus, imò Galenum potius sequimur. SEN. Quid est Azari, quod hanc compositionem ingreditur? BR. Codex mendosus est: nam pro Azari, Assari legendũ est, & re vera ita constat in pluribus antiquioribus codicibus: quanuis & apud Damascenos hoc vocabulum Azarum, Assarũ significet. SE. Non possum nõ valde mirari de Mesue, qui sibiipsi in hac compositione opponi videatur: nẽpe inquit, decoctionem fieri ad consumptionem duarũ partium. verùm vbi superius de decoctionibus agebat, in ipsis sẽper ordinem facit, vt illa, quę maiorem decoctionem in ebulliẽdo patiuntur, præcedant: quæ verò minorẽ, sequantur. In his autẽ pilulis absinthiũ ponitur, quod mediocrẽ patitur decoctionẽ, & rosæ adhuc minorem, multaq; ingrediũtur aromata substantiã raram habentia, & facilè solubilem, vt ipse Mesue in hac cõpositione sua documenta seruare non videatur. BRA. Duo annotanda occurrunt. vnũ est, Mesuen ea semper non repetere, quæ ab ipso in aliis locis dicta sunt: vnde cum hîc decoctionẽ fieri iubet, eam fieri intelligit secundum generales decoctionũ regulas, quas prius veluti fundamenta iecerat, vt primò illa ebulliãt, quæ decoctionẽ maiorem patiuntur

tur

tur:deinde,quæ mediocrem:deniq; quæ modicam. Vel cum hæc in præsenti decoctione posita crasso modo conterenda docuerit, in hisq; pilulis vis quę in cētro est simpliciū exigatur,& non illa,quæ in superficie.nam quæ in centro est,roborat,& quodā modo stypti ca est: propterea tanta decoctione,tamq; lon ga vsus est.SE. Tamē non mediocre dubium apud authores est de pulueribus,quos ipsi vo cant species,an tenuissimè, vel crasso modo in puluerē redigi debeāt. BR.Hāc ambiguita tem non rarò audiui,sed illam potissimū faciunt in colocynthide, ob diuersitatē authorum in ipsa & oppugnantiā,& de qua suo lo co dicemus.Vt autē impræsentiarū tibi satisfiat, dicimus cū decoctio fit(vt in hac Mesuæ cōpositione)non exigitur extrema cōtritio, & in minutissimū puluerē solutio:cùm verò simplicia in pilulas conformare volueris,tūc in puluerē tenuissimū cōtere. Dic autem bo ne Senex,lauásne aloën?SE.Quid nam petis? lauo,& pluries. BR. Ne admiratione afficiaris, si de aloës lotione interrogauerim, cùm & multi sint qui non lauēt:& fortè qui lauāt, vno quodā errore inter lauandū ducuntur. SE.Quónā errore duci possunt?BR.Tuū lauandi modū referas: fortè tunc errorem interim ostēdemus. SE.Aloën accipio,& in pul uerem redigo:mox aquam iniicio,& baculo

circũduco, deinde hoc commiſtum relinquo quoad aloe in vaſis fundum deſcẽdat: & tunc aquam proiicio, aliamq; iniicio, & vehementer circunduco, & iterum deſcendere ſino, idemq; tertiò facio. BR. Quoties hoc facis? SE. Certum numerum non ſeruo, ſed non minus facio quàm ſepties vel octies. BR. Cùm lauas, & quoties lauas, nónne aqua illa, qua lauas, inficitur? SE. Inficitur quidẽ, ſed ſorde aloës. BR. Imò tenuiori aloes parte, quam proiicis ſimul cum aqua: vnde nonnulli extitere, qui aquam nũquam mutaſſent, ſed in eadẽ aqua perpetuò lauabant: dicentes lauare quandoque eſt alicui rei aquam miſcere: vt cùm dicimus diluere vinum, hoc non eſt lauare vinum, ſed aquam vino miſcere. SE. Qui ita dicunt (me iudice) Meſuen non intelligũt: nam hoc modo diluere vna ſolùm fit vice, Meſue autem iubet aloën pluribus vicibus eſſe lauandam. BR. Nec ego hos laudo, ſed veram lotionem intelligo. SE. Tamen Albucaſis vbi de modis abluendi aloën agit, abluit imbibendo ſimul decoctionem quandam, quam parat. BR. Quænam eſt Albucaſis decoctio? SE. Hæc quæ ſequitur:

Recipe Caſiæ ligneæ
Spicæ nardi
Aſſari
Squinanti } ana ʒ. iij.

Carp

Carpobalſami	ana	℥.	iij.
Xylobalſami			
Cinamomi			
Ligni aloes			
Croci			
Maſtiches			
Laccæ			

Contunde, & coque in libris ſex aquæ, donec huius aquæ medietas cõſumpta ſit. Cola, & exprime, & pone in vitreũ vas. accipitq; optimæ aloes libram vnam, & in puluerem redigit, ac triturat, deinde prædicta decoctione ipſam irrorat, donec tota in aloen imbibatur, ponitq; ſuper vas marmoreũ, aut vitreũ, & in ſole cõtinuè terit: deinde in mundã pateram ponit, & craſsiori panno tegit, quoad exiccetur: cùm exiccata fuerit, iterum in puluerẽ conterit, & alia decoctionis portione irrorat, & iterũ exiccari permittit: quod toties facit, quoties ad plenum imbibita ſit decoctio, & exiccata, & deniq; in vaſe vitreo ſeruat. Vides hunc eſſe modũ quẽdam ablutionis, & tamen non proiici aquam? BRAS. Sed nunc te oſtẽdere incipiã, hũc modũ nõ poſſe intelligi à Meſue, quia inquit, ſæpius abluatur aqua pluuiali: ſecundum ablutionem à te nup relatã, opus eſſet pluuiã aquã imbibi in aloë. at hæc aqua frigida eſt, & humida, quæ qualitates & ab intentione pilularũ alefan-

ginarũ diuersæ sunt, & affectibus oppugnãt, quibus hæ pilulæ succurrere debẽt. Quare ille Albucasis abluendi modus à Mesue intelligi nõ potest, præsertim quia cũ decoctione suorũ simpliciũ hanc imbibitioné non facit Mesue. SEN. Antiqui docueruntne lauandi modum, quo aloen lauare possimus? Affer tu aut tuũ, aut antiquũ modũ. BR. Antiquos lota aloe vsos esse maximè constat: nã Galenus in septimo de Arte curãdi libro, & in his quę scribit de Cõpositione medicamentorũ secũdum locos, hieram fieri docet, & ex aloe lota, & ex nõ elota: & sæpius dicit sumendã esse aloen elotã. Quo auté lauãdi modo vteretur, nõ satis constat, tamen aqua lauasse arbitramur. & hinc argumentum accipimus, quòd Dioscorides lib. tertio, vbi de aloe agit, dicit medicaminibus oculorũ valere tosta, vel lota. additq;: lauatur auté, vt quod arenosissimũ sit, subsidat, abiiciaturq;: pinguissimum verò & lene tollatur. Vides igitur ad quem finé lotio tédat secundũ Diosc. vt scilicet si qd terreũ mistum sit, id omne abeat. vnde aloen lauandã esse iudicamus, vt crassæ partes atq; terreæ abeãt, hocq; aqua fontana fiat, & prima vice totũ terreũ subsistat. SE. Nónne & tu aquã illã eiiciendã iudicas, in qua ablutio facta sit? BRA. Eiiciendã esse. SE. Num & quod tenue est eiicis? BRA. Eiiciam quod tenuissimum

mum eſt, quia lotionem vnam ſolùm faciam, neq; aloen in puluerem redigam vt lauem, ſed optimam aloen accipiã, quæ (vt inquiũt Dioſcorides & Galenus) facilè diluitur & liqueſcit. per vnã verò & ſolam ablutioné, partes ſolùm quædam leues & extrinſecæ abiiciuntur: verùm ex hac ablutione id ſolum acquirit, quòd minus educit, & adhuc minus per ablutiones duas, & per tres minus, plures, vel parũ, vel nihil educet. hoc Galenus innuit in ſeptimo de Arte curãdi libro, vbi inquit, hierã fieri poſſe ex aloe lota, & non elota. additque: hæc itaq; non elota valentius vacuat, elota vacuat quidé minus, ſed roborat ventré magis. Id igitur facit lotio, quod aloe minus euacuat, ſed magis roborat, Paulo & Aëtio idé ſentientibus. Galenus etiam in tertio de Simplicium medicamentorum facultatibus lib. cap. x i i i i. cum docet in braſsica eſſe duas cõtrarias facultates, & illaſmet poſſe eſſe in pluribus: de Aloë hîc agens dicit, ab aliquo poſſe remoueri partes, quæ purgant. vnde inquit: nã ſi aloe accuratè lauetur, aut debiliter, aut planè nihil ventrem ſubducet, Verba Galeni ſunt, ἐπιμελῶς γὰρ ἀλοὴ πλυθεῖσα παντάπασιν ἀσθενὴς ἢ οὐδ᾽ ὅλως ὑπάγει γαστέρα. Lotio igitur partes illas in aloe aufert quæ ſubducũt, & quãtò lotiones magis multiplicãtur, tantò minus ſubducens efficitur,

vt apud

vt apud Galenum exquisitissima lotio subdu ctioné penitus auferat. SEN. Quænam est huius rei causa? BR. Quoniã in omni ablutione tenuiores partes auferũtur, & eiiciũtur. vnde quantò plures fient ablutiones, tantò plures tenues partes abeũt, quæ sunt basis & fundamentũ eiectionis. SE. Tamen ventriculũ vehementius roborabit? BR. Equidé. & ideò cùm intentio harum pilularum alefanginarum sit, & pituitam educere, ac humores crassos à ventriculo, cerebro, & instrumẽtis sensuũ, & roborare ventriculum: ex multis aloes lotionibus nihil educent, & Mesuę intentum non habebitur, quod est educere pituitosas materias & crassas. SE. Quid igitur à pharmacopolis agendum est? BR. Quantum in me sit, Galenũ imitarer in septimo Methodi medendi libro, vbi docet parandam esse hierã ex aloë lota, & nõ elota: nẽpe si lota sit hiera, magis roborat, minus educit: si nõ elota, minus roborat, magis educit: & vt in quarto de simplic. medicamentorum facultatibus lib. cap. xiiij. edocuit, si egregiè lauetur, aut parũ, aut nihil educet: propterea suaderem, vt cõpositiones duas seruares, vnã ex aloë non elota, qua vteremur quoties materierũ crassarum euacuatione indigeremus: nam aloë à Græcis inter medicamẽta illa cõputatur, quę à fæcũ eductione ἐκκοπρωτικὰ, id est, sterco-

ris

ris eductiua nuncupãtur. quãdo autẽ sola vẽ
triculi & capitis roboratione indigemus, has
pilulas paratas voluerim ex aloe egregiè elo
ta. SEN. Si vtroq; indigemus, & roborare, &
educere, quid tũc agendũ est? BR. Aloën ha-
bebimus medio quodã modo lotã, id est, quę
nec egregiè sit elota, neq; penitus illota. SE.
Quomodo hoc fiet? BRA. Si semel tãtùm ab-
luatur, hoc habebis: nõ enim erit egregiè lo-
ta, neq; illota: etenim vna sola lotio talis non
est vt eductiuã vim ab aloe auferre posit, &
magis roborare potest quàm si esset nõ elo-
ta. SEN. De Mesue miror, qui toties lauari cẽ
suerit. BR. Fortè nõ est intelligendus Mesue,
quòd hæ pilulæ crassas materias educãt, quo-
niã & si dicat mũdificare stomachũ à pituita,
hoc fortasis intelligit mũdificando, & non
euacuãdo: & ita egregiè lotã esse oportebit.
Dicamus igitur cũ harũ pilularũ vsus sit, ma
terias crassas resoluere, & roborare propter
ea aloe pluribus lotionib. lauari debet, vt ma
gis roboret. de euacuatiõe autẽ nihil refert,
quia hoc nõ quæritur. At si cõtingat, vel se-
mel, vel bis, eum, qui accepit, euacuari, tantò
melius erit: nam ablutio partes illas remouet
quæ vim habẽt educẽdi: sunt verò hæ tenuio
res, quæ semper cũ abluitur, eiiciuntur. SEN.
Quot igitur vicibus lauari debet? BRA. Ter-
tia lotio egregiè aloẽ lauat, quæ nõ in pulue
rem

rem teratur, sed aquę misceatur: quippe si bona sit aloe, diluitur facilè, & eliquatur. SEN. Non dabuntur igitur vt euacuemus? BR. Nō equidem, sed vt resoluamus, ac roboremus. Nunc huius compositionis reliquū examinemus. inquit aloen sumendā, quę prius sit exiccata, deinde supraponēdas esse duas libras illius decoctionis, & in sole ponēdas miscētes quousq; sit exiccata: & hęc cōmistio à recētioribus nuncupatur, ablutio aloes per viam nutritionis: quia decoctio illa imbibitur aloe, & ea ferè nutriri videtur. Huius nutritionis fortè meminit Galenus VIII. de Cōpositione medicamētorū secundū locos, in simplici hiera, cum dicit aloen ali: ea autē exiccata myrrham commiscet, mastiché, & crocū: additq; Mesue reliquum decoctionis supraponi debere aloe, & agitari, quoad exiccetur, postea vtaris. Sed peto quot dies exigantur ad exiccationē duarū librarū huius decoctionis? SE. Pro ratione tēporis, sub æstuante Cane, quatuor aut qnque dies satis sunt. BR. De reliqs duabus libris decoctionis quid interim facis? SEN. Omnes pulueres vna vice non coquo, sed dimidiū solum, postea reliquū iterum coquo, & ad duas libras resoluo. aliter & corrū peretur decoctio illa, quæ remanet in tali dierum spatio, & ad aliquam portionem saltē resolueretur. BR. Istud nec probo, nec mihi

plac

placet: malo etenim vt vna vice fiat tota decoctio, quoniã diuersum compositũ est, si totam pulueris summã in duodecim aquæ libras ebullieris quousque adeò exiccetur, vt quatuor solùm supersint, ab eo si dimidium pulueris acceperis, & vsq; ad duas partes ebullias. SE. Mihi videtur esse eadẽ cõpositio. in vtraq; enim duæ tertiæ partes resoluũtur. BR. Quãtum ad cõpositionis proportionẽ omnino est proportio: sed nõ quantũ ad resolutionis tẽpus, quia pluri tempore indigemus ad resolutionem octo librarũ, quàm ad resolutionẽ quatuor. In hac autem mora puluerũ vires decoctionẽ magis ingrediuntur, præsertim qa crasso modo puluerizati sunt. Adde, ꝙ magis imprimit tota puluerũ coaceruatio in totũ, præsertim tãto tẽpore ebulliẽdo, q̃ pars in partẽ. SE. Quomodo igitur agẽdũ, ne corrũpatur aut resoluatur, antequã prima decoctiõis pars aloes mista euanescat? BR. Audias. illæ duæ decoctionis libræ, quæ aloæ prima die miscẽtur, si dies sit canicularis & feruentissima, eadẽmet die exiccabuntur. SE. Quomodo hoc fieri poterit? BR. Arte. SE. Hãc artẽ libẽter addiscerẽ. BR. Edocebo, si qd persolues. SE. Persoluã. BR. En spõte edoceo: Si octo aquæ libras acceperis, & in arctũ vas posueris, deinde alias octo libras in latius vas eiicias, & alias octo in adhuc latius, &

alias octo in latissimum, & hæc omnia vasa feruentissimo Soli exposueris, deprehẽdes latissimi vasis aquã citius resolui, deinde latioris, deinde minus lati, denique arcti: nã quãtò aqua est altior, tãtò tardius resoluitur. Ex his inferimus, secundũ vasis capacitatẽ aloen & decoctionem recipientis tardius & citius exiccari. Latiore igitur vase accepto vitreo, in quo hæc ponas, & per ipsum decoctio ad semidigiti crassitudinem extendatur, aut etiam minorem, eadem die resoluetur. Itaque poteris secunda die reliquum decoctionis cõmiscere, & eadem secunda die, vel saltem tertia exiccabitur. SEN. Breui equidem dissoluetur hoc modo, sed æquè bene commisceri nõ poterit in latiori patera, sicuti in arcta. BRA. Quid impedit? imò facilius commiscebitur, & per omnes partes tractari poterit, volui atque reuolui. SE. Eo modo multæ partes resoluentur. BR. Aequè resoluentur si per multos dies exiccentur. SEN. Mihi æquè non videtur. nam multæ partes ab aloe reseruãtur. BR. Imò, vt ingenuè fatear, hoc mihi summè displicet, quòd Soli exponantur, & misceantur quoad exiccentur: nempe multæ partes vi Solis à decoctione trahuntur, & per aërem euanescunt. SEN. Quod resoluitur, parui vel nullius momenti est, sed tota vis in aloen imbibitur. BRASA. Nos putamus esse aliquid mag

magni momenti. Etenim tenuiores partes aëreæ, igneæ, & aqueæ illæ sunt quæ euanescunt: terreæ solæ supersunt, crassæ, & confar ctę, in quibus nec odor, nec verus sapor inueniri poterunt. SE. Imò relinquitur odor. BR. Non est verus decoctionis odor: is enim vaporosæ substantiæ & tenui innititur, quæ à radiis solaribus ad se trahitur, & consumitur ac exiccatur: quippe disputatio est in naturali philosophia, an accidentia de subiecto in subiectum transire posſint: & qui transire cēsent, argumentū habent de odore, qui accidens est, tamē ex pomo in manū transit. Viri autē philosophi, qui cum Aristotele putāt nō transire, dicūt, & si odor ex pomo in manū transire videatur, tamē de subiecto in subiectū nō transit. & si id experimento cōprobabis, quia accepto pomo, & per aliquod tēpus per manū cōuoluto, odor in manu sentitur. Ad hoc experimentū duæ sunt diuersæ sententiæ, quæ respōdēt. vna dicit in manu nouū odorē generari, sicuti ex igne nouus calor in linteo fit. Hæc autē sententia à magnis Philosophis non probatur, sed potius id probant, quod ab alia sentētia & vera philosophorū opinione dicitur, odorē scilicet nō esse in tota pomi substātia tanquàm in subiecto, sed esse in tenuioribus partibus vaporosis, quæ partes corpora sunt. cùm verò pomū tracta-

Accidentia an transeāt de subiecto in subiectū.

mus, ex manus caliditate, meatus insensibiles pomi aperiuntur, & vapores illi exeunt, qui sunt corpora, & quibus odor tanquam subiecto inhæret, illiq; vapores manui inhærentes, pomi odorẽ in manu seruant. Quòd autem hoc sit, ex eo videre licet, quia si hyeme pomum odoraueris, in principio nihil redolet, nã eius insensibiles meatus clausi sunt: cũ verò ita manu tractatur, vt caleat, vel alio etiã modo caleat, adeò vt euaporatio, in qua odor inest, exire poſsit, tunc odor præsentiri incipit. At si pomum diu tractaueris, deniq; inodorũ efficietur, quia vniuersa euaporatio, cui odor innititur, exibit. Et hoc in omni odorata re contingit: propterea odoramenta clausa seruari debent, ne euaporẽt: alioqui simul exit odor. Experiẽtiaq; videmus liquida odoramẽta, & quæ nihil habẽt glutinosi, si in detecto vase seruentur, odorẽ amittere, quia exhalationes, q̃bus odor innititur, abeũt: vt in aqua rosacea, & similibus videre nihil impedit. Illa verò, quę glutinosa sunt odoramẽta, odorẽ q̃dẽ remittũt, sed penitus nõ amittũt, tamẽ tam diu tractari possent, & detecta seruari & exiccari, quòd odorẽ amitterent: quod in zibetto ac moscho, quæ maximè redolent, experiẽtia ostendit. ab Aristotele igitur nõ ab re dictũ est, odorẽ esse fumosam exhalationẽ, id est, fumosæ inniti exhalationi.

tioni. quod & ante Aristotelē sensit Plato: nā in calce secundi Alcibiadis, odorē in vaporosa re fundari innuit: vbi Socrates de Homero loquens ita dicit, Troianos cùm suburbanū ædificium molirentur, facere diis immortalibus pretiosa sacrificia, bonum nidorem verò ex litore suauē ad cœlum vsq; vētis extolli. quod indiciū est odorē esse in vaporibus, & fumo. Hoc autem Plato ex Homero fortè accepit, primò Iliados, versu CCCXIII. cum de sacrificio agens in hunc modum cecinit:

Κνίσση δ' οὐρανὸν ἷκεν ἑλισσομένη περὶ καπνῷ. id est,

In cœlum nidor fumo reuolutus abibat.

Idem sentit & Auicēna in li. de Origine spiritus, cap. IX. primi tract. vbi docet quid sit subiectū aromatizitatis, vt eius verbis vtar: verū ne hac in re nimis immoremur, & nostro fine frustremur, dicimus fumos à decoctione illa eleuari, quibus fumis odor innititur, & vigor simpliciū decoctionē igredientiū, solūq; terrestrē partē remanere. SE. Tibi igitur placere nō videtur, vt hāc decoctionē exiccari sinamus? BRA. Nēpe sol mirè trahit partes à cētro vsq;, imò & si in vmbra exiccetur, & nimis immorātur, & fumos eleuari opus est. vnde potius voluerim vt pulueres illi immiscerentur aloę, q̃ vt illa decoctio fieret. SEN. Putas igitur nihil virium in aloe ex tali

decoctione remanere? BR. Absit vt nihil dicam: parum tamen remanet. SEN. De odore ipso non mediocriter ambigo, an in solis vaporibus sit. BRA. Non est opus hanc philosophicam materiã nos hîc disserere: sed ipsam videre si cupias, nostra libri Prædicamentorum commentaria perlegas, vbi adeò exaggeratè illa tractamus, vt nihil desit. SEN. His pilulis vltimam manum imponamus. BRA. Hęc sit vltima manus: pulueres actu potius ingredi debent, quàm decoctio illa, quæ postea vi Solis exiccetur. SEN. Tamen recentes medici, qui pharmacopolium nostrum frequentant, ita parari volunt. BR. Pro ipsis para: mihi satis est habere simplicem Galeni hierã ex aloë elota, & non elota: verùm apud alios authores compositiones aliæ non desunt ab his diuersæ, quæ alefanginæ pilulæ vocantur. Nempe Hali in x. libro suæ vocatæ practicæ, & in VII. vbi de inordinato appetitu agit, similẽ ferè descriptionem alefanginarum refert. Et Serapio in Antidotario suo tres descriptiones ponit, quarũ prima aliquam affinitatem cum hac habet. SEN. Illæ solùm in vsu sunt, quas Mesue descripsit. Vnum autẽ scire percupio, cùm dicit, rosarum, absinthii añ.ʒ.v. alii contextus habent an.℥.v. quid intelligere oportet, ʒ.v. an ℥.v? BRAS. Miror aliquem esse, qui in hac re dubitet, & qui statim suum

codic

codicem non emendauerit, ſi dicas vncias, in drachmas. Verùm de his Alefanginis ſatis dictum eſt, quarum loco vtor ego ſimplici hiera Galeni: propterea non ab re eſſet, ſi ſecundo loco de pilulis hieræ ſimplicis ageremus, cum quibus magnam affinitatem habẽt prædictæ, & in eadẽ intentione eis vtimur. SEN.

Pilulæ de ſimplici hiera Galeni in noſtra ſcheda ſecundo loco ſcriptæ non erant, ſed poſteaquàm tibi animo eſt, vt illas excutiamus, vt lubet, fiat. BR. Quomodo illas paras? SEN. Galeni modo paro: nam in primis hieram picram conſtituo, vt Meſue docet diſtinctione tertia de medicinis ſolutiuis. BR. Illam explica. SEN. Ita fit à Galeno (vt refert Meſue.) *Pilulæ de ſimplici hiera Galeni.*

Species hieræ Galeni.

Recipe Cinamomi
Maſtiches
Aſſari
Spicæ
Carpobalſami
Croci
Xyloaloës
Caſiæ
} an̄. partes æquales

Aloës ad duplum ponderis.

Hæ ſunt ſpecies hieræ Galeni, ex quibus pilulæ de hiera ſimplici cõficiuntur apud Meſuẽ. BRA. Quo liquore miſcetis hos pulueres, vt in pilulas cõformentur? SEN. Melle roſaceo.

BRA. Vidiſtíne alios, qui hanc compoſitionem alio modo componerent? SEN. Imò ſunt Ferrariæ, qui ex ſex rebus ſolũ cõficiant. BR. Simplicium põdus referre ne pigeat. SE. En,

Recipe Cinamomi
Aſſari
Xylobalſami
Spicæ nardi
Croci
Maſtiches
Aloës ad duplum ponderis.

BRA. Quomodo accipis hoc duplum ponderis, an totius compoſitionis, an ſolùm vnius ſimplicis medicamenti? SE. Vnius ſimplicis, vt ſi cinamomũ ſit vncia vna, aloë ſint vnciæ duæ. BR. Exquiſitius fuiſſet ad duplum ponderis omnium: quia compoſitio magis propinqua fuiſſet cõpoſitioni Galeni. SEN. Non eſt igitur Galeni deſcriptio? BRAS. Non eſt quo ad pondus, nec illa, quam facis, eſt Galeni ſimplex hiera, nec alia, quam nonnulli parant, & Nicolaus Galeno illam attribuit, & ſimpliciter vocat picram, id eſt, amaram Galeni: quam dicit ad omnem capitis frigiditatem valere, & ſtomachi coctionem procurare, vomitum ſtringere, vteri frigiditati ſubuenire, conceptionem adiuuare. quam dicit exhibendam eſſe in balneo vel eunti dormitũ. Eius compoſitio hæc eſt,

Recip

Recipe Aloës optimæ ℥. xiiij. ß. *Hiera picra*

Cinamomi Nardi Costi Croci Schœni Xylobalsami Casiæ fistulæ Mastiches Assari Rosarum Amomi Absinthii	añ. ℥. j. gr. vij.

Mel quod sufficiat.

Hæc est hiera illa picra, qua in clysteriis nos vtimur, & quam præbeo quoties simpliciter indicitur hiera picra à medicis, vel hiera picra Galeni, tamen non est simplex. Scimus nonnullos pharmacopolas, qui alium pulue rem parant, quo pilulas istas conficiunt: sed quia picra mihi composita videtur, & nõ simplex, ideò de compositione illa nullam mentionem feci. BRA. Ab re non est omnia referre, vt errores detegantur, & in veritatem adducantur. SEN. Hæc est quæ sequitur,

Recipe Cinamomi
Croci
Spicæ
Schœni

Aſſari Caſiæ ligneæ Xyloaloes Carpobalſami Violarum Abſinthii Epithymi Stœchados Agarici Roſarum Turbith Colocynthidis Maſtiches	an̄.	ʒ.	j.
Scammonii correcti		ʒ.	ij.

Aloës hepatici ad pondus omnium.

Omnia tenuiſsimè in puluerem redigit, & in pilulas conformat ex melle roſato, vel re alia ſecundum intentionem ægritudinis. B R. Et aſſerunt hanc eſſe hieram Galeni? S E. Aſſerunt. B R. Res profectò mira, & quæ apud Galenum nuſquam reperitur, & Galenus de turbith mentionem nunquam fecit, multiq; hac vtũtur pro illa hiera, qua in clyſmatibus vtimur. nam & ipſa à Nicolao deſcribitur, & talem differentiam facit, quia primam vocat Galeni picram, ſecundam hieram picrã Galeni. Audias & alterum quorũdam errorem qui veram quidem Galeni appellatã hieram ex ſex rebus faciunt, & centũ drachmis aloes,

ſed

ſed ſingulorum ſimplicium vnam ſolam drachmam ponunt. SEN. A te certò ſcire voluerim quomodo cōfici debeat hæc ſimplex Galeni hiera. BRA. Hoc non te cælabo. Scito Galenum exhibuiſſe hieram in puluerem redactã, quam ex decocto aliquo bibebant, vel iure, vel in eclegmatis formam deducebãt, vel catapotiorum & globorum. Sed priuſquam de ſimplici Galeni hiera loquamur, prius inſpectare oportet, an à Galeno inuenta ſit, & compoſita hæc hiera. SEN. Cur in hoc dubitas, cùm & Serapio & Auicenna in hac hiera Galenum adducãt, veluti huius compoſitionis authorem & inuentorem? BR. Adducũt quidem, quoniam apud Galenum ſcriptam inuenêre: ſed an Galeno authore extiterit, ignorabãt: imò hierã aliam ſcribunt, quàm illa ſit, quæ apud Galenum inuenitur. SEN. Quomodo fieri poteſt tales tantoſque viros deceptos eſſe? BR. An ipſi decepti ſint vel eorũ interpretes, & librarii, noſtrum non eſt iudicium ferre: id tamen aperta fronte profiteri audemus, infinitas eſſe compoſitiones ab antiquis confectas, quas in Auicenna, Serapione, Meſue, & Haliabate, mutilas, imperfectas, & perperàm adductas legimus. En Meſue octo ſimplicia ponit in hac cōpoſitione præter aloen. Idem Auicen. facit, & ponunt duplum ponderis aloes. Serapio tres hieræ deſcrip

ſcriptiones refert, quarum prima vera eſt Ga
leni ſimplex hiera: quanuis ſimplicium pon
dus per haur faciat, quod Galenus drachmã
dicit. ſed hoc ad rem nihil facit. Fortè haur
apud ipſos drachmam ſignificat, quanuis ab
omnibus ferè receptum ſit ſignificare dra-
chmam vnam & ſemis. Verùm ad rem no-
ſtram redeuntes dicamus hanc ſimplicẽ hie-
ram non fuiſſe à Galeno inuentam, ſed po-
tius ab Andromacho. SE. Quid inquis? Rece-
ptum eſt apud omnes hanc hierã eſſe Galeni
inuentũ. Meſue id ſentit, id ſentit Auicẽna, &
omnes ſimul recentes. BRA. Sentiant hi au-
thores quicquid velint, ſcito hanc hierã eſſe
Andromachi hieram. Nam antiquorũ mos
fuit, compoſitiones quaſdã à ſe ipſis inuen-
tas habere, quas ipſi ſuas ſacras compoſitio-
nes nuncupabant, quoniam eas magnifacie-
bant, & ægris tanquam res ſacras exhibebãt.
vnd Rufi hiera reperitur ſatis probata, hiera
Antiochi, hiera Iuſti, hiera Archigenis. SEN.
Galenus ergo nullam hieram parauit, quam
ipſe ſuomet ingenio conſtituiſſet? BR. Hæc
vocata ſimplex Galeni non eſt, vt ibi oculata
fide oſtendam: ſed Paulus Aegineta lib. VII.
cap. VIII. cùm hieras refert, hieram quan-
dam adducit, quam Galeni hieram vocat.
SENEX. Quæ nam eſt illa? BRASAVOLVS.
Hæc quæ ſequitur:

Recip

Recipe Trixaginis
Piperis longi
Piperis albi
Stœchadis
Veratri nigri
Scammonii
Spicæ nardi
Scyllæ assatæ
Epithymi (secundũ aliquos
} Vniuscuiusq; ʒ. xvj.

Myrrhæ
Croci
Guttæ ammoniaci thymiamatis
Euphorbii
} Vniuscuiusq; ʒ. viij.

Quæ cuncta melle excipiũtur. S E. Hæc nõ est Galeni hiera simplex, neq; eiusdẽ cõposita hiera, quã Nicolaus refert, & tu superius adduxisti. B R. Hanc etiã cõpositionẽ apud Galenũ inuenire non potui. Aetius præterea lib. III. cap. CXVII. hieram quandã describit, quam Galeno attribuit: cuius compositio ab illa Pauli euariat. Nam inquit,

Recipe Pulpæ colocynthidis ʒ. viij.

Scyllæ assatæ
Ammoniaci thymiamatis
Scammonii.
Corticis ellebori nigri
} Singulorũ ʒ. xvj.

Stœch

Stœchadis
Hyperici
Epithymi
Succi polypodii
Bdellii
Aloes
Chamædryos. in alio codice habetur Eupatorii } Singulorum 3. viij. In alio codice habetur ʒ. ij.
Marrubii
Caſiæ
Myrrhæ Troglodyticæ
Sagapeni
Croci
Ariſtolochiæ
Piperis albi
Piperis nigri } Singulorum 3. iiij.
Piperis longi
Cinamomi
Opopanacis
Caſtorei
Petroſelini

Mellis quod ſufficit.

Integra exhibitio 3. iiij. media tres, minima duæ cum melicrato, & minutiſsimi ſalis cochlearii ſemis. Hæc eſt Galeni hiera ſecundũ Aetium. Tu autem videre potes quanta ſit differentia inter illã Pauli & iſtam. SEN. Differen

ferentia eſt in ſimplicibus,& in copia.hæc autem à te nuper dicta hiera reperitúrne apud Galenum? BRA. Eam diu quæſiui, & tamen integrè inuenire non potui. SEN. Vnum eſt, à quo moueor hieram ſimplicem eſſe Galeni hieram, quia Paulus lib. VII. cap. II. illã compoſitionẽ referẽs dicit, Picra Galeni accipit,

Aloes ℥. C.

Ligni balſami
Maſtiches
Croci
Spicæ nardi
Aſſari
Cinamomi
} Singulorum ℥. vj.

Sunt, qui in iunci rotundi odorati floris, & caſiæ vniuſcuiuſq; ℥. VI. admiſceant. exhibe ℥. I. in hydromelite. hæc Paulus. Ex quibus apparet, hanc cõpoſitionem Galeni eſſe exiſtimaſſe. BRA. Galenus illam nõ deſcribit ac ſi ſua ſit, nec à Paulo refertur ac ſi Galeni ſit, ſed quia ab ipſo Galeno refertur. verùm, vt animus tuus quietior euadat, nunc oſtendamus hanc hieram non eſſe Galeni. Inuenio ipſam apud Galenum in quinque locis poſitam. in tribus locis in lib. de Compoſitione medicamentorum κατὰ τόπους, & in ſeptimo Methodi medendi lib. & in ſexto De ſanitate tuenda. Compoſitio, quam omnes paſſim ſequuntur & adducunt, ex ſeptimo Methodi

thodi medēdi accipitur, & hic locus in mediū ſemper affertur, cùm de hac hiera mentio fit. Inquit verò præcitato loco Galenus: Expedit ergo paratam habere, quam omnes medici picram, id eſt, amaram, vocant: atque hanc dupliciter confectam, vtique ex aloe elota, & non elota. admiſcetur autem huic,

Cinamomi Xylobalſami Aſſari Spicæ nardi Croci Maſtiches Chiæ	Vniuſcuiuſq; ℥. vj.
Aloes	℥. c.

Ex his colligere potes, ſi omnes medici vocant hoc medicamentū picram, non eſſe eius inuentum: nempe dixiſſet, quod nos picram vocamus. Prope finem præterea ſexti libri de ſanitate tuenda, inquit: In totū ergo, ad aloes drachmas centum, reliquorum cuiuſq; coniiciuntur ℥. ſex, quæ ipſa quoque ſex ſunt: atque hæc eſt picra, quam Romæ omnes præparant. Ex quo apparet, ſi omnes Romæ habebant hanc picram, quòd ab ipſo non fuerat inuenta, præſertim quia non tantùm immoratus erat Romæ, vt omnes illam parare potuiſſent: cùm multos habuerit ęmulos, qui Galeni compoſitionem non paraſſęnt. In ſecundo etiam lib. De componendis pharmacis ſe

cis ſecũdum locos, vbi de iis, qui ex ſtomachi vitio capite dolent, agit, inquit: Præſtantiſsimum præſidium eſt medicamen ex aloe præparatum, quod nonnulli quidem vocant picram, hoc eſt, amarã: nõnulli hieram ex aloë, ac iniiciunt quidem cẽtum aloës drachmas, ſex autem aliorum ſingulorum, quæ & ipſa ſex ſunt numero, Cinamomi, Spicæ nardi, Xylobalſami, Maſtiches Chiæ, Aſſari, Croci. Ex hoc loco, quia aliquos vno modo vocare dixit, alios alio modo, ſuam compoſitionem nõ eſſe deprehendi poteſt. In octauo autem lib. De componendis pharmacis ſecundũ locos, vbi ſcribit quas Andromachus tradiderit facultates ſtomachicas, inquit, Cùm Andromachus inſcripſiſſet ſtomachicæ. deinde ſic incœpit: Ad ſtomachicos hiera quatuor. deinde totam eius compoſitionem ordine tradidit, quæ in hunc modum habet:

Recipe iũci odorati floris
Xylobalſami
Maſtiches
Croci
Nardi Indicæ
Aſſari
Cinamomi
} Singulorũ ℥. vj.
Aloës elotæ ℥. c.

Simul leuigata reponito. Si ergo Andromachus hac hiera vtebatur, qui ante Galenum

ſcripſit. nam de eo in pluribus locis Galenus mentionem facit, qui & libros Therapeuticę ſcripſit, propterea hæc hiera Andromacho potius attribuenda eſſet, quàm Galeno. SE. Non tamẽ dicit fuiſſe inuentũ Andromachi. BR. Nõ equidẽ, quia re vera eſt inuentũ Themiſonis, qui ante Andromachum extitit: fuit autẽ Aſclepiadis auditor, vt de eo pluribus locis mentionẽ fecit Plini. de quo Iuuenalis:

Quot Themiſon ægros autumno occiderit vno.

SE. Quomodo hoc ſcis? BR. Quoniã Gale. in eodẽ octauo de Cõpoſitione medicamentorum ſecundũ locos, hanc cõpoſitionem ponit, & præfixa inſcriptio dicit, Antidotũ hiera Themiſonis ad ſtomachi ſubuerſiones valet, & æſtuãtibus, & ad omnẽ inflationẽ, tardam concoctionẽ, & vteri affectus: eſt etiã ad vrinã probè efficax, ſummatim facultas admirabilis, hydropicis, iecorariis, & nephriticis, quin & mulieribus menſes educit. Poſtea deſcriptionẽ ponit, quæ præciſè eſt ſimplex hiera appellata: ita enim poſt titulũ ſequitur:

Aloës	ʒ.	c.
Maſtiches	℥.	j.
Croci	tantundem	
Nardi Indicæ	Singulorum	℥. j.
Cinamomi		
Carpobalſami		

Aſſari

Aſſari

Contundito, incernitoq; cribro tenuiſsimo, ſeruatoq; ſiccũ, vt perſpirare poſsit. Vides eſſe hierã ſimplicẽ, & à Galeno hic nuncupari Antidotum hiera Themiſonis? s E. Igitur qui indicunt, dicere debẽt: Recipe hieræ Themiſonis? B R. Ita indicere deberẽt. quòd etiam à Themiſone inuenta fuerit, Aëtius teſtis eſſe pòteſt lib. vj. cap. x. vbi curationẽ melancholicorũ ex Galeno ponit, inquiẽs dandam eſſe hierã aloes, quæ præ cæteris epithymum recipit, quam conficies ſicuti iubet Themiſon:

Hiera Themiſonis.

Recipe Aloes		℥. c.
Maſtiches	Singulorum	ʒ. j.
Croci		
Spicæ nardi		
Cinamomi, aut duplum Caſiæ		
Aſſari		
Carpobalſami		
Epithymi		ʒ. ij.

Detur è mulſa ad cochlearis magni mẽſurã. Hoc eſt ſatis efficax teſtimoniũ, hanc hieram non eſſe Galeni, ſed Themiſonis, qui multò ante Galenũ ſcripſit: quãuis Serap. in tract. de Antidotis eam Andromacho attribuat. id autẽ fecit, quia cõpoſitionẽ iſtã accepit ex viij. de Cõpoſitione medicamentorum ſecundũ locos, vbi Galen. refert, quas Andromachus

tradiderit facultates ſtomachicas. in quo loco hierã ponit, qua vtebatur Andromachus, nõ tamen hierã ab Andromacho inuentã. SE. Quicquid ſit, hæc nõ eſt Galeni cõpoſitio, vel ab Andromacho, vel à Themiſone inuenta ſit, eã tamẽ antiqores in frequẽtiſsimo vſu habuere. Sed tu impræſentiarũ quomodo exa-miſsim fieri debeat, edoceto. BR. Id quàm lubenter agã. Themiſon ex ſeptẽ rebus hieram compoſuit, vt Gale. in octauo lib. de Cõpoſitione medicamentorũ ſecundũ locos, refert. SE. Quæ ſunt hæ ſeptẽ res, quæ ſecundũ Themiſonem ingrediuntur? BRASA. Hæ ſunt:

Aloes	ʒ. c.	
Maſtiches	℥. j.	
Croci	tantundem	
Nardi Indicæ	Singulorum	℥. j.
Cinamomi		
Carpobalſami		
Aſſari		

SEN. Hanc compoſitionem ſuperius etiã adduxiſti. BR. Adduxi: ſed nunc vt oſtenderẽ ex quibus pararet Themiſon, adducere denuò non ſum grauatus. Tamẽ huius medicamẽti pondus in ſimplicibus diuerſum eſt apud Aſclepiadẽ, & Andromachũ: nempe Aſclepiades aliorũ ſimplicium ℥. miſcet, hoc eſt, põdo drachmas argẽteas octo aut ſeptẽ ſemiſſem. Andromachus autẽ ʒ. vi. conueniũt ambo in

poſit:

poſitione drachmarũ centum aloës. Andromachus ponit aloen elotã, Aſclepiades non elotã. Andromachus recipit xylobalſamum, Aſclepiades carpobalſamum. Andromachus floré iunci odorati miſcet, quod nõ facit Aſclepiades. Hic verò Galeni locus me dubitare facit, an Themiſon ille fuerit, qui Aſclepiadẽ audierit, cùm Aſclepiades adducat hãc hierã tanquam Themiſonis Antidotũ: quod an ita ſit, nũc curæ non ſit. idq; ſatis eſto, Themiſonis hieram nuncupari, quam (vt eodem octauo lib. Galen. refert) ſimpliciter hieram appellarũt, ſed diſtinctionis gratia appoſuerunt diaaloës, vt diceretur hiera diaaloës, ad alterius hieræ differentiã, quę diacolocynthidos appellatur: hancq; ſimplici vocabulo picrã, id eſt, amarã, nuncupabãt. SE. Cum nonnulli drachmas ſex ſimpliciũ, nonnulli octo ab aloë ponãt, quoſnã imitari debeo? BR. Licet Themiſon huius compoſitionis inuẽtor vnciã poſuerit, & idẽ fecerit Aſclepiades, tamen cùm facilè ſit inuẽtis addere, & quod iã inuentũ eſt, perficere, Andromachũ & Gale. poſteriores imiteris, qui rem interius cõſiderãtes, ſex drachmas ſolùm ſimpliciũ miſcuerunt, vt in præcitato loco, & in ij. lib. eiuſdẽ voluminis, & in ſeptimo Methodi medendi, & in ſexto De ſanitate tuẽda, videre eſt. SEN. Erũt igitur omniũ ſimpliciũ pręter aloẽn ſex

drachmæ. BR. Ab re fortè nõ erit, si omnium simplicium, quæ hãc cõpositionem ingrediuntur, finem consideremus. SE. Imò erit optimum. Propter quid cinamomũ recipit? BRA. Quoniã vt Gale. dicit lib. octauo de Cõpositione medicamentorũ secundũ locos, præter id quòd tenuissimarum sit partium, additur etiam vt ventris meatus simul adaperiat, abstergat, extenuetque, si quid glutinosum crassúmve humoribus inhærescat: etenim crassos hos humores ob expurgãtis facultatis imbecillitatem aloe non solet attrahere. Quare & biliosarũ in ventre dispositionum præstantissimũ est remedium, vt vno die frequẽter multos curauerit, qui stomachi vitio molestari crediti sunt. Iuuat & hoc, & omnes alios affectus ex prauis succis cõtractos cinamomum admistũ, vt quod vim habeat, qua prauas qualitates in naturalem statũ reducit. Hic est igitur finis, ob quem compositio hæc cinamomum recipit. SE. Cùm à te aliàs dictũ sit nos vero cinamomo carere, quomodo fiet hæc integra cõpositio? BR. Galenus in sexto De sanitate tuenda lib. de hac compositione agens, inquit, in defectu cinamomi accipiendum esse duplũ casiæ optimæ, quam aliàs ea esse virtute nonnulli putãt, vt nihil ab inuali do cinamomo absit: quod tamen non credit Galenus: quia à generoso cinamomo etiam
talis

talis caſia longè ſuperatur: ſed, inquit, ſicuti in boni panis inopia vel viliſsimo veſcimur: ſic in cinamomi penuria exquiſitiſsima vtemur caſia. SE. Ergo quia cinamomo caremus in hac compoſitione duodecim drachmæ caſiæ, id eſt, canellæ poni debēt? BR. Omnino, ſi Galenũ & antiquos ſequi voluerimus, quãuis aloes vis ex hac copia in tali cõpoſitione parum denigrabitur. veruntamen nunc verum cinamomũ ad nos allatũ eſt, vt tibi poſt hũc ſermonẽ oſtẽdemus. SE. Nõ mediocri gaudio afficiar, ſi antequã moriar cinamonũ videre datũ ſit. Dic verò propter quid maſtiche hãc compoſitionẽ ingreditur? BR. Galenus octauo libro de Compoſitione medicamẽtorum ſecundum locos, inquit maſtichen hanc compoſitionem ingredi, quia apta ſtomacho gratiq; odoris, & confringẽdæ vi aloes medicamentoſæ efficax. Vt autẽ de omnibus aliis in ſumma tibi dicam, aliqua ſunt abſterſoria & tenuia, alia ſtomacho apta robore quidẽ longè cinamomo inferiora, genus autẽ idẽ facultatis habentia. Gale. præterea inquit melius eſſe loco aſſari carpeſiũ ponere. cùm verò nobis carpeſium deſit, aſſarum ponere curabimus. hæcq; conſideratio eſt in ſecundo libr. de Comp. medic. ſecundum locos, vbi etiã de croco diſſerit, an ſex drachmæ præcipi debeant, vel pauciores: quia nõnullę ex his quæ

ei adiiciũtur, caput feriunt. quod dicit Gale. frequenter ſibi accidere ex ſolo croci odore. Ideò cõpoſitionẽ illam optimã iudicat, quæ recipit croci ʒ.v. aloës ʒ.xc.& cùm ſint aliqui qui facilè capite replentur, pro his iiij. ſolùm croci ʒ.iniicit, qua cõpoſitione in his etiam vtitur, qui ſuffuſionũ imaginationes, aut accidentia ex ſtomachi affectu patiũtur. Quibus autem venter prohibetur, vt mulieribus quæ nõ probè purgãtur, ſex croci drachmas ponit, & quadraginta aloës. SEN. Ergo aloë quandoq; nõ debet eſſe centũ drachmæ? BR. Minimè, ſecundum Galenum in ſecundo de Compoſitione medicamentorũ ſecundũ locos. In ſeptimo autẽ Methodi medẽdi, huius rei nihil meminit. At in ſexto De ſanitate tuenda, dicit ſe feciſſe duas picras, præter illam qua omnes vtũtur, quæ habet centum drachmas aloës, & ſex alias ſex rerum. In vna verò ſuarum picrarũ ponit plus eorũ, quæ calefaciunt, in altera minus: dicit autem immiſceri plus calefacientium, ſi aloës quantitas dematur, vt ſi aloë ſit drachmæ lxxx. alia ſint drachmæ ſex. Erunt autẽ illa quæ calefaciũt minus, ſi aloe multiplicetur, vt ſi drachmæ xx. addãtur, ſitq; aloe drachmæ cxx. reliqua drachmæ vj. SE. Optarẽ ego compoſitionem vnam ſtatam & firmam. BR. Fieri non poteſt quin duæ ſint. SEN. Quare? BRAS. Quia pa-

ratam habere oportet picrã ex aloë elota, & ex non elota: postea si medicus quicquã addere voluerit, id facere poterit, aut ex aloë, aut ex aliis rebus. SE. Quas vires habet aloe elota, & non elota? BR. Superius dictum est. & Galenus in sexto Methodi medendi, & in secundo & octauo de Compositione medicamentorum secũdum locos, docet inquiẽs, non elotam aloen minus roborare ventriculum, sed magis euacuare: è cõtrario lotã magis roborare ventriculũ, & minus euacuare: quia in elotione tenuiores partes, & quæ habent vim medicamentosam, abeunt, & eiiciuntur. SE. Optarim vt cõpositionem illam afferres, quæ Galeni mentem attingere magis videtur. BR. Quanuis in locis variis illam probet quæ recipit aloes ʒ.C. aliarum rerum sex: in secũdo tamen de Compositione medicamentorum secundum locos, & in octauo hanc, quæ sequitur, componẽdam innuere videtur, & seruandam.

Recipe Aloes		ʒ.	xc.
Cinamomi ʒ.vj. siue pro eo casiæ, id est, canellæ		ʒ.	xij.
Xylobalsami	ana	ʒ.	vj.
Assari			
Spicæ nardi			
Masticħes			
Croci		ʒ.	v.

Omnia in puluerem redacta misceto & seruato. SEN. Quantã huius picræ quantitatem dare oportet? BRA. Galenus in vij. Methodi medendi, inquit: Si velimus exhibere maximum eius modum, dabimus duorũ magnorum cochleariũ mensurã: si mediocrem modum, duorum paruorum cochleariũ: si minimum modum, vnius parui cochlearii mensuram exhibebimus. In secundo autem libr. de Compositione medicamentorum secũdum locos, inquit: datur autẽ medicamenti summum ℥.I. minimum, dimidium: inter vtrunq; pondus alia exhibentur, dum quantitas pro ætate, corporis magnitudine, & cõsuetudine euariat. At in octauo eiusdẽ volu. libro, Andromachũ adducit, qui inquit, quibusdã dari cochleariũ vnũ, quibusdã duo. Galenus verò exponere volẽs quid intelligendũ sit per cochleariũ, exponit drachmã argẽteã, quam Romani, inquit, denariũ appellãt. hæc verò nos vbertim discussimus in eo libello, quem De põderibus medicis fecimus. Aëtius libro vj. cap. x. exhibet ad cochlearis magni mẽsuram: sed ipse cõpositionẽ facit ex octo ℥. aliarum rerũ, & centũ aloes. Paulus lib. vij. cap. xj. ℥. j. dari iubet. nos verò impræsentiarum huius picræ vsque ad duas drachmas damus magno profectu. SE. Quomodo antiqui hos pulueres miscebãt, vt ægris facilius corrigerent

rentur? BR. Galenus, & alii antiqui mistos ser uabant, & vario modo porrigebant. Paulus præcitato loco ex hydromelite propinādos iubet. Andromachus ex aquæ frigidę cyathis quatuor, aut calidæ, Asclepiades ex aqua frigida, aut ex vino. SEN. Debebant vinum & aquam abhorrere per aliquot dies. BR. Gale nus tamē in octauo de Cōpositione medica mentorum secundum locos, inquit, satius esse si ex mulso aliquis medicamentū hoc exhi beat. Verùm ipse iubet dari cū aquæ cyathis non plus tribus. Idem in ij. lib. censet, & in septimo Methodi medendi, vbi etiā inquit, ali quos excipere hoc medicamentum despumato melle. SE. Et nos hoc modo puluerem ex melle rosaceo accipimus, & in pilulas confor mamus. Compositionē igitur parabimus, vt superius edocuisti, ex nonaginta drachmis aloes. BR. Equidē & cū aloe elota, & nō elota, & ex melle, vel etiā rosaceo in globū dispo nito, & in tali loco seruato, vt perspirare pos sit: nam probus medicus ea addere sciet, quæ ad ægrotantis intentionem conuenient. Galenus etenim plerunque vtitur picra ex acuta, potissimùm in libris de Compositione medicamentorum secundum locos: intel ligit verò hanc picram, cui aliud acutum me dicamentum additum sit, vt colocynthis, aut helleborum. SE. Ad quos affectus valet hæc

compo

compoſitio? BR. Ad complures, ſed hinc inde poſiti ſunt in variis locis, potiſsimùm verò vni affectui ſuccurrit, cùm ventriculi parietes materia pituitoſa pleni ſunt, & vētriculis imbecillioribus ſuccurrit in his, qui literis incumbunt, & valde ſtudioſi ſunt, præſertim ex aloe elota, & his quibus mens aliquo ſtudio occupatur. Nunc illa ſingulatim enarremus quæ ab authoribus dicuntur. Primò igitur (vt Galenus in ſeptimo Methodi medēdi teſtatur) valet ad vitioſos ſuccos, qui in tunicis ventriculi habentur. Idem dicit in ſexto De ſanitate tuenda, & in ſecundo & octauo De compoſitione medicamētorum ſecundū locos. Ex ſecundo eiuſdem voluminis lib. valet ad ſuffuſionum imaginationes, & ad accidentia ex ſtomachi affectu. Ibidem ad hos valet, quibus venter prohibetur. Ibidem mulieribus conuenit, quæ non probè purgātur. Ex octauo de Compoſitione medicamentorum ſecundum locos, vbi de ſtomachicis Andromachi agit, inquit, his dari non debet qui calida & ſicca intēperie afficiuntur, nec qui ſicca cum frigiditate: nec abſolutè his, qui ex ſolis qualitatibus particulā aliquam habent vitiatā. Iuuat omnes prauas diſpoſitiones, ex prauis humoribus ortas. Valet ad articulos relaxatos. Ex eodē lib. vbi incipit Antidotū hiera Themiſonis, valet ad ſtomachi ſubuer-

ſion

ſiones. Cõuenit æſtuantibus. Valet ad omnẽ inflationem. Ad tardam cõcoctionem. Cõuenit vteri affectibus. Ad vrinam probè efficax eſt. Hydropicis, iecorariis, nephriticis ſuccurrit, menſes educit. Succurrit his, qui bilẽ vomunt. Inflãmmationibus interioribus ex hydromelite conuenit. Ad difficiles ſanorũ coctiones valet. Valet his, qui habent bilem in tunicis ventriculi. Robur particulis adhibet, per quas iter moliũtur. Auget calorẽ locorũ per quos tranſit. SE. Eſt ergo mirabile medicamentum. BR. Mirabile, inquam, ſed de illo plus ſatis locuti ſumus. SE. Igitur ad alium tranſeamus. BR. Vt lubet.

SENEX.

Pillulæ de hiera cũ agarico has ſequũtur. BR. Quomodo has paras? SE. Hierã Galeni picram à Nicolao deſcriptã ex ſexdecim rebus paro. BRA. Simplicia enumera, & cõponendi modũ. SE. Superius iterũ enumeraui, & integrã hanc hierã propoſui, cùm de ſimplici Galeni hiera loqueremur. BRA. Ne pigeat ſecundò & illã referre, vt rem ipſam facilius conſiderare poſſimus. SEN. Hæc eſt, vt tibi morem geram, compoſitio, *Pilulæ de Hiera cum Agarico.*

Recipe Cinamomi
Spicæ
Croci
Schœni
Aſſari
} ana ℈. ij.

Xylo-

Xylocasiæ	ana	℈.	ij.
Xylobalsami			
Carpobalsami			
Violarum			
Absinthii			
Epithymi			
Agarici			
Rosarum			
Turbith			
Colocynthidis			
Mastiches			

Aloes ad pondus omnium.
Mellis quod sufficit.

BR. Memoriæ subit, te superius cõpositionẽ istam adduxisse, vbi de simplici hiera loquebamur: illa est, qua multi in clysmatibus vtũtur: & quoties indicitur hiera picra, hanc tribuunt pharmacopolæ ex melle confectã. Faciunt & ex melle rosato pilulas, quas de hiera picra maiores nuncupant. SE. Nos istas vocamus de hiera cum agarico. BR. Cur istud? SE. Quoniam agaricum recipiunt. BR. Cur non vocantur de turbith, vel de colocynthide, cùm vtrunq; in eodem & æquali pondere recipiatur, & hæc vehementius soluant, quàm faciat agaricus? SEN. Hoc ignoramus. BR. Igitur non magis appellari debẽt de hiera cũ agarico, quàm de hiera cũ turbith, vel colocynthide. nec sumi debẽt pro pilulis de hiera

hiera cum agarico. nam ita illæ nuncupantur: quia veræ de hiera pilulæ & agaricus totam compositionem ingrediuntur. Sed in hac compositione, quam tu paras, & agaricus & alia simplicia ingrediuntur: propterea miror, cur vos has pilulas de agarico nuncupaueritis, & eas pro illis de hiera cũ agarico exhibueritis. SENEX. Ita didici à senioribus huius artis viris. BRASAV. Aetate fortè seniores erant, sed eos doctrina iuniores existimamus. Non desunt tamen pharmacopolæ, qui compositionem aliam sequantur, quam ex Petro Gallo accipiunt potius scriptore, quàm pharmacopola, huic similem in vno solũ differẽtem, ꝙ hæc epithymũ nõ recipit, illa recipiebat. hæc verò duas diagridii drachmas recipit, quas illa nõ recipiebat, & simpliciũ pondus est ʒ.j. SE. Extende & tu compositionem istam, quam nõnulli sequuntur. BR. Eadẽ est. tamẽ ne desideres, ita faciunt:

Recipe Cinamomi		ana ʒ. j.
Spicæ	Croci	
Schœni	Assari	
Xylobalsami		
Xylocasiæ		
Carpobalsami		
Violarum	Absinthii	
Agarici	Rosarum	
Turbith		

Colo

Colocynthidis Mastiches	ana	ʒ.	j.
Diagridii		ʒ.	ij.

Aloes ad pondus omnium.

Cum syrupo de stœchade fiat globus. SEN. Paucissima est differentia inter illam Nicolai, & istam. BRA. Sit quomodocũq;, non est hiera cum agarico. propterea melius recentes quidam fecerunt, qui nuncupant hieram Galeni compositam, aut istam, aut illã, quam tu ex Nicolao retulisti. Sunt etiam, qui ita particulatim loquantur omniũ simpliciũ ʒ. duas, aloes ʒ. iiij. mellis colati & expumati ℥. viij. At qcquid sit, hæ pilulæ de hiera cũ agarico esse nõ possunt. SE. Quas ergo deinceps parare iubebis? BR. Non desunt tamen, qui minus errent in hanc vrbe, & qui compositionem affinem hieræ cum agarico parent. SE. Quænam illa est? BRA. Hæc,

Recipe Hierę Galeni Agarici trochiscati	ana	℥.	ß.
Aloes		℥.	j.

Ex melle rosaceo colato conformentur pilulæ. SEN. In quo errant hi? BRA. Quia perfectam hierã non accipiunt. SE. Opto vt in hac charta cõpositionẽ explices. BRAS. Scito aliquos voluisse agaricũ poni ad põdus omniũ simpliciũ simul, aloe dẽpta: vnde erũt agarici ʒ. xxxv. vel ʒ. xxxvj. si crocus sit ʒ. vj. Nos ve-

rò

rò putamus satis esse agaricum ad pondus vnius simplicis poni, vt sit ʒ.vj. SE. Cōpositionē istā denique explica. BR. Nónne ex prædictis verbis accipere potes? SE. Possem equidé, sed mihi facilius erit te audire. BR. Hæc est cōpositio pilularum de hiera cum agarico, quam iubeo te paratam habere hoc modo,

℞. Cinamomi, pro quo casia, i. canella, ʒ. xij.

Masticches	ana	ʒ.	vj.
Assàri			
Spicæ nardi			
Xylobalsami			
Agarici			
Croci		ʒ.	v.
Aloes		ʒ.	xc.

Terantur & misceantur, & cum opus est, ea vtaris in quacunq; forma volueris. & si in pilulas reducere placeat, id facias secūdū intentioné, quam habes, vel ex syrupo de stœchade, vel ex melle rosaceo, vel ex aqua absinthii, vel ex alia simili re. Hæc enim cōpositio capiti, thoraci, & ventriculo plurimùm conuenit. Laudarem tamen vt hæc cōpositio parata non seruaretur: sed quoties prudens medicus ea indiget, agaricum addat secundum morbi exigentiam, nunc plus, nunc minus, vt ille rectè iudicabit. Si verò integram compositionem seruare cupias, pro his medicis, qui cōponēdi arté ignorāt, quorū maior est

pars, illã parato, quam superius scripsimus. SE. Deinceps ita parabo. At quẽ agaricũ accipere debeo? an trochiscatum? BR. Antiquiores agaricum non præparabant in trochiscos reducentes, sed eo simpliciter vtebantur vt ab arbore venit: propterea suaderem, vt simplex agaricus sumeretur, nulla re correctus, præsertim cùm hieræ misceatur: imò ipsum impræsentiarũ in puluerẽ redactũ simpliciter exhibeo ex saccharo, & mirè cõfert.

SENEX.

Pilulæ de hiera Logadij.

DE his iã satis. Pilulæ de hiera logodion sequuntur. BR. Ab re non est, omnes pilularum compositiones prosequi, quæ ab hiera nomen habẽt. vnde accepit nomen hæc cõpositio? SE. Nicolaus dicit nuncupari hiera logodion memphitũ, à hiera, quod est, sacra, logos, sermo, & memphitum, id est impeditio, quoniam his succurrit, qui habent impeditum sermonem, ex quacunque fuerit causa. BR. Ha ha ha. SE. Tu rides? BR. Ecquis non rideret in tã pulchris nominũ etymologiis? Primò Nicolaus ignorat vnde dicta sit hæc cõpositio: nẽpe vocari debet hiera Logadii, quoniam Logadius medicus fuit apud antiquos celeberrimus, qui huius hieræ inuentor extitit. vnde nuncupari debet hiera Logadii, non hiera logodion. Superius etenim docuimus antiquiores medicos, qui in aliqua existi

mat

matione fuêre, ſuas quaſdã cõpoſitiones habuiſſe, quas hieras vocabãt, & quibus potiſſimùm vtebãtur. Sed, vt in nomine errauit Nicolaus, putamus non minori errore duci in ipſa cõpoſitione: propterea tu Nicolai cõpoſitionem hieræ Logadii adducito, vt antiquæ cõpoſitioni conferre poſſimus. SE. His verbis Nicolaus ſuam hieram Logadii deſcribit:

Recipe Interioris coloquintidæ	ana	3. ij.
Polypodii Euphorbii Polii Cocognidii	ana	3. j. ß. gr. vj.
Abſinthii Myrrhæ	ana	3. j. gra. xij.
Centaureæ Agarici Ammoniaci thymiamatis Folii Spicæ Squillæ Diagridii	ana	3. j.
Aloes Comarum Thymi Caſiæ Chamædryos Bdellii Praſsii	ana	℈. j. gr. xiiij.

Cinamomi
Opopanacis
Castorei
Aristolochiæ longæ
Piperis albi
Piperis nigri
Piperis longi
Croci
Serapini
Petroselini

} ana ʒ. ß.

Hellebori albi
Hellebori nigri

} ana gr. vj.

Mel quod sufficit.

Hoc intellige pro hiera ipsa Logadii componenda: nos enim accepto melle rosato colata catapotia conformamus. B.RA. In hac Nicolai hiera Logadii plura simplicia sunt, quàm in vera illa antiqua Logadii hiera, nec idẽ est in simplicibus pondus. SE. Refer tu, si me amas, verã Logadii cõpositionem. BR. Hęc est. SE. A quo authore illam accepisti? BR. Ab Aëtio lib.3.cap.iij.dicente, Hiera Logadii. Postea talis compositio subsequitur,

Recipe Pulpæ colocynthidis ℥. ij. ß.

Scyllæ assatæ
Agarici
Ammoniaci thymiamatis
Thymi
Scammonii

} Singulorũ ʒ. xx.

Corti

mouelle de coloquinte
squille ou oignon marin
agaric
gomme ammoniac
herbe appellée scammonie ou scammonée

Corticis hellebori nigri
Hyperici } ana ʒ. x.
Epithymi
Bdellii
Polypodii aridi
Aloes } Singulorũ ʒ. j.
Chamædryos
Marrubii
Casiæ
Myrrhæ Troglodyticæ
Piperis albi, longi, nigri
Cinamomi
Croci
Opopanacis } ana ʒ. iiij.
Sagapeni
Castorii
Petroselini
Aristolochiæ longæ

Assumito in melle. Exhibitio integra iiij. media tres, minima duæ. vbi verò exhibenda sit, addito salis cochlearii semis. Hæc est hiera Logadii, quę recipit solùm cũ melle simplicia xxv. illa verò, quam Nicolaus citat, triginta-tria simplicia cũ melle recipit. SE. Igitur non est illa Logadii? BR. Nõ, vt videtur. Eadé ratione illa, quæ à Serapione citatur, nõ est Logadii, nec illa, quam dicit esse secundũ descriptionem Philagrii, & alia secundum Pauli descriptioné. SEN. Deinceps compositionem

istam hoc modo parabo. BRA. Non errabis. nam summũ virum Aetium imitaberis. Simplicibus igitur in puluerem redactis, in catapotii formã reduci possunt, vel ex melle rosato colato, vel ex alia re, secundum exhibentis intentionem. SEN. Súntne illæ descriptiones probandæ, quæ ab Auicenna referũtur? BR. Neq; illas probarẽ, nisi Aetii modo corrigãtur. quem imitari studeas, quoad meliora inuenta sint, si inueniri poterunt. SEN. Quibus affectibus succurrit hæc compositio? BR. Multis. nam cõuenit locutioni impeditæ, ex quacunque fiat causa, modò sit ab humoribus. Atram bilem, & pituitam expurgat, epilepsiæ conuenit, paralyticis, tremorem mẽbrorum habentibus, doloribus capitis cùm diutinis & totum occupantibus, tum hemicranicis succurrit, vertigini confert, oculorum obscuritati, & pleuritidi. Ischiam patientes adiuuat, & arthritim, varias corporum maculas, & lepras emẽdat, menstrua prouocat.

SENEX.

Pilulæ stomachicæ.

DE his satis dictũ sit, ad stomachicas pilulas accedamus. BRA. Accedamus quidem & in cõpositionẽ, quã nullus ferè pharmacopola eandem habet cũ alio. Dic tu quã compositionẽ paratã seruas? SE. Illã, quã Mesue in principio describit. BRA. Est igitur prima ex tribus quas refert descriptionibus. SE.

Non

Non ex illis tribus, quæ ſtatim ſe conſequuntur, ſed illa, quæ in ordine omnium ſuarũ pilularum eſt ſecunda deſcriptio, & quam dicit ſtomachũ emundare, & iecur, & ſenſuũ membra, atque iuncturarum inſtrumenta, & quæ tam bilem atram, quàm flauam, & pituitam educunt. BRAS. Deſcriptionem eius affer. SEN. Hæc eſt:

Recipe Hieræ picræ		ʒ.	vij.
Trium myrobalanorum		ʒ.	iij.
Agarici		ʒ.	ij.
Turbith boni		ʒ.	x.
Epithymi Cretenſis	} añ.	ʒ. ij.	ß.
Aniſorum			
Salis Indi		ʒ.	ij.
Abſinthii	} añ.	ʒ.	iij.
Scammonii			

Fac pilulas cum penidiarũ ʒ. iij. & ſucco ſcariolarũ. doſis ʒ. ij. BRA. Iam noui quas ſtomachicas pilulas in tua officina ſerues: ſuntq; & alii pharmacopolæ, qui eaſdem cõficiunt. Medici verò re non perſpecta neque conſiderata, in omni ferè ventriculi affectione, & potiſsimùm in imbecillitate, ſtomachicas pilulas inſtituunt dandas: cùm tamen præter euacuationẽ hæ ventriculo mirè obſint. Sed compoſitionem iſtam preſsius contemplemur. SEN. Quomodo intelligis obeſſe ventriculo? BRA. Quia ipſum perturbant, & imbecillio-

rem reddunt: nam magna turbith copia hãc compositionem ingreditur, nempe ʒ. x. At mirè ventriculum peruertit turbith, vt nonnulli ignari putarint, turbith à turbando dictum esse: adde & scammoniũ non conferre ventriculo, imò valde obesse, & agaricum: & quanuis multa ingrediantur, quæ ventriculum roborare possint, tamen ab his, quæ illũ perturbãt, superantur. Sed cur tu diligentissime Senex, hanc compositionem sequeris, cum alii pharmacopolæ descriptiones alias habeant? SEN. Ita didici à præceptore meo antiquo seplasiario. BRA. Certus sum nõ esse tres seplasiarios Ferrariæ, qui eandem compositionem seruent. Nam & tu, & alter, eam quam retulisti descriptionem seruatis: nonnulli verò in suis officinis descriptionem habent, quæ à Mesue posita est, & dicit stomachum & digestionem adiuuare, cerebrum & stomachum à corruptis humoribus purgare, & appetentiam excitare.

Recipe Hieræ picræ		ʒ.	x.
Trium myrobalanorum Absinthii	añ.	ʒ.	ij.
Mastiches Anisi Bellerici Emblici Agarici	añ.	ʒ.	iij. ß.

Zing

Zingiberis		ʒ.	ij.
Caryophyllorum	an̄.	ʒ.	j.
Salis gemmæ			
Squinanti			
Turbith		ʒ.	xij.

Confice cum ſucco abſinthii, & da ʒ.ij. vel iij. SEN. Non videtur eſſe inter noſtram & hanc deſcriptionem magna differentia. BRA. Imò in his, quæ ſoluunt, nulla, niſi in ſimplicium pondere. In his verò, quæ roborant, differũt: quia in ea, qua vteris cõpoſitione aliqua ſunt quæ in iſta non habentur compoſitione: & è contrario aliqua in iſta, quæ non ſunt in tua: tamen ex ſexdecim rebus illa, quam nuper attulimus, deſcriptio conſtat. Illa verò, qua tu vteris, ex tredecim. SEN. Cuperé omnes pharmacopolas idem genus ſeruare. BRA. Imò & hic eſt magnus medicorum error. nam inſtituunt ſtomachicas pilulas deglutiendas, ſed quam compoſitionem inſtituant, neſciunt. Non deſunt præterea, qui pilulas illas paratas ſeruent, quas Meſue ſecundo loco deſcripſit, & dicit eſſe in intẽtione priorum, id eſt, illarum, quas nuper adduximus. SEN. Neque deſcriptioné iſtam prætermittamus. BR. En.

Recipe trium myrobalanorum	an̄.	ʒ.	iij.
Roſarum	an̄.	ʒ.	ij.
Maſtiches			
Cardamomi			

Ligni aloes	añ.	ʒ.	ij.
Sandalorũ citrino.			
Cubebarum			
Caryophyllorum			
Nucis moſchatæ			
Squinanti			
Rauedſceni		℥.	ß.
Turbith		ʒ.	vij.

Aloes ad pondus omnium.

Confice cum vino odorifero. SE. A prædictis non multùm differunt. BRA. Omnes idem cenſent: tamen ſimplicibus cõſideratis, quæ vtraſque cõpoſitiones ingrediuntur, & ſimplicium ponderibus non parum differre videntur, quanuis in intentione non ſit magna differentia. Scito tamen maiorem pharmacopolarum numerum pilulas illas ſtomachicas paratas ſeruare, quas Meſue ſuas eſſe dicit, quæ caput & ſtomachum expurgãt, & omni tempore ſumi poſſunt. earum autem deſcriptio hæc eſt:

Recipe Turbith	ʒ.	x.
Maſtiches	ʒ.	iiij.
Roſarum	ʒ.	iij.

Aloes bonæ ad pondus omnium.

Confice cum ſucco abſinthii. SEN. Non me fugit, complures hanc compoſitionem paratam ſeruare, & quando opus eſt ʒ.j. vel ʒ.j.ß. præbere: tamen ego potius deſcriptionẽ

prim

primam secutus sum, tum quia ita imbutus sum à pueritia, tum quia multa ventriculum roborantia recipit. BRA. Extat & alia apud Mesuen pilularum stomachicarũ descriptio, quæ ceteris leuior est, & à nullo paratur pharmacopola, quod sciam, ipsaque caput etiam & stomachum expurgat, quam ne desideres, referre statuimus.

Recipe Aloes		℥.	vj.
Masticheс	} an.	℥.	ij.
Rosarum			

Confice cum succo solatri. SEN. Ex tot tamq; variis compositionibus quam pręcipuè sequi debemus? BRA. Cùm hæ pilulæ stomachicæ nuncupentur, stomacho potissimùm opitulari debent. Optarim ego, vt probus medicus non segniter consideraret, qua re indigeat stomachus, quaque affectione sit lacessitus: propriè autem stomachus ventriculi os etiam significat: quanuis & plerunq; pro fundo ipso accipiatur. Nunc tam pro fundo, quàm pro ore, & omni alia parte accipitur. Si ergo stomachus malè affectus sit, affectio ipsa considerãda est, qua afficitur, an sit sola qualitas, vel etiam sit cum materia. Si sola qualitate afficiatur, alterare solùm opus est, & nõ euacuare, idque fit per oppositas qualitates tam intrinsecè, quàm extrinsecè. Si materia adsit, genus materiæ considerare oportet, an

pituita,an bilis,an atra bilis, an mistæ materiæ: tuncque euacuandum, vt materia exigit. Scito autem hîc sermonem non fieri de materia, quæ in cauitate sit ventriculi, sed de illa, quæ cõtinetur in venis & eius rugositatibus: nam quæ in cauitate est, facilè educitur, & plerunque natura ipsa sponte per vomitũ illam expellit, quandoque per inferas sedes. Si verò materia in his ventriculi venis & in sensibilibus meatibus contineatur, secundum materiæ genus eo medicamento vti debemus. Si ergo materia sit pituitosa, medicamentũ propinamus pituitam educens: si biliosa, bilem: si atrabilaria, medicamento atram bilem educente vtamur; si materia sit mista, & medicamentum ipsum mistum sit. Adde, si eadẽ materia in capite abundauerit, ea addenda esse, quæ à capite educunt. SEN. Quid inferre tentas per hunc tuum tam prolixum sermonem? BRA. Hoc solùm quod quisq; notare debet, Medicum primò componendi regulas addiscere. Addiscat ergo, addiscat verè medicus simplicium naturam, & commiscendi modũ, & secundum humoris genus, & membri peccantis simul misceat simplicia, & medicamentum ad suum commodũ & ad ægri salutem paret. SE. Non erit fermentatum tam breui tempore. BRA. Non indigent fermentatione huius generis medicamẽta, quæ ad vnam

tertiam formam non deducuntur, sed vnumquodque simplex medicamentũ per seipsum educere debet, imò si vnũ simplex post aliud sumeretur, nihil referret. SE. Si per hũc ordinem incederent, non indigeremus compositis medicamentis. BRA. Hoc summè probo, vt in officinis sint paucissima composita medicamenta, præsertim ex catharticis: sed medicus prõptus esse debet, & doctus, statimque ex simplicibus composita parare, vt ægritudini conuenit, quam curandã suscepit. De egregiis verò illis medicamẽtis, quæ tempore longiore indigent priusquam cõcocta sint, qualia Theriaca, Mithridatum, secus dicendum est: nam illa parata habere præstat. Vnde si has pilulas ad vnguem contemplemur, ventriculo parum cõuenire videntur, vltima descriptione dempta. Tamen impræsentiarum compositiones ipsas ad verbũ examinemus. Primò recipiunt hieræ picrę Galeni ʒ.vij. Est illa, de qua superius in variis locis apud Galenum descriptum est. SEN. Nónne hæc Galeni hiera ventriculo conuenit? BRA. Imò (vt Galenus in septimo Methodi medendi libro refert) præstantissimum est hoc medicamentum ad vitiosos succos, qui in tunicis ventriculi habentur. SEN. Hoc Galeni medicamentum leue videtur. BRA. Galenus præcitato loco docet esse leue, mediocre, & forte, secundum

dum quantitatem quam accepimus: nempe mediocris modus est, si eo sicco ex aqua vtamur duorum paruorum cochlearium mensura. est verò maximus modus duorũ magnorum cochlearium mensura, si temperetur in tribus aquæ cyathis: minimus modus est vnius parui cochlearii mensura. Itaque hoc medicamentum fieri potest, & vehemens, & debile, & mediocre: notáque Galenum dicentẽ valere ad succos vitiosos. Sunt verò succi vitiosi, humores praui cuiuscunq; generis. vnde & si aloe bilẽ educat, tamen è tunicis ventriculi omnes vitiosos humores educit: fieríq; potest ex aloe elota & non elota, vt superius dictum est. Ego igitur quãtum in me sit, suaderem hanc Galeni compositionem pro stomachicis pilulis parari. aliæ verò, quę turbith recipiunt, dimittantur. SEN. Hæc compositio æquè non educit, vt illæ faciunt, quæ turbith receperunt. BRA. Imò egregiè educit absolutissimus ille prædictus ex Galeno modus. SEN. Tamen non æquè vt Mesuæ cõpositiones faciunt. BRA. Vltimam Mesuæ compositionẽ prætermitto, quæ nõ recipit nisi aloen, mastichen, & rosas: aliæ omnes educunt humores, etiam si vitiosi non sint. Compositio autem Galeni solos vitiosos insequitur. Mesuæ igitur compositiones à capite contẽplemur. Primò recipit hieram hanc Galeni simplicem.

plicem nũcupatam, quæ omnes ſuccos vitioſos educit: poſtea decem drachmas turbith, de qua radice in ſimplicium examine diſſeruimus. volunt authores tenuem pituitã expurgare, quanuis experiẽtia duce, & craſſam ſimul expurget. Quod vt exquiſitius faciat, à nonnullis zingibere commiſcetur: tamen (vt ipſi Arabes turbith inuentores dicunt) ſubuerſionem facit, & nauſeam, quæ in ventriculi affectibus euitanda ſunt, niſi cùm nobis inſtitutum ſit per vomitum euacuare. Recipit præterea tria myrobalanorum genera, id eſt, citrinos, chebulos, & indos. SEN. Cur potius hæc genera intelligit, quàm bellericos, & emblicos? BRA. Quoniam ſunt perfectiora genera: imò Serapio (quem & alii ſecuti ſunt) in vno capite de his tribus verba facit inſcripto de Myrobalanis. in alio deinde de his duobus, ac ſi non ſint inter myrobalanorum genera computanda. Recipit etiam agaricum, qui pituitam craſſam educit, & bilẽ craſſam, & ventriculum mirè perturbat, facta quacũque præparatione. Experiẽtia obſeruauimus ſimplicem ſubſtantiam agarici potui dare, lõge minus obeſſe, quàm ſi zingibere, ſal gẽma, ſpica, oxymelite, vel alia qualibet re miſceatur. Epithymum recipit, qui atrabilarios humores educit, & ſcammoniũ, quod bilem purgat. Ex his intelligere potes nos hac cõ-

poſi

poſitione ſolùm vti poſſe, quãdo omnes ſucci fuerint vitioſi, & non quando vnus ſolus. SEN. Nónne magis vnum humorem educit, quàm alium? BRAS. Omnino: nam turbith quod pituitam educit, in maiori copia compoſitionem ingreditur, quàm alia, & etiam agaricus. Sed à te peterem Senex prudentiſſime, quid in his pilulis faciant penidia. SEN. Penidia ex ſaccharo fiunt in aqua diſſoluto: propterea iudico appoſita eſſe, vt compoſitio conſtet: nam ſaccharum ita diſſolutum ſeruat, ne adeò feſtinè compoſitiones exiccentur. BRA. Conuenientius igitur fuiſſet tragacanthum accipere, præſertim cùm in ſcariolarum ſucco diſſoluat. SEN. Quid intelligit per ſcariolas? BRA. De his in ſimplicium examine ſatis dictum eſt: nam intubi ſpecies eſt, ſed ſylueſtris: à Græcis ſeri dicitur, noſtri ſeriolam, Barbari corrumpentes ſcariolã vocant: hicque recentiores affirmant apponi ſcariolam, vt ſit minus calida compoſitio, ac ſi tam pauca ſucci quantitas in totamque rebus calidis aliquid poſsit. Dic iterum mihi præſtantiſsime Senex, quid intelligis per ſal Indũ? & quid pro eo accipis? SE. Sal nigrum accipio. BRAS. Et quid hoc eſt nigrum ſal? SEN. Noſtrũ quod in vſu habemus ſal, quod nigrum eſt, id eſt, minus album aliis. BR. Hic eſt maximus error: nam ad quem finem huic

Sal nigrũ.

compo

compoſitioni ſal addere? SEN. Certè neſcio. ego compoſitiones paro, vt mihi inſtituitur: quid ergo accipere oportet pro ſale Indo? BR. Scito Indũ ſal eſſe antiquorũ ſaccharum, quod intra cannas cõcreſcit, de quo & Auicenna tractat, vbi agit de linguæ aſperitate, iiij. canone, Fen prima. & inquit habere colorẽ ſalis, & eſſe in dulcedine mellis, de quo in ſimpliciũ examine per plura. SE. Placétne tibi hæc cõpoſitio? BR. Non ſolùm non placet, ſed & illam quoque ſuſpectã habeo: nam cùm incido in cõpoſitiones, quæ plura ſimplicia recipiũt ſub vno põdere, & alia deinde ſub alio pondere, poſtea alia ſub eodem pondere, hæ compoſitiones mihi ſunt ſuſpectæ, ne omnia põdera præter rationẽ poſita ſint. Nunc ad ſecundam ſtomachicarum pilularum compoſitionem deſcendentes, dicimus à prima non multùm differre, & ipſam æquè omnes humores educere, qui ſunt non tantùm in ventriculo, ſed etiam in omni corporis parte: vnde non ſunt huic ſoli mẽbro ſtatutæ, imò (vt ipſe refert Meſue) caput & iecur expurgant: quin omnia membra expurgare certum eſt, ſi in maiori copia ſumãtur. De tertia compoſitione idem iudicium eſt. Quarta compoſitio, quam dicit eſſe ſuam, & ipſa pituitam & bilem educit. Quinta conuenit quodam modo cum ſimplici hiera Ga-

Sal Indum.

leni. SE. Dic igitur quas pilulas ſtomachicas ſeruare oportet? BR. Ego pro ſtomachicis pilulis ſimplici Galeni hiera ſemper vtar, & (vt contingit) ſecundum varias affectiones ſimplicia adderẽ & auferrem, vel potius compoſitiones illas ſequerer, quæ à Galeno octauo de Compoſitione medicamentorum ſecundum locos, ſcriptæ ſunt, quas Andromachus & Aſclepiades ſequebãtur. Nunc tu aliud pilularum genus è tua ſcheda depromas. SEN.

Pilulæ maſtichinæ.

MAſtichinæ pilulæ accedunt. BRA. Quis fuit harũ pilularum author? SE. Petrus Aponẽſis, Cõciliator nũcupatus, in ca. De indigeſtione ſtomachi, videtur ipſarũ inuẽtor. Eſt verò cap. xix. Additionũ in Meſué, ne longè requiras, vbi dicit ſtomachũ ab omni læſio ne præſeruare, & eſſe medicinã vitioſæ matricis, & viſcerum interiorum. BRAS. Affer hanc compoſitionem. SEN. En:

Recipe Maſtiches	ʒ.	iiij.
Aloes electæ	ʒ.	x.
Agarici boni	ʒ.	iij.

Confice cum ſuccho Altiliæ.

Notaq; in calce vigeſimiprimi capitis eiuſdẽ authoris iterum repeti. his eiſdem vtitur Pedemontanus, vbi de medicinis corrupti appetitus agit. BR. Ex his quæ hãc compoſitionem ingrediũtur, id, quod omnia excedit, eſt aloe. vnde potius nũcupãdæ eſſent pilulæ de aloe.

aloe. SE. Cùm aliæ extẽt pilulæ, quæ ſuo proprio nomine de aloe nuncupãtur, hæ meritò denominationem ſortientur à ſecundo ſimplici, quod ipſam compoſitionem copioſius ingreditur. id autẽ eſt maſtix: propterea non ab re maſtichinæ dictæ ſunt. Et hæ ſunt, quas in noſtris officinis paramus. BR. Nos potius loco harũ pilulis de ſimplici hiera vteremur, & ſi opus eſſet, adderemus agaricum. Tamẽ apud recentes medicos reperiuntur & aliæ pilulæ maſtichinæ nuncupatæ. Non defuêre medici, qui iuſſerunt nos parare maſtichinas alias à Meſue in fine capitis de Caputpurgiis ſodæ frigidæ poſitas. BRA. Compoſitionem adducito. SE. Hæc eſt:

Recipe Aloes	ʒ. vij.
Maſtiches	ana ʒ. iij.
Roſarum	ana ʒ. iij.
Turbith	ʒ. x.

Confice pilulas. doſis earũ eſt à ʒ. duabus vſq; ad iiij. Meſue vocat has pilulas de maſtiche, quas ſtomacho & capiti conferre dicit. BRA. Pro me nunquam ſumerem. Vidimus & ſeplaſiarios, qui pilulas Nicolai de aloe & maſtiche pro maſtichinis parabant. SEN. Quænam eſt earum compoſitio? BRASAVOLVS. Hæc ſubſcripta:

Recipe aloes	℥. j.
Maſtiches	℥. ß.

Caryophyllorum } ana ʒ. j.
Rosarum rubearum
Croci } ana ℈. ij.
Diagridii

Confice cum succo fœniculi, vel absinthii. SE. Compositio hæc ventriculum roborare debet? BR. Magis roborant illæ, quæ de simplici hiera dicuntur, & pluribus affectibus conducunt, vt Apud Galenũ intueri licet in octauo de Cõpositione medicamentorum secundum locos, & in septimo Methodi libro. Nos verò si cõpositiones aliquas paratas seruari voluerimus, quæ mastichen reciperẽt, ex his vnã parari iuberem, quæ ex Andromacho in præcitato de Cõpositione medic. lib. à Galeno referuntur, & eam in pilulas reducerem. sed conducibilius est secundum affectũ compositioné parare, cùm ea indiguerimus. Ad rem verò redeuntes, mastichinæ pilulæ, quas ex Aponense paras, solùm conferunt ventriculo, cùm in eo vitiosi sunt succi, & in capite, succi, inquam, biliosi & pituitosi.

SENEX.

Pilulæ Assaiareth. ASsaiareth pilulæ mastichinas sequũtur. BR. Quis fuit harum pilularũ inuẽtor? SE. Auicẽna in prima Fen quarti libri, tractatu primo, cap. decimonono, de his mentioné facit. BR. Non vidi Auicẽnam de his pilulis aliquam mentionem fecisse: sed compositio

eſt, quam Aſſaiareth vocat, quæ fortè potui datur, vel in aliam formã redigitur. SE. Equidẽ ab Auicenna non dicitur, pilulas fieri oportere, imò nec addit ſimpliciũ põdus, quæ compoſitionẽ ingrediantur. BR. Quomodo igitur cõpoſitionẽ tuam paras? SE. Gentilem ſequor Fulginatem Auicennæ interpretem, qui his ſimplicibus pondera ſtatuit. Idem facit in ſuo Antidotario Montaguana. BRAS. Quónam modo conficiuntur? SE. Iſto:

Recipe Hieræ picræ ℥. j.
Maſtiches } ana ʒ. iiij.
Myrobalanorum citrinor.
Aloes ℥. ij.

Fiant pilulæ cum ſyrupo de ſtœchade.

Hieram picrã, aloe & maſtiche ingrediũtur, hic ſolùm myrobalani additi ſunt. SE. Maſtiche additur vt maior adſit copia ad ventriculum roborandũ, aloeq; iterum cõmiſcetur, vt vehementius educãt: myrobalani verò vt prohibeãtur vapores acuti calidi, ſi in ſtomacho ſint, ne in caput aſcẽdant. BR. Mihi videtur hanc cõpoſitionẽ vẽtriculo potius quàm capiti cõuenire: nẽpe aliud nihil eſt, quàm picra Galeni additis myrobalanis, & maſtiche, ac aloe auctis. Syrupus verò ille, quo conficiuntur & cõmiſcentur, & ſi capiti conueniat, vẽtriculo nõ obeſt, nec in tam magna copia ingreditur, vt multùm prodeſſe poſſit: imò

pulueres solùm cõglutinat. De Auicẽna igitur miror, qui propriè pro imbecilli solutiuo capitis Assaiareth posuerit: quãuis si in copia detur, possit etiã caput purgare. Nam, vt Galen. docet in viij. de Compositione medi. secundum locos, in expositione hieræ aloes, medicamẽtum est imbecille, quod euacuat à ventre, & quandoque à iecore, si in ampliori põdere exhibeatur. Tamen si aliquis ex stomacho caput doleat, hæc cõpositio huic conuenit: sed ideò cõuenit quia stomacho cõfert quod facilè ex Galen. colligi potest, secundo de Compos. medic. secundũ locos, vbi de his agit, qui ex stomacho caput dolent: quod fit cũ vitiosi humores in ventris tunicis fuerint impacti, & ita impacti vt dilui non possint: scitoq; Galenũ præcitato loco potius minuere aloen, quàm augere. Propterea recẽtes malè faciunt, Auicennæ descriptionẽ in ordinẽ referre volẽtes, & aloes quantitatẽ magis augentes, quàm ipse fecerit, aut facere voluerit: imò & præcitato loco Galen. notat crocum minui oportere, pro his, qui illum non patiuntur. Non est igitur cõpositio, quæ simpliciter materias purget, quæ capitis affectiões faciũt, sed tales solùm capitis affectiones, quę à stomacho depẽdent. S E. Vnde acceptum est hoc nomẽ Assaiareth? B R. Ego à te peterẽ. est enim Mauritanũ nomẽ. S E. Vnde originem

habeat, coniectari nescio. BR. Et ego minus: imò & hoc nomen corruptũ esse puto. Scito autẽ Galen. in principio secũdi capitis secundi libri de Compos. medic. secundũ locos, in capitis dolore hierã exhibere: sed addit exacutam, ac si dicat per aliud simplex redditam acutam & vehementẽ: vt inferre liceat hierã capiti valere, si alia addãtur. Et nũquam pro capite has pilulas deglutiendas iubemus, quin agaricum addamus, aut alia quæ à cap. educunt, vel nisi affectio capitis à ventriculo proueniat.

SENEX.

Pilulę de rhabarbaro accedunt. BR. Quid aliud sunt hæ pilulæ, quàm rhabarbarũ ipsum in puluerẽ redactũ, & in pilulas cõformatũ? SE. Imò est alia compositio, quam paratam seruamus. BR. Quænam est? SE. Hæc: *Pilulæ de Rhabarbaro.*

Recipe Rauedsceni ʒ. iij.
Succi liquiritiæ
Absinthii
Masticheś } ana ℥. j.
Myrobalanorũ citrinorum ℥. iij. ß.
Seminum fœniculi
Apii } ana ʒ. ß.
Trochiscorum diarhodon ʒ. iij. ß.
Specierũ hieræ picræ Galeni ʒ. x.

Confice cum aqua fœniculi, & da ʒ. ij. cum aqua casei calida in sero. BRAS. Rauedsceni Rhabarbarũ est. SE. Equidem, & etiã raued *Pilulæ de Rauedsceni.*

ſimpliciter rhabarbarum eſt: tantùm differt rauedſceni à rhabarbaro in ſolo & patria: quia hoc in Barbaria naſcitur, quæ pars Aphricæ eſt, illud in Sceni, quæ eſt alia pars. BR. Ita arbitror: tamē apud Meſ. alia cōpoſitio eſt de raued: & cū raued ſit rhabarbarū, erit alia cōpoſitio de rhabarbaro. SE. Videamus hanc compoſitionem. BR. En Meſuæ liber, verte folium, adhuc aliud, lege hāc compoſitionē quæ in tergo eſt. SE. Ecce iam lego.

Recipe Rauedſceni		ʒ.	vij.
Ammoniaci			
Serapini	ana	ʒ.	x.
Bdellii			
Laccæ		ʒ.	viij.
Opopanacis		ʒ.	iiij.
Mezereon			
Gummi	ana	ʒ.	iiij.
Turbith		ʒ.	x.
Spicæ			
Polii	ana	ʒ.	v.
Aloes			
Maſtiches		ʒ.	ij.
Myrobalanorū citrinorum		ʒ.	x.

Gummi in vino diſſolue, & fac pilulas. dentur ij. ʒ. cum aqua caſei. SE. Nos hac compoſitione non vtimur. Sed cum à medicis pilulę de rhabarbaro indicuntur, illas damus, & paratas ſeruamus, quas ex ipſomet Meſue ſupe-

rius

rius retulimus. BR. Hę ſecundo loco adductæ ſunt vehemẽtiores & efficaciores, valentque ad obſtructiones ſplenis, atque iecoris, & ad hydropem. Tamen & illas, quas ſuperius adduxiſti, ad idem valere certũ eſt, & ad febres diutinas ex diuerſis humoribus genitas, glutinoſis & putridis. SE. Ad eaſdem igitur affectiones adhiberi poſſunt? BR. Ad eaſdem, ſed ſecundæ vehementiores ſunt, & efficaciores primis. Verùm compoſitio hæc à me nunquam probabitur: ſequaris igitur tuam illam compoſitionẽ, quæ apud Meſuen in ordine prima eſt. Reperitur & hæc eadem compoſitio apud Serapionẽ in ſuo Antidotario, ſub hoc nomine, pilulæ de raued. In eo ſolùm differunt, quòd Meſue ſeptem Raued drachmas recipit, Serapio octo: & vbi Meſue legit polium, Serapio habet polypodium: vtrunque tamen in hac compoſitione recipi poteſt. Meſue dat ℥.ij. cũ aqua caſei, Serapio cum vino: tamen & cum vino & cum aqua caſei dari poſſunt. Videre autem neſcimus cur magis de raued nuncupentur, quàm de turbith, quod compoſitionem æqualiter ingreditur, & quàm de ſerapino, vel bdellio, vel ammoniaco, & quàm de myrobalanis citrinis: tamen his authoribus ita denominare placuit, cùm aliæ pilulæ ex aliis ſimplicibus, quæ hanc compoſitionẽ ingrediuntur, ſuum

nomen ſortitæ ſint. Sed vnum hic notandum eſt, Serapionem his pilulis addere quatuor ſextaria ſalis, quod non facit Meſue: & quanuis ſal craſſas materias diſſoluere poſsit, tamen tanta quantitas in hac cōpoſitione non conuenit. SE. Sextarium fortè apud Serapionem eſt parua menſura. BR. Imò eſt nomen ponderis apud Arabes. SEN. Quomodo hoc probabis, ſi quis inficias iret? BR. Facillimè, ſi pondera in quinti canonis fine apud Auic. adduxero, quæ etiam ex Serapione accepta ſunt. SE. Proba igitur, ni laborem effugias. BRASA. En Auicenna dicit: Mina Romana eſt ℥.xx. & Mina eſt ſextaria xl. Igitur ſi Mina eſt ℥.xx. & ſextaria xl. ſextarium erit ſemiuncia. Itaque in hac compoſitione ingrederentur duæ vnciæ ſalis, quod abſurdum eſt. imò quia Auicēna poſt hæc dicit ſextarium eſſe ʒ.vj. eſſent tres vnciæ: propterea arbitramur Serapionis compoſitionē non eſſe probandam, ſed illam Meſuæ potius eſſe recipiendam. Poſſem & hoc variis aliis modis ex horum authorum compoſitionibus probare: ſed id faciemus in ponderum examine, in quo Græca Arabibus cōmiſcebimus, & exponemus. Nunc materiam hanc prætermittamus, ne ex medicamentorū compoſitionibus ad pondera & mēſuras trāſire videamur. Vnū tamen animaduerſione dignū eſt, quod hic

Sextariū.

hic à Mesue dicitur, dissoluendum esse in vino gũmi, quod in pilulis de rhabarbaro non dicitur: id verò factum est, quia mastiche sola cõpositionem illam ingreditur. hæc verò sit regula, quæ non fallit: In omni compositione, in qua gummi genera aliquot ingrediuntur, considerare oportet, an gummi in puluerem redigi posſit, absq; alia vehementiore exiccatione, an non posſit. Si in puluerem reduci posſit, compositionem ingrediatur absq; alia dissolutione: si non posſit, tũc dissoluendus est, vel in vino, vel in alio liquore. Cùm igitur in pilulis de raued recipiãtur serapinum, bdellium, lacca, oppopanax, & gummi, quorum aliqua dissolui possunt, aliqua non possunt, propterea hic dicit in vino dissoluenda esse. In cõpositione verò de rhabarbaro, in qua sola mastiche recipitur, non dixit esse dissoluendam, quia mastiche facilè in puluerẽ reducitur. Nec illud in hac cõpositione prætermittendum est, cùm fuerit confecta, post aliquod tempus & etiam breue, adeò durescit, vt in puluerem facilè resoluatur: idq; faciunt omnes cõpositiones, quę res glutinosas nõ recipiũt. vnde suaderẽ, vt nõ solùm ex aqua fœniculi, sed etiã ex melle rosato cõformarẽtur, vt diutius seruari possent. nam vis simpliciũ facillimè exhalat, vbi glutinosa res aliqua non adfuerit: & ideò harũ pilulæ

lularum vis diu perdurare nõ poteſt: imò ſi veteraſcunt, in venenũ trãſmutantur, & vehementia tormina faciunt: quod experta eſt magno ſuo incõmodo magnifica & generoſa virago Hippolyta Farufina Quaina, commater ſemper veneranda, & probitatis ac integritatis ſpecimẽ: hæc à pharmacopola quodam, à cuius nomine abſtineo, ne quem offendam, huius generis catapotia accepit: ſed antiqua puto illa fuiſſe, quæ à principio confecit cùm artẽ exercere cœpit: ſemiſcrupulũ tãtum accepit, & adeò vehementibus torminibus vexabatur, vt vires ferè deficerẽt, & plus quam ſexcẽties egeſsit, ex hacq; occaſione in ægritudinẽ incidit laborioſam: verũ Deo duce priſtinæ ſanitati reſtituta eſt. Ad rem verò cœptã redeũtes, ſi alicui rei glutinoſæ miſceantur, diutius perdurare poſſunt. Cõplures ſanitati reſtituimus ex pituitoſis febribus autumno, & hyeme, vnam ex his pilulis pondere vnius ſcrupuli alternis diebus vorãdam iubentes. SEN. Tibi ergo placet, vt pilulæ de rhabarbaro, quas ex Meſue retulimus, conficiantur. BR. Illæ fieri debent. verùm exquiſitæ de rhabarbaro pilulæ ex ſolo rhabarbaro confici debent: neque ſeruandæ ſunt: ſed tũc rhabarbarum ipſum in pilulas redigendum, cùm eo indigemus.

SENEX.

Cum

CVm his illæ venient, quæ de tribus cum rhabarbaro vocantur. BR. Cur hoc nomen sortitæ sunt? SEN. Puto quia sunt pilulæ communes, quibus rhabarbarum addimus. BRA. Prius igitur communes istas pilulas consideremus. SE. Has pro communibus conficio, quanuis notum sit, alias esse communes vocatas, quas alii pharmacopalæ conficiunt.

Pilulæ de tribus cum rhabarbaro.

Pilulæ communes.

Recipe Aloes ʒ. iiij.
Croci }
Myrrhæ } ana ʒ. ij.

Confice cum vino albo claro, odorifero. Tamen Pedemontanus iubet confici cum aceto: ego autē vino semper vsus sum. BR. Cur Pedemontanum non sequeris? SEN. Quoniā longè maioris authoritatis est Rhasis, quàm Pedemontanus. Ipse verò in quarto ad Almansorem, de pestilenti morbo agens, & eius cautela, ex vino cōficit. Alii habent suam compositionem hoc modo:

Recipe Aloes }
Croci } ana ʒ. ij.
Myrrhæ ʒ. j. ß.

Conficiantur cum vino albo. BR. Differunt solùm in pondere. Auicenna lib. quarto Fen prima, tract. iiij. cap. quinto, medicamenta ad pestilentiam enumerans, inquit, fieri debere ex aloe, croco & myrrha: at simpliciū pōdus

præter

prætermittit, id fecisse arbitror, quia æquale omniũ pondus esse voluerit. SE. Has à vobis dictas communes pilulas considerãs, illæ esse videntur, quæ ab antiquis Rufo attributæ sunt. BRA. Omnes ita censent. SE. Tu ergo in his dubitas? BRA. Imò non dubito, cùm nec Rufi sint, nec Rufus compositioné suam in catapotia confecerit: nam potui dabat in pestilenti morbo. SEN. Quæ igitur erat apud antiquos Rufi compositio? BRA. Hæc, quam Paulus lib. secundo, cap. xxxvj. describit.

Pilulæ Rufi. Recipe Aloes partes duas.
Ammoniaci thymiamatis partes duas.
Myrrhæ partem vnam.

Hæc simul contusa ex vino fragranti colluito, deinde dimidium quotidie cyathum potui dato. SEN. Crocum ergo non recipit? BR. Non equidem Rufi cõpositio. SEN. Compositio igitur nostra conueniens non est? BRA. Nõ equidẽ, si pro Rufi cõpositione fiat: sed si alia sit cõpositio, quæ ita ab Arabibus nuncupetur, & à recẽtibus, scilicet pilulæ de tribus, eam ita cõficere nihil refert: & cùm illam cõficis, si rhabarbarum addideris ad pondus aloes, pilulæ de tribus cum rhabarbaro dici poterũt. Veruntamẽ nec illæ Rufi erũt: nec illæ, quæ passim de tribus cum rhabarbaro nũcupantur. Extat impræsentiarum Rufi liber, in quo prædicto modo compositio inuenitur,

tur, vt ſuperius ex Paulo retulimus. SEN. At Meſue, vbi de præſeruatione à peſtilenti morbo agit, has pilulas, vt ſuperius dictũ eſt, adducit, nullamque de Rufo mentionem facit. BR. Aut ſunt alia catapotia, quæ & ipſa conueniunt, & non ſunt illa Rufi: aut errat Meſue, Rufi propotiſma adducere volens. Nam & ipſe Auicenna præcitato loco nõ dicit catapotia confici, ſed ſumi talem compoſitionem, quam ex propotiſmate dabat Rufus, & conſentit Paulus. SE. Dicam igitur meas communes vocatas pilulas non eſſe Rufi pilulas? BR. Equidẽ. SEN. Tamen & in peſtilenti morbo conueniunt. BRASA. Hoc nihil impedit: verùm & illis Rufi, vt Paulus refert, nullus vnquam ſua potione fruſtra vſus eſt, qui peſtem nõ euaſerit: ſed in tuis communibus catapotiis minorem croci copiã poni laudo, atq; probo, ne caput lædatur. Dic verò à quo authore catapotia illa de tribus cum rhabarbaro dicta accepiſti? SEN. A nullo authore, ſed ita fieri à meo præceptore didici. BRAS. Hactenus rem miram audiui, & quam medici non cõſiderãt. Mihi ſummè placet, te tuas illas de tribus cum rhabarbaro pilulas eo modo conficere vt retuliſti, ex communi tua cõpoſitione, & rhabarbaro. At alii omnes pharmacopolæ cõpoſitionem aliã parãt, quam pilulæ de tribus cum rhabarbaro nũcuparunt.

SEN.

SE. Quænam est illa? BR. Hæc subscripta:

Recipe Rhabarbari
Agarici } ana partes æquales.
Aloes

Misce, & ex aliquo liquore pilulas cōfice. SE. Quomodo sunt de tribus cum rhabarbaro? potius nuncupari deberēt de duabus scilicet rebus cum rhabarbaro: & cur potius non sunt de tribus cum agarico, vel de tribus cum aloe? BR. Ad differentiam fortè illarum pilularum de tribus rebus, quas communes vocas, aut de tribus Rufi: non dicuntur verò de tribus cum agarico ob rhabarbari nobilitatē. SE. Agaricus maioribus dotibus insigniri videtur, quàm rhabarbarum, & est medicina familiæ. BR. Tamen maiori pretio venditur rhabarbarum, nec ventriculum offendit. At de hac re quicquid sit, ne magnifaciamus. Pilulæ de tribus cum rhabarbaro apud omnes pharmacopolas hæ sunt, quas nuper adduximus: tuæ verò communes cum rhabarbaro, sunt communes, quæ rhabarbarum recipiūt. Hoc tantum expeterem in hac re & optarem, vt omnes medici has differentias agnoscerent, ne quandoque pro suis ægris vnam cōpositionem pro alia reciperent. Sumuntur hæ de tribus cum rhabarbaro, pro capite, thorace, ventriculo & iecore. Sed his omissis, ad alia transeamus.

SENEX.

OCcurrunt post has considerandæ pilulæ illę, quę à materia, ex qua cõficiũtur, pilulæ de aloe nũcupãtur. BR. Súntne cõpositæ, an simplices? SE. Simplicissimæ sũt ex pura aloe elota confectæ. Cur in hoc dubitas? BR. Quoniam apud antiquos compositio extat pilularum de aloe, de quibus mentionem facit Paulus libro septimo, cap. quinto. & Gale. lib. primo de Compositione medicamentorum secundum locos, cap. primo: vbi Galenus quomodo conficiantur perfectè nõ exprimit. Ita verò confici dicit Paulus: *Pilulæ de Aloe.*

Recipe Interioris colocynthidis partẽ vnã
Succi absinthii
Aloes } ana partem vnam
Scammonii partes duas.

Cum aqua in pilulas redige, quæ ciceris quãtitatem æquent, quarum pro dosi exhibẽdæ sunt vndecim. Scito tamẽ apud Galenũ alibi haberi ἀλόης μέρη β. id est, aloes partes duas: propterea Pauli codicem mendosum esse arbitror, & eius loco legendum, vt habet Galenus, scilicet partes duas. vocãturq; hæc catapotia à Galeno & Paulo περὶ ἀλόης. id est, de aloe: & cõpositæ sunt, & nõ de simplici aloe. Tu verò quomodo tuas de aloe cõgerere soles? SE. Aloen bis terq; quaterq; ex aqua endiuię lauo, postea in pilulas conformo. BR. Ha-

bésne paratas ex aloe non elota pilulas? SEN. Cur hoc petis? quoniam nō elota semper in promptu est. BR. Quoniā Gale. in ij. & viij. de Compositione medicam. secundū locos, & in septimo Methodi medēdi, aloen nō lotā longè efficaciorem esse lota edocuit: quanuis de hac re nōnunquā experiētiā fecerimus, & tāta aloes lotę quantitas efficacius eduxit, quāta nō lotę: fortè fuit ex virorū, qui insumpserūt, diuersitate. sed nūc quæ cœpimus prosequētes, nónne sunt & qui aloen in succo cauliū lauēt, & ex infusione rhabarbari? SE. Imò & qui succo lactucæ vtūtur, alii succo plātaginis. BR. Nouimus & qui ex defruto & hepsemate lauabant. SE. Vt variæ sunt hominū intémate lationes: & varii affectus, ita vario liquore lationes: & varii affectus, ita vario liquore lauāt. verū lotiones esse non debent pauciores tribus. BRA. Vna satis superque est. sed nunc reliqua prosequamur. SENEX.

Pilulæ Indæ.

HIc in nostra inordinata scheda pilulæ Indæ suam sedē habent. BR. Quibus cōstant, & à quo authore accipiūtur? SE. Mesue illas refert, quas & ipse ab Hali accipit. ex his verò quæ sequuntur, constant.

Recipe Myrobalanorū nigrorū }
Hellebori nigri } añ. ℥. v.
Polypodii
Epithymi } añ. ℥. vj.
Stœchados

Agari

Agarici Lapidis lazuli loti Colocynthidis Salis Indi	ana	ʒ.	iiij.
Succi eupatorii Spicæ	ana	ʒ.	ij.
Caryophyllorum		ʒ.	j.
Hieræ picræ		ʒ.	xij.

Fiant pilulæ cum ſucco apii. doſis eſt à ʒ.ij. vſque ad aur. duos: & ſunt ſanæ & expertæ. da cum aqua caſei. hæc Meſue. BRAS. Hęc quantitas longè maior eſt apud nos quàm conueniat. ſatis enim eſt ʒ.j. exhibere, quæ etiam non mediocriter educit, cum ſint efficaciſsimæ & vehementiſsimæ pilulæ in ægritudinibus atrabilariis: propterea mirè competunt quartanæ febri, duritiei, ac dolori ſplenis, cancro, lepræ, & (vt comprehenſim dicamus) omnibus atrabilariis morbis, idque potiſsimùm faciunt cum materia fuerit exuſta. Dic autem colendiſsime Senex, Lapidem lazuli quonam modo lauas? SENEX. Lapidem hunc, qui à Latinis cyaneus nuncupatur, in tenuiſsimum puluerẽ redigo, poſtea accepto lapideo mortariolo, hunc puluerem iniicio, & aquã claram ac limpidã ſuperingero, mox piſtillo in circulũ ducto aquã & pulu erem ſimul cõmiſceo, hocq; facio vehementi agitatiõe, poſtea permitto vt reſideat, quo

facto hãc aquam abiicio, & aliam superingero, iterum vehementi agitatione commisceo, & idem facio, idq́ue tertiò efficio, postea loco claræ aquæ Padanæ accipio aquam rosaceam, & ter eodem ordine lauo, tuncq́ue perfecta est huius lapidis lotio. BRASAVOLVS. Scito neque tres lotiones quãdoq;, neq; quatuor esse satis, sed lotioné perfectam tũc esse deprehendes (quotquot præcesserint) quando neque color aliquis, neque sapor, neque odor in aqua remanet. hæcq́ue tibi sit regula lauandi hunc lapidem, & alios similes, vt is est, qui Armenus nuncupatur. Abs te verò discere cupio cur Indæ pilulæ nuncupatæ sint. SENEX. Nonnulli putant id nomen sortitas esse, quia earum vsus potissimùm est apud Indos: alii quia sal Indum recipiũt, & putant sal Indum esse nigrum sal, sed non haberi, longè decepti (vt tu superius ostendisti) quia antiquorum saccharum supra cannas cõcrescens, sal Indũ est. BR. Fortè hinc nomen duxêre, quia humores nigros & atros ac melancholicos educunt, qui Indis similes videntur. Quis hominum mentes scire potest, & primorum impositorum proposita? Notaq́; confici has pilulas ex succo apii, quia eupatorii succus non est satis: sunt enim solùm duæ drachmæ. hic verò apii succus apponitur, quia aperiendi vim habet: & cum simpli

ſimpliciter apiũ dicitur, hortẽſe apium ſumi debet. eſt verò hortenſe apium id, quod à noſtris petroſelinum nũc vulgò dicitur. Omnia ferè, quæ hanc compoſitionem ingrediũtur vim habent educendi atram bilem. Hiera picra addita eſt ad roborandum, & bilem craſſam è ventriculo educẽdum. Caryophylli ad roborandum. Colocynthis ob pituitoſos humores & craſſos addita eſt. Et quia ab abditis membrorum partibus educit, ſal Indũ recipitur (cuius loco poni debet ſaccharũ, vel etiam candum, quanuis à recentibus negetur) vt aptius pilulæ compaginentur. ſcitoq; omnia in puluerẽ redigẽda eſſe & ſuccis commiſcenda, & pro hiera picra puluis ipſe recipiendus eſt. Vſus ſum his pilulis in flatu hypochondriaco, & mirè cõtulerunt. Nota tamen quòd impetu primo obeſſe videntur, poſtea ſequẽti die proſunt: imò hic eſt ferè cõtinuus mos in hoc flatu, omnia medicamẽta cùm applicantur, obeſſe vel videri obeſſe: poſtea cùm à medicamentis abſtinetur, iuuamẽta ſentiũtur. Deniq; pro his pilulis, & aliis, quæ ſuccos recipiunt, notandũ eſt, ſuccos optimè depurandos eſſe & excoquẽdos, quod niſi fiat, pilulæ breui mucidæ fiunt, & corrũpuntur. Ad alia te conferas. SENEX.

EN illæ offerũtur, quas medici Arabicas vocant. BRA. Et de hoc nomine anceps *Pilulæ Arabicæ.*

ſum, an quia ab Arabibus inuentæ, an quia in Arabia ſit frequens earum vſus, hoc nomẽ ſortitę ſint, apud quem authorem inueniuntur? SE. Apud Gilbertum Anglum, vbi agit de arthritide, & apud Nicolaum in ſuo vocato Antidotario. ex his verò conficiuntur:

Recipe Aloes		℥.	iiij.
Bryoniæ	ana	℥.	j.
Myrobalanorum citrin.			
Bellericorum			
Indorum			
Chebulorum			
Emblicorum			
Maſtiches			
Diagridii			
Aſſari			
Roſarum			

Confice cum ſucco fœniculi, vel abſinthii.

Croci	ʒ.	j.
Caſtorei	ʒ.	iij.

Dicitq; Nicolaus has pilulas per centũ annos perdurare, & valere. BR. Longè decipitur: nã catapotia illa, quæ glutinoſa non recipiunt, breui tẽpore durare nõ poſſũt, & quodãmodo lapideſcunt, vel in puluerem rediguntur: itaq; earum vis euaneſcit, & niſi ſucci ſint bene depurati & excocti, marceſcunt. propterea dicimus Nicolaũ decipi, & ſimpliciũ vim ab his pilulis breui euaneſcere. SEN. Idem

Nic

Nicolaus has pilulas mirabiles facit, inquiés, omnes humores mirificè purgare, & lætitiã inducere, tristitiamq; auferre, mentem acuere, amissum visum reddere: imbecillem fortiorem faciunt, auditum restaurant, memoriam inferunt, scotodiniæ conueniunt, vertigini hemicranicæ, oculos iuuãt: dentes, gingiuas, stomachũ, splenem, sonitui aurium succurrunt: omnes humores in omnibus ætatibus, in omnibus tẽporibus sine molestia in viris & mulieribus purgant. BRA. Si hæ pilulæ tot habẽt vires, igitur medicamentis aliis nõ indigemus, vel saltem paucissimis: sed eas singulatim per simplicia perpendamus, videamusq; an in tota cõpositione tot adsint, quæ omnia hæc efficere possint. Aloe educit bilẽ, bryonia serosos humores, citrini myrobalani bilem, chebuli pituitam. Indi atram bilem educunt, & flauã præustam. Bellerici & emblici educunt pituitam, & roborant cerebrũ, ac neruos. Diagridium bilem educit. Assarum, rosæ, mastiche, crocus, & castoreũ membra roborant, & vim auferunt fortibus medicamẽtis. SE. Ergo ad omnia illa cõueniunt, quæ à Nicolao referuntur. BRA. Certum est quod dicis, si vnũquodq; secundum suã operationẽ agat: sed puto nullũ esse hominẽ, qui tot indigeat semel: tamen sunt talis generis catapotia, vt absque molestia educant.

SENEX.

Pilulæ sine quibus.

EN pilulæ Sine quibus offeruntur. BRA. Nicolaus ob earum efficaciam eas Sine quibus esse nolo, vocauit: nam tantæ sunt efficaciæ, quòd nullus sine illis esse deberet. nunc verò earum cõpositionem referto. SE. Hæc est quæ sequitur:

Recipe Aloes hepaticæ ablutæ & odoriferæ ℥. xiiij.

Myrobal. citrinorũ
Bellericorum
Chebulorum
Indorum
Emblicorum
Rhabarbari
Masticheś
Absinthii
Rosarum
Violarum
Senæ
Agarici
Cuscutæ
} añ. ℥. j.

Temperentur cum succo fœniculi, Scammonii bene triti & pulucrizati ℥. vj. & ß. Ita verò admisceãtur, vt puluis scammonii per pãnum cum ipso succo sit expressus, & sit tanta succi quantitas, quæ ad cõfectionem pilularum satis sit. postea inunge manus oleo violaceo vel communi abluto, & reformentur

pilu

pilulæ in modum ciceris. BRAS. Nos in ciceris modum nõ paramus, ſed tres vel quinque pro ſingula drachma conficimus. purgãt humores, qui ſunt in ſuperioribus corporis partibus, & propriè conueniunt ſuffuſionibus, obſcuritatibus, & caliginibus oculorum: purgantq́ue mirè caput à pituita, bile, & atra bile, viſumq́; cuſtodiunt ab omnibus prauis humoribus. quanuis medicus quidam noſter Ferrarienſis apprimè execretur has pilulas: nam, vt inquit, cùm lippitudinẽ nõnunquam pateretur, his pilulis voratis plurimùm creuit. Sed non animaduertit ipſe, non præceſſiſſe totius corporis purgationem, non venæ ſectionem, neque humoris præparationem, morbusq́ue in augmẽto vniuerſali erat. Adde q́ue, tantam copiam non inſumpſiſſe, quæ materias in capite exiſtentes ad infernas partes deducere potuiſſet, ſed à capite ſolùm ad oculos. His etiam conferunt, qui iliacum dolorem patiuntur: & aurium dolorem ſanare ſolent, ſi drachma inſumatur, non cum ouo, vt Nicolaus dicit, vel farinata, ſed ſimpliciter deglutita. SEN. Igitur omnes humores educunt? BRAS. Educunt omnes prauos. SEN. Si aliquis non indigeret niſi vnius humoris euacuatione, quid tunc agendum eſſet? BRA. Illa addere oportet vel augere, quæ hunc humorem euacuãt. Sed poſteaquam huc inter-

loquendum venimus, non erit ab re, quibus additis id fiet, ostendere. Si bilem per hæc catapotia euacuare sit opus, aloen augere oportet, & citrinos myrobalanos ac rhabarbarũ, præsertim si sit crassa bilis. si verò pituita euacuatione indiguerit, agaricum augeamus & chebulos myrobalanos. Si atra bilis sit purganda, senam auge, & Indos myrobalanos. SEN. Nonne perfectius esset his simplicibus vti absque compositione, quæ peccantes humores educunt? BRA. Hoc est, hoc, inquam, de quo conqueror, de quo continuò exclamo, vt medici simplicium cognitionem habeant, & cõponendi artem addiscant, & nunquam compositis vtantur, sed statim simplicia miscere iubeant, cum illis indigent. SEN. Hæ igitur pilulæ ex tua regula diu perdurare non possunt. BRAS. In hoc dubitas tu, qui iam antiquatus es in arte? Omnino citò pereunt, quia nihil glutinosi recipiũt, quod vim puluerum seruet: nam omnia in puluerẽ redigenda sunt, & commiscenda succo: & cùm succus per stamineum, vt vocant, vel pannũ purior redditur, simul exprimatur scammonium. SEN. Dubium est apud pharmacopolas, an scammonium pilulas ingredi debeat in tenuissimum puluerem, vel in crassum redactum. BRA. Cur in hoc ambigunt? SEN. Quia scammonium venenosum est, & stomacho

cho

cho nociuum: si in puluerē redigatur, ſtomachi rugoſitates, & inſenſibiles meatus ingredi poſſet, & deinde in his locis permanēs grauia ſymptomata inducere. BRA. Si quis ſcammonium acciperet in puluerem redactum, & alicui compoſitioni non miſtum, ſed vel ex vino, vel ex iure inſumeret, hæc fortè ſymptomata contingere poſſent. At cùm in pilulas conformatur, multa habet ſimul commiſta, & in tota compoſitione non eſt amplius puluis, ſed craſsius quoddā corpus, & cùm à ventriculi calore eliquatur, in puluerem non reducitur: ſed in ſubſtantiam quandam liquidam. SE. Tamen recentes pharmacopolæ in ſuis compoſitionibus nunquam ſcammoniū ponunt, ſed loco eius præparato ſcammonio vtuntur, quod diagridium vocant: præparāt verò in cotoneo pomo. BRA. Optarim ego vbi vel ab Arabibus in ſuis cōpoſitionibus, vel à Nicolao, vel à Græcis ſcammonium ſimpliciter dicitur, ſcammonium non præparatum recipiendū eſſè: nam cùm Arabes & Barbari de præparato loquuntur, ſemper diagridium dicunt, & Græci σκαμμώνιον τὸ παρασκευαζόμενον ἐν κυδονίῳ. Scammoniū præparatū dicunt in cydonio, quo tamen in ſuis compoſitionibus rarò vtuntur. SE. Putabam præparationem iſtam eſſe nouum inuētum. BRA. Quomodo nouū, ſi Galenus lib. primo

de

de Alimentorum facultatibus in cotoneo pomo parare docet? vnumque mirum videtur, quòd ipse præbet comedendum cotoneum. SEN. A nobis tamẽ venenosum putatur. BR. Imò Galenus eodem loco dicere videtur absque stomachi subuersione educere. Adest & alter præparandi modus in sartagine ex oleo amygdalarum dulcium. SEN. Necessariúmne est pro his pilulis cõficiendis manus ex oleo, vel violaceo, vel communi abluto inungere? BRAS. Ad vim pilularum nihil facit, sed tantùm conuenit, vt facilius in perfectiorem rotunditatem redigantur. Nunc ad alia trãseamus, quoniam ostendere ad quid singula valeant simplicia, superfluum videtur.

SENEX.

Pilulæ de fumo terræ. IGitur ad pilulas de fumo terræ accedamus. BRA. Quæ nam de fumo terræ? SE. Illæ, quæ ab Auicenna lib. IIII. Fen. VII. in curatione scabiei atque pruritus, in hunc modum describuntur,

Recipe Myrobalanorum citrinorum, Chebulorum, Nigrorum } an. ʒ. v.
Aloes ʒ. vij.
Scammonii ʒ. v.

Conf ice absq; cessatione cum aqua fumi terræ, & fiant pilulæ. BRA. Neque istæ diu per-

dura

durare possunt, quoniam nihil recipiunt glutinosi. scito tamen facta miscella ex pulueribus & succo relinquenda esse, vt exiccentur in vmbra. postea iterum in puluerẽ redigantur, & exiccẽtur in vmbra, idque ter fiat: nam hoc modo diutius perdurare possunt. Sunt pilulæ imbecilles: dari non possunt in minori copia, quàm quatuor scrupuli. Educũt humores biliosos, mordicãtes, acutos, pituitam salsam, & omnes adustos, qui pruritũ faciũt & scabiem: tamen non est tanta perfectio in his pilulis, quin aliæ sint potentiores etiam in hac intentione, quas ingrediuntur sena, epithymum, polypodiũ, helleborus niger, præter illa, quæ superius in pilulis de fumo terræ ingrediuntur.

SENEX.

CVm de his satis dictum putes, ad pilulas de Agarico descendamus. BRA. Suntne ex puro agarico? SE. Non, quoniam opus est ex his saltem temperentur, quæ agaricũ corrigunt. BRA. Antiqui nulla correctione vtebantur, sed agaricum simpliciter, vel propinandum, vel deglutiendum exhibebant: & nos impræsentiarũ simpliciter agaricũ præbemus, & mirè proficit: tamen cõpositionem illã tuã de agarico ediscere libet. SE. Hæc est: *Pilulæ de Agarico.*

Recipe Agarici
Mastiches } aã. ℥. iij.

Radic

Radicis lilii cœlestis } an̄. ʒ. j.
Praſsii
Turbith ʒ. v.
Hieræ picræ ʒ. iiij.
Colocynthidis } an̄. ʒ. ij.
Sarcocollæ
Croci ʒ. j.

Confice cum robub. nos tamen id ſeruamus, vt agarici loco ſemper agaricum trochiſcatum ponamus, quia agaricum ita confectum habet ſuam malitiam emendatam. BRA. Nō adeſt tanta malitia in agarico, quãtam tu putas. Verùm has pilulas conſiderans, non videntur eſſe de agarico nuncupandæ, ſed potius de turbith, cùm in maiori copia hãc compoſitionem ingrediatur, quàm alia, tamen ſi vel tibi, vel alii ita nuncupari placeat, digladiari nolim. Dic verò quis ſit harum pilularum author? SEN. Auicenna lib. III. Fen decima, tractatu primo, cap. XL. & Meſue in cap. de aſthmate. BR. Auicenna videtur quodam modo à tua compoſitione varius. nam hoc modo deſcribit:

Recipe Agarici partes tres
Radicis lilii } an̄. partem vnam.
Praſsii
Turbith partes quinque.
Hieræ picræ partes quatuor

Pul

Pulpæ colocynthidis Sarcocollæ	} añ.	ℨ.	j.

Conficiantur cum robub. Vnum eſt, quò hãc deſcriptionem vanã eſſe oſtendere poſſum. SEN. Quodnam? BRA. Omnium ſimplicium pondera indiſtinctè ponit per partes, colocynthida verò & ſarcocollã determinat, quia drachmam vnam ponit: poſſent autem illæ partes tres, vel quatuor eſſe maiores, vel minores, colocynthis verò & ſarcocolla ſemper habebunt idem pondus, quod abſurdum videtur. SEN. In his Auicennæ ſolùm deeſt maſtiche: & colocynthis atq; ſarcocolla in tua deſcriptione ſunt ℨ. ij. in hac autem Auicennæ ſunt drachma vna. Illa præterea compoſitio, quæ à Meſue ſcripta eſt, cum his non conuenit, niſi in aliquibus. Eſt verò in illa parte, in qua loquitur de Aſthmate. Et hæc eſt eius compoſitio pilularum de agarico, quarum ipſe, vt dicit, inuentor fuit, quæ pectus & pulmonem mundificant, & aſthmati ac tuſsi antiquæ conueniunt. Ita verò dicit:

Recipe Agarici		ℨ.	vj.
Ireos Praſsii	} añ.	ℨ.	j.
Turbith Hieræ picræ	} añ.	ℨ.	viij.
Colocynthidis Sarcocollæ	} añ.	ℨ.	iiij.

Myrr

Myrrhæ 3. ij.

Confice cum rob:& dosis earum sit drachmę duæ: tamen drachma vna satis est, vel saltem quatuor scrupuli. SEN. Video magnam esse in pondere differentiã. BRA. Imò & hic additur myrrha, quæ in illis non est, quæ sunt apud Auicennã. SEN. Et in nostris adest mastix. In vno auté dubitamus, quia Auicenna accipit lilii radices, Mesue verò radices ireos: nos verò in nostra cõpositione habemus, radicis lilii cœlestis, & accipimus radices ireos. BR. Scito vulgare lilium, & irim pectori conferre & asthmati: tamẽ quia in his pilulis eductio expetitur, & lilium non educit, iris verò educit: propterea laudo, vt iridis radices hanc compositionem ingrediantur, & vbi lilium dicit, irim intelligas: sed tuã descriptionem (vt video) à Mesue accepisti vbi de pilulis agit. SE. Accepi. BR. Cur non dicebas? SE. Te hoc scire supponebam. BR. Non est opus supponere, sed mens sua aperienda est, vt decernere posimus an alii pharmacopolæ eandem cõpositionem sequantur, & re vera omnes istã paratã seruãt, quæ materias crassas à capite mirè trahit, & à pectore. Verũ & Serapio vnã quandam descriptioné habet pilularũ de agarico, quæ ab his nõ longè differt. SE. Quæ nam est? BRA. Illa, quam vocat pilulæ, quæ abstergunt pectus, ita confectæ:

Recipe

Recipe Agarici
Turbith
Myrrhæ } ana ʒ. iiij. *Pilulæ pectus abstergentes.*
Radicis lilii cœlestis
Prassii } ana ʒ. j.
Hieræ ʒ. iiij.
Colocynthidis
Sarcocollæ } ana ʒ. ij.

Terantur & cribellentur, & cōficiantur cum rob vel iuleb. SE. Mihi eędem esse ferè videntur: in solo pondere differunt. Sed vbi sunt apud hunc authorem? BR. In suo Antidotario: tamē non vocat illas pilulas de agarico, sed pilulas abstergentes pectus: imò post hāc compositionem quandam habet, quam pilulas de agarico nuncupat, quæ ab hac prædicta multùm differt. SE. Ne quicquā prætermittamus, refer pilulas istas Serapionis de Agarico nuncupatas. BR. Libenter id faciam. In primis verò te scire velim, ad obstructiones aperiendas à Serapione dari ex camelarum lacte, & hydropē soluere, ac iecori valde conferre.

Recipe Epithymi
Aloes } ana ʒ. vj.
Agarici ʒ. iiij.
Scammonii
Petroselini
Anisi

Seſeleos	ana	ʒ.	ij.
Seminis apii			
Dauci			

Non exprimit deinde Serapio ex quo liquore conficiendæ ſint. SE. Nihil habent cum noſtris de Agarico pilulis. BRA. Saltem parum habent. Nunc ad illas, quæ in communi vſu ſunt, redeamus, quæ ratione ſimplicium ingredientium, omnes humores educere aptæ ſunt, potiſsimùm verò biliosos & pituitoſos. Omnia in puluerem redigenda ſunt, deinde in mortariolo ſapæ miſcenda, & adeò commiſcenda, vt corpus vnum fiat neque molle neque durum. Ratione ſapæ, quæ nõnihil habet glutinoſi, diutius perdurare poſſunt, quàm illæ, quæ vel ex vino, vel aqua, vel ſucco aliquo conformantur. SENEX.

Pilulæ aureæ.

HIc Aureæ pilulæ ſedem ſuã nactæ ſunt. BR. In omni pilularũ genere nullæ ſũt quæ tormina minus inducant, & naturã minus laceſſant iſtis: quanuis ſint in educendo vehementes, imò aliis multis vehementiores. Earum verò compoſitio in medium afferatur. SEN. Hæc eſt, quæ ſequitur, ex Nicolao accepta:

Recipe Aloes	ana	ʒ.	v.
Diagridii			
Roſarum	ana	ʒ.ij.	ß.
Seminis			

Aniſ

Aniſorum Seminis fœniculi	ana ℨ. j. ß.
Croci Interioris colocynthidis Maſtiches	ana ℨ. j.

Informētur in modum ciceris cum aqua infuſionis tragacanthi: dentur in ſero nouē vel vndecim, cum mulſa aut cum vino. Nos autem hoc pondus non ſequimur, ſed drachmā vnam damus, vel ſcrupulos duos, & tres pilulas cōficimus, vel quinque, vel vnam, vel duas vt ſumentibus placet: non enim de numero pari vel impari curamus, modò res ipſa ex integro pondere ſumatur. BRAS. Et quæ cura adhibenda eſt numero, cùm nec lupus numerum curet? tamen quantò pauciores ſunt, tantò diutius cōmorantur in vētriculo: quia plures ex vna drachma facilius liqueſcunt, quàm vna ſola. ſunt ad vnguem moderata catapotia, quibus lubentiſsimè vtor, cùm à capite materias craſſas, & etiā tenues, bilioſas atque pituitoſas educere volo: omnibus conueniunt ſenſibus, & potiſsimùm viſui: iecori conferunt ac ventriculo, & flatus mirè expellunt. nulla eſt apud recentes (ex magnis) tutior compoſitio iſta: nam & ſi diagridiū recipiat & interiorem colocynthidis partem, ab aliis tamen ſex rebus moderātur, & aloe ipſa ventriculo conducit, & vim fortium medi-

camentorum reprimit. Venetiis nõnulli has pilulas seruant Nicolai more factas, nec totius compositionis globum conficiunt: quod fortè malum nõ est, quia tragacanthũ etiam in tam parua massa totius cõpositionis vim seruare potest. SE. Quid intelligis per interiorem colocynthidis partem? BR. Miror cur in hoc dubites. SE. Non est mirandum, quoniã nonnulli & semina & interiorem pulpã intelligunt. BR. Sola pulpa & caro huius syluestris cucurbitæ accipienda est, quanuis & semina ipsa educant. Apud antiquos enim cùm de interiori colocynthidis parte sermo fit, pulpã semper intelligunt: imò & ipse Mesue in trochiscis Alãdaal, colocynthim seminibus purgandam esse iubet. SE. Et ego eram huius sentẽtiæ, neq; vnquam in tali compositione recepi semina. BR. Rectè fecisti. SE. Hoc etiã silentio prætereundũ non est, nonnullos pharmacopolas pro aureis nuncupatis pilulis, eas, quas de turbith vocat Mesue, paratas habere, & quas recentes turbithatas nuncupant, & aureæ Mesuæ dicũtur. BR. Errant mirè: verùm ne compositionem istam prætereamus, eam referas. SEN. Hæc est:

Recipe Turbith boni		ʒ.	xvj.
Aloes		℥.	j. ß.
Mastiches }	ana	ʒ.	vij.
Rosarum }			

Myrob

Myrobalanorum citrinorum ʒ. x.
Croci ʒ. iij.

Confice cum ſucco abſinthii. BRASA. Et hæ quoq; pilulæ vehementes ſunt & minus correctæ veris Nicolai Aureis: nam tormina inducunt, quæ ob turbith ſolùm cõtingere putamus, cum reliqua ſimplicia potentiam habeant reprimendi vim fortium medicamentorum. SE. Ad Aureas Nicolai redeuntes, in ipſis vnum addo, quod & à multis additur pharmacopolis, quãuis à Nicolao dictũ non ſit. BR. Quid hoc eſt? SE. Addo duplum ſcammonii. BR. Cur id facis? SE. Vt vehementius educant, alioqui ſunt imbecillioris potentiç. BR. Hoc abſurdum videtur, & à nemine ſani capitis faciendum: nam potius augendũ eſt pondus totius cõpoſitionis: & ſi non es contentus integra drachma, ſcrupulos quatuor exhibe, aut quinque ſi opus eſt: puto etiam omnes pharmacopolas non augere ſcammonium, vt tu facis. SE. Maior pars auget. BRA. Hæc eſt cauſa, cur quandoque vehementer educant, quandoque ineptius, vt à diuerſis pharmacopolis accipiuntur. Suaderem verò omnes pharmacopolas Nicolai compoſitionem prçciſe parare, & nihil augere: nã drachma ex illis egregiè educit. Notáque has pilulas diu perdurare, & eandem virtutem ſeruare, quia ex decoctione vel infuſione tra-

gacanthi conficiuntur, quæ glutinosa est, & apta vim simplicium eas ingredientium diu seruare. Ita verò fieri debent: omnia in puluerem redigantur, & optimè commisceantur, & in vnum globum coaceruentur. SEN. Tamen ratione tragacanthi durissimæ efficiuntur, & ferè lapideæ. BRAS. Id verum est: sed cùm statim humilitatem sentiunt, liquescunt. Idemq́ue in ventriculo faciunt, & ob tragacanthi lentorem, simplicium vis seruatur: quod aquæ facere non possunt, vel succi. Tamen à pharmacopolis impræsentiarum maior pars pilularum ex melle rosato conficitur, quod vt in omnibus non probo, ita nō improbo. Hæc compositio ratione aloes bilem educit, & pituitam: ratione diagridii bilem, & hoc facit à remotis partibus, vnde & à capite educunt, atque iuncturis. SE. Ab aliis igitur membris, quàm à capite educere possunt? BRA. Quis ambigit? ventriculum purgant, & bilē ab omni corporis parte tam superna quàm inferna educunt. Renes, & iecur expurgant, ac obstructos aperiunt: & si qui frigidi humores in ventriculo scotodiniam fecerint, eos educunt, & hominem à tali affectione liberant: coctionem adiuuant, frigidos humores expellentes, qui illam impediebant, & ventriculum vnà calefaciunt. Colocynthis pituitam educit, & glutinosos

hum

humores, quos à remotis partibus trahit. Rosę etiam humores aquosos educunt, & reprimunt vim fortium medicamentorum. Anisum, fœniculi, crocus, mastiche corporis membra roborant, vimque demunt fortioribus medicamentis: & anisum ac fœniculi flatus excludũt atque expellunt. Nihil in ipsis adest, quod proprie atram bilem reprimat vel educat. SE. Cur dicũt has pilulas potius à capite educere, quàm ab aliis partibus? BR. Imò & ab aliis partibus educunt, ratione colocynthidis & diagridii: tamen facilius est à capite educere, quàm ab aliis partibus à iecore & ventriculo remotioribus, & hoc est ob situm: nam materiæ facilius descendunt, & medicamentorum vapores facilius ascendunt. SE. Cur hæ potius vesperi dantur cum mulsa, aut cum vino? BRA. Supponit hic author, quòd propriè purgent caput: illa verò medicamenta, quæ caput purgant, solét post cœnam à recentibus exhiberi, vt medicamentorum vis à vaporibus ciborum in caput deferatur: nihil verò est quod magis petat caput, vino, vel rara sunt: propterea cum vino exhibet, vel cum mulsa, quia & ipsa aliquo modo vaporosa est. tamen & illa, quæ pro capite dantur, ieiuno atque vacuo stomacho dari possunt: nobis enim magis placet, vt summo mane accipiãtur, & is, qui accipit,

vnius horæ ſpatio dormiat, adeò vt in actum redigantur. Nos his pilulis vtimur pro medicaméto quandoq; in materia turgida, & mirè conferunt: nihilq; refert, vel ex vino accipiantur, vel ex mulſa, vel ſimpliciter trāſgluttiantur. hoc autē tertio modo diutius in ventriculo morantur, quàm ſi liquidæ rei miſtæ ſint, cum ex liquore facilius & breuius à ventriculo auferantur. In ſumma verò hæc catapotia ſunt valde vtilia & excellētia, quibus ſi nōnihil addatur quod vim habeat educendi atram bilē, ad omnes humores, & ad omnia corporis membra erunt & aptiſsima & facillima.

SENEX.

Pilulæ Cochiæ. Pilulæ Cochiæ huc veniunt conſiderādæ. BR. In his pilulis obſeruaui longè diuerſos eſſe pharmacopolas. SE. Propter quid diuerſos? & in qua re? BR. Et in pondere, & in ipſis ſimplicibus. SE. Ego ſemper compoſitionem illam paraui, quæ apud Rhaſim eſt in vij. ad Almanſorem, vbi de hemicranea agit, atque cephalea. BRA. Quænam eſt hæc compoſitio? Nunc referam:

Recipe Pulueris picræ	ʒ.		x.
Colocynthidis	ʒ.	iij. &	tertiam.
Scammonii	ʒ.	ij.	ß.
Turbith } ana		ʒ.	v.
Stœchados }			

Miſce, & fiant pilulæ ex his, & ſint doſes decem

cem. BRA. Ex his non habetur ex quo liquore, vel ex quo eclegmate conficiantur. SEN. Quia hoc non magnifacit. BR. Id etiam valde obſcurum mihi videtur, & ſint doſes decem. SE. Hoc ita intelligo, conficienda eſſe catapotia in modum ciceris, & doſim eſſe decem. BRA. Puto decem in pōdere eſſe drachmam vnam, vel etiam excedere: de his verò catapotiis, nunquam excedere drachmam. Tamen ſcito, & horum catapotiorum genus eſſe valde incorrectum, & tormina in toto inferiori ventre progignere: propterea eo rarò vel nunquā vtor: ſed omnes Ferrariæ hanc compoſitionem non ſequuntur. nam multi Nicolai compoſitionem conficiunt. SE. Nos ſemper hanc paratam ſeruauimus. illa verò Nicolai quænam eſt? BR. Hæc, quam dicit eſſe Galeni compoſitionem, & probatam ad hemicraneam, dolorem ſtomachi, & ilii.

Recipe Aloes
Abſinthii
Pulpæ colocynthidis
Scammonii
} æquale pondus.

Maſtiches dimidium vnius prędictorum. Cōfice cum ſucco fœniculi, vel abſinthii, vel ſolatri, & fac pilulas. dentur ſecundum quantitatem virtutis. Hoc mirum videtur dicere, fœniculi, abſinthii, vel ſolatri: nam hoc eſt ac ſi dictum ſit conficere cum calida re, vel cum

frigida: ſed ſimpliciter vel frigidam accipere debuiſſet, vt calida ſimplicia quodam modo temperaret: vel ſola calida numerare debuiſſet, vt ventriculus ex ipſis roboraretur. Hæc eſt illa cochiarum compoſitio, quam multi parant ex Nicolao: quanuis alii Nicolaũ referant, tamen diuerſam compoſitionem in pondere ſequuntur. SE. Quam? BR. Hanc quę ſequitur:

Recipe Aloes
Scammonii præparati
Abſinthii
Maſtiches
} ana ℥. ij.
Colocynthidis ℨ. ß.

Conficiantur cum ſucco abſinthii. SE. Videntur etiam differre in ſimplicibus, & non in ſolo pondere. nempe hieram non accipiunt, neque turbith. BRA. Meſue ipſe in eo capite in quo agit de ſoda frigida, deſcriptionem quandam habere videtur pilularũ, quas ipſe cochias vocari dicit, à Mahumeth filio Zachariæ: ſed à Meſue eodem loco vnum dicitur, quod non parùm abſurdum videtur, ſcilicet ipſas eſſe in virtute hieræ, & hieræ nobilitatem habere. Verùm illis conſideratis, neque virtutem hieræ, neque nobilitatem habent: intelligo ſemper cum ſimpliciter ab his authoribus hiera dicitur, illam ſimplicẽ vulgatã Galeni hierã. equidem dici poſſet habe-

re

re virtutem hieræ, id eſt, ſacri medicamenti ad euacuandas materias, quæ in capite ſunt: cõſtat verò eſſe vehementiſsimas pilulas, & parũ correctas, quæ tormina pariũt. SEN. In quo differt hæc cõpoſitio ab illa Rhaſis, quã nos paratã ſeruamus? BR. In pondere, vt percipio. etenim hæc eſt Meſuæ compoſitio:

Recipe Pulueris hieræ ℈. xx.
Interioris colocynthidis ℈ vj. ß.
In alio codice habetur,
Trochiſcorum alandaal ʒ. viij.
Scammonii cocti in cydonio ℈. v.
Stœchados
Turbith } ana ℈. x.

Fiant pilulæ, quarum doſis ſit à ℈. ij. vſque ad ℈. ij. ß. SE. Hæc doſis eſt nimis ampla. BR. Imò & quæ præter tormina, alui profluuium inducere poſſet. drachma ſola ſatis eſt. hæ pilulæ ſunt nimis vehementes, & non correctæ: nam ſola hiera & ſtœchas tanta non ſunt, vt colocynthidis, ſcammonii & turbith vim cõfringere poſsint. nec refert quòd trochiſci alandaal colocynthidis loco accipiantur, & ſcãmoniũ in cydonio decoctũ ſit: quoniã adhuc vis quædã venenoſa in ipſis ſeruatur, & nihil adeſt qđ turbith medicamentoſam vim reprimat. In illis idẽ intelligo quas ex 9. Rhaſis ad Almãſorẽ adduxiſti: nam & illæ tormina faciunt, atq; peruerſionẽ. Nõ deeſt apud

eundem

eundem Mesué alia compositio, cùm agit de soda frigida ex aggregatiõe cholerae & phlegmatis, quam Galeno attribuit: & eadem est cum illa Nicolai, in masticnes põdere solùm differẽs, quia Nicolaus ponit dimidium, Mesue aequale pondus. Ita enim dicit Mesue: Galeni confectio pilularum cochiarum conferentium sodae permistae, & mundificantium stomachum, & caput, & instrumenta visus.

Recipe Aloes Scammonii cocti in cydonio Interioris colocynthidis Masticnes Absinthii	añ. partes aequales.

Confice cum expresione solatri, vel endiuię. dosis earũ est à ʒ.j. vsque ad ʒ.j.ß. SE. Cùm apud te correctae nõ sint, possuntne corrigi? BR. Et quis ambigit? SE. Quomodo? BR. Gũmi genera addentes, zingiber, rosas, & illa, quae reprimunt vim fortium medicamentorum. SE. Nisi graue tibi sit, hanc compositionẽ, vt tibi videtur, moderatam in ordinẽ dispone. BR. Hunc laborẽ non recuso. Cũ verò maior pharmacopolarum pars Rhasis cochias paratas seruent, illas in ordinem disponemus, atque emendabimus. Illas igitur in hunc modum conficiendas voluerim:

Recipe Pulueris hierae picrae	ʒ.	x.
Colocynthidis	ʒ iij.	ß.

Scam

Scammonii		℥. ij.	ß.
Turbith		℥.	ß.
Bdellii	ana	℥.	j.
Stœchados			
Masticheſ			
Dauci			
Galangæ			
Seminis fœniculi			
Zingiberis			
Gummi Arabici			

Miſce, & ex melle roſato conformetur globus, ex quo deinde conficiantur pilulæ, quarum doſis eſt à ℥. j. vſque ad ℈. iiij. SEN. Putásne à capite educere, ſi ita cõfectæ ſint? BR. Quidni? nã à longinquioribus corporis partibus trahunt colocynthis, ſcammonium, & turbith. SE. Vbi reperiuntur compoſitiones iſtæ & Nicolai & Meſuæ apud Galenũ? BRA. Adde & Serapionem pilulas quaſdam cochias referre ex Galeno. SE. Qualésnam? BR. Illas Meſuę, vt video. nam dicit: pilulæ Galeni, quæ nominantur cochiæ.

Recipe Colocynthidis	ana partes æquales.
Maſtiches	
Aloes	
Abſinthii, vel eius ſucci	
Scammonii	

Confice cum aqua ſolatri. doſis eſt ℥. j. SE. Neceſſarium igitur eſt, vt ex aliquo Galeni lib.

accep

acceptæ ſint. BR. Nunquã apud Gal. de his pilulis factã mẽtionem inuenire potuimus. fortè hi authores librũ aliquem Galeno adſcriptum habuêre, è quo hæc cõpoſitio accepta eſt: ſicuti impræſentiarũ libellus quidã circũfertur inſcriptus, Galeni receptariũ: cum tamẽ Galeni nõ ſit: imò cõplures vaniſsimas cõpoſitiones cõtinet. SE. Vnde nomẽ ſortitæ ſũt hæ cochiæ pilulæ? BRA. Recentiores inquiũt à coccos dici, quod Græcè ſignificat caput, quoniã caput mirificè expurgant: ſed vnde hoc acceperint, ignoramus. nã coccos apud Græcos, & coccum ſignificat, & granum. Ita fortè dictæ ſunt, quia in granorum ciceris modum conformari debent. Vel per excellentiam dicuntur cocciæ, quaſi pilulæ, quia Græci vocant pilulas καταπότια, & κόκκια: tunc verò per duplex cc ſcribendæ ſunt, & abſq; aſpiratione. Scito autem hanc compoſitionem hieram picram recipere, quæ pituitam & bilem educit, ſed à propinquis partibus: colocynthidẽ verò recipit, quæ & pituitã & craſſos humores, ac glutinoſos à remotis partibus conuehit, & ſcammoniũ bilẽ flauam. Turbith verò à remotis partibus craſſos etiam humores ducit, atq; pituitoſas: ſtœchas tantũmodo additur ex his, quæ vim habent fortioribus medicamẽtis frẹna imponere: tamẽ & atram bilem, ac pituitã cõmouere

atque

atq; educere creditur. Nos rarissimè his cata potiis vtimur: & deinceps nunquã vtar, nisi præscripto modo paratas seruaueris. SE. Audiui nõnullos, qui palàm profitebãtur, hanc Rhasis cõpositioné à Gal. fonte emanasse. BR. Lõgè decipiuntur, cùm quia apud Galenum nusquã reperiatur, tum quia Galenus nõ nouit turbith, saltem solo hoc ipso nomine. De his verò satis dicta sint. SENEX.

Aggregatiuæ pilulæ amplius differri nõ possunt, sed huc cito pede currunt. BR. Cùm plures sint aggregatiuarũ pilularũ cõpositiones, id primò abs te petere decreuimus, vt illam dicas quam sequeris, & paratã seruas. SENEX. Tres sunt apud Mesuen sub hoc nomine aggregatiuum, compositiones, quarum vna dicitur pilulæ aggregatiuæ ex inuentione nostra. hanc seruo paratam. Maiores verò & minores nuncupatæ aggregatiuç, in vsu non sunt. BRA. Imò non pauci pharmacopolæ & Ferrariæ, & Venetiis, & Romæ, & Neapoli maioribus aggregatiuis vtuntur, & paratas seruant. SEN. Tu verò quas cæteris præfers? BRASAVOL. Maiores non despicio, sed ipsis illas præfero, quæ ex inuentione Mesuæ dicuntur, & quas tu parare consueuisti: nam humores omnes prauos educũt, & antiquis febribus conferũt, & his, quç ex diuersis humoribus progignuntur, omnibus

Pilulæ Aggregatiuæ.

bus capitis ægritudinibus, ventriculi, iecoris, & in summa omnium membrorum conducunt, vt hinc meritò aggregatiuarum nomẽ sortitæ sint: tum quia vniuscuiusq; generis prauos humores educũt, tum quia ab omnibus membris, tum quia omni ægritudini cõferunt. Plerunq; ad nos rustici accedunt pro suis ægris medicamenta purgantia expetentes: tamen adeò ignari sunt, vt nec morbum, ne symptoma vnum referre sciãt, vt opus sit medicum vaticinari. In hoc casu plerunq; indico vt has pilulas accipiant: nempe omni ægritudini conueniũt, ab omni membro educunt, & cuiusuis generis prauos humores. Tu verò earum compositionem in ordinem referas. SEN. Id lubenter efficiam:

Recipe Myrobalanorum citrinorum, Raued sceni	ana	℥.	iiij.
Succi eupatorii, Succi absinthii	ana	℥.	ij.
Scammonii cocti in cydonio		℥.	v.
Chebulorum, Indorum, Agarici, Colocynthidis, Polypodii	ana	℥.	ij.
Turbith, Aloes	ana	℥.	vj.

Masti

Mastiches	ana	℥.	j.
Rosarum			
Salis gemmæ			
Epithymi			
Anisorum			
Zingiberis			

Electuarii rosarum quantum sufficit ad aggregationem. Fiant pilulæ crassæ. dosis est ℥. j. vel ℥. j. ß. BR. Hæc catapotia multis nobilitate præferuntur, & optimè emendata sunt: nam absque difficultate educunt, & absque torminibus: si ea considerare tentes, simplicia recipiũt, quæ omne genus humoris educere possunt, & ab omni corporis parte, tam longinqua, quàm proxima: nullumq; recipit simplex catharticum, cui illa, quę suãvim corrigũt, non addantur. Nota verò succos illos, qui cõpositionẽ ingrediũtur, esse integrè excoquẽdos, & depurãdos: alioqui cõpositionẽ citò mucidã redderẽt, imò ocyssimè, nisi esset electuariũ rosatum. SE. Si hyeme compositionem istam parare voluerim, de succis quomodo efficiam? BRASA. Absinthii succus & in profunda hyeme haberi potest. si autem succum illum integrę absinthii ætatis habere studeas, qui in mense Maii exprimi potest, eo tempore absinthium tere, & in torculari exprime per linteum: itaq; expressum serua, aliter non depurando. Seruandi verò modus

est,succum in vesicam condere,& Soli exponere: nam si depurare volueris, vt solæ tenues partes & aqueæ permaneant, à solaribus radiis aquositas illa tenuis dissolueretur, & euanesceret. quod contingere non potest, si crassum simul & tenue mista sint. Et si tibi vesica non placuerit, serua in phiala, vel in vitreo vase:tamen & hic succus excoqui posset, & depurari, & ita seruaui. At si copiam harum pilularum in mense Maio parare ten tes, quæ tuæ officinæ per annum satis sit, recentes succos bene depura,ne confectus globus mucidus fiat. Ita verò compositio deducenda est:omnia prius in puluerem redigenda sunt, quibus datum est in puluerẽ redigi, & in puluerem tenuissimum,idq; effeceris & in colocynthide & in turbith: deinde omnia cum succis bene commisce. denique cùm ex succis omnia in vnum corpus redigi nõ possint,adde electuarium rosatũ, ex quo & pulueribus, ac succis globum cõficito, quem ad vsus seruare oportet. SE. Nõnulli sunt, qui has pilulas cõformãt ex electuario de succo rosarum, alii ex melle rosato. BR. Hi omnes errãt, sed illi minus, qui ex electuario de succo rosarum conficiunt. Etenim alias à nobis dictũ est, quando in compositis Mesuæ medicamentis aliqua compositio recipitur, quæ diuerso modo ab authoribus fiat, semper illa

acc

accipi debet, quæ à Meſue edocetur. Vnde & huius generis pilulæ ex electuario roſato Meſuæ confici debent. SE. Nónne intelligis per electuarium roſatum Meſuæ id, quod ab eodem authore ita conficitur?

℞. Succi roſarum rub. completarum lib. iiij. *Electuariũ roſatum.*

Zucchari taberzet	lib	j.	ß.
Tereniabim puri & recentis	℥.		vj.
Scammonii Antiocheni	℥.	j.	ß.

Coquantur omnia cum facilitate ſuper ignẽ, qui ſit ſicut candelæ, quouſque habeat ſpiſsitudinem mellis: deinde eiice ſuper illud,

Trochiſcorum de ſpodio		℥.	j.
Gallæ } ana Croci }		ʒ.	ij.
Trochiſcorum de berberis		ʒ.	iiij.

Repone in vas vitreum. BRA. Hoc intelligo. SEN. Semper in mea officina habui has pilulas ex hoc electuario confectas. BR. Et id cõuenit: neſcimusq́; ob quam cauſam alii pharmacopolæ rem aliam accipiant, quàm à Meſue dictum ſit. SEN. Arbitror cauſam eſſe auaritiam ipſam, quando ob impenſam moſchatam gallã parare nolunt. BR. Quid hoc ad eos? ægri iuſtè perſoluant medicamenta, ipſaque ſint perfectè concinnata, & nihil in ipſis deſit. In his igitur pilulis electuariũ roſatũ Meſuę accipiatur, & nõ illud Nicolai, ſunt que talis generis, vt diu perdurare poſsint.

nam electuariũ rosatum recipiunt, quod diu perdurare potest: nam glutinosum quodam modo est, & vim simpliciũ in puluerẽ redactorum seruare potest. Ferrariæ, igitur maior pharmacopolarũ pars has ex Mesuæ inuentione cõficit. Tamen aliqui, & multò plures in aliis Italiæ vrbibus maiores conficiunt, & potissimùm Alexãdriȩ Lõgobardiȩ: imò plures medici maiores probarunt, cuius descriptio est hæc apud Mesuen:

Recipe Bdellii Myrobalanorũ citrinorũ Emblicorum	ana	ʒ.	iiij.
Turbith		ʒ.	xiij.
Seminis apii Fœniculi Anisi Carui Ameos Origani Rosarum Sceitaragi Indi Harmel Hermodactylorum Salis Indi Masticheſ Ammoniaci	ana	ʒ.	j.
Cinamomi Cardamomi	ana	ʒ.	ß.

Acor

Acori	ana	3.	ß.
Spicæ			
Croci			
Caſiæ			
Serapini		3.	iiij.
Colocynthidis ℥.iij.arbitror legendũ		3.	iij.
Penidiorum alborum		3.	iiij.
Aloes		3.	xv.

Confice cum ſucco caulium, & vnge manus tuas cum oleo ſambucino. SE. Ob quid inun gunt manus ex hoc oleo ſambucino? BR. Huius rei certa ratio non habetur. Ex hoc oleo fortè inungunt, quia & ipſum vim habet educendi per inferna. SE. Videtur & hæc optima eſſe compoſitio. BRA. Neque illam deſpicimus: veruntamen præſcripta longè efficacior eſt, quam Meſue inuenit, & potius iure ipſo cõpoſitio aggregatiua nuncupanda eſt, quàm iſta: nempe plures humores euacuat, & plura ſimplicia exoluẽtia recipit: imò in iſta nihil adeſt, quod bilem ſimpliciter educat, ſicut in illa Meſuę ſcãmonium. In hac etiã maiorum cõpoſitionẽ ſolũ adſunt nigri myrobalani, qui atrã bilẽ educere valẽt: in illa autẽ Meſuæ cõpoſitione recipiũtur polypodiũ & epithymus. nec ad omnes ęgritudines cõuenire poſſunt maiores: imò & ipſe Meſue inquit, hanc compoſitionem ad humores craſſos conuenire & glutinoſos, & inflationem

in mirach, & ſtomacho: & hæmorrhoidas ſoluunt, & valent ad dolorem iuncturarum, & iſchiam, & choleram, & podagram ex phlegmate. Vnde liquidò vides maiores aggregatiuas craſſos humores potius educere, quàm tenues. propterea morbis conueniunt ex craſsis humoribus potius, quàm ex tenuibus, quãuis recipiant aloen. Verùm illæ, quæ ſunt ex inuentione Meſuæ, omnia humorum genera educunt. SEN. Videntur multò plura ſimplicia ingredi has maiores, quàm illas Meſuæ. BRA. Quid hoc ad rem facit? nam ſimplicium multitudo cōpoſitionem aliquam potiorem non facit. Præterea aggregatiuæ maiores recipiunt XXVII. ſimplicia, & illæ Meſuæ decem & octo, poſtea recipiunt electuarium roſatum, quod ex nouem ſimplicibus conficitur, inter quæ adeſt galla moſchata, quæ & ipſa multa recipit, & trochiſci de ſpodio, & trochiſci de berberis. Vnde ſi ex ſimplicium numero compoſitiones probare voluerimus, multò plura ſunt in aggregatiuis Meſuæ ſimplicia, quàm in maioribus. Non eſt ſimplicium numerus, qui peiorē vel ineptiorem faciat compoſitionem: ſed eſt perfecta compoſitio, & per componendi regulas aptè diſpoſita, & quæ cathartica recipiat bene moderata, qualis eſt illa Meſuæ compoſitio præſcripta. SEN. Pauca eſt electuarii roſati quantitas,

titas, quæ has pilulas ingreditur. BRA. Quomodo pauca? nunquam fiunt, quin huius cõpositionis quatuor vncias ferè recipiant. Tamen quia medicorũ opiniones, imò quorũdam ceruicositates adeò in eorũ animis fixæ sunt, vt etiã si edoceãtur, addiscere nolint: propterea qui maiores aggregatiuas absq; ratione magis probant, magis probent, eis vtãtur, & tali gaudeant compositione: verùm cùm ex succo caulium conficiantur, diu perdurare non possunt. Nam simplicium vis non seruatur, quanuis penidia ingrediantur. nam totius compositionis respectu in modica sunt quãtitate, nempe quatuor drachmæ: imò nisi caulis succus bene coquatur & depuretur, citò mucescent. SEN. In hac tamen compositione multa sunt, quæ discusione indigere videntur. BRA. Quæ nam hæc? SEN. Primum est inquirere quid sit Sataragi. BR. Hoc nomen vario modo scriptum inuenimus: quandoque Sataragi, aliâs Sceitaragi, nõnunquam Setoragi. tamen eadem herba semper intelligitur. SEN. Quo nomine vti debemus? BRA. In his barbaris nominibus semper vtor magis barbaro, & quod vehementiorem clangorem excitare videtur. Ad rem ipsam redeuntes, si Dioscoridis lepidion contemplemur, constabit statim esse Arabũ Sceitaragi. nam Serapio de Sceitaragi agens, Dioscoridem

Sataragi.
Sceitaragi.
Setoragi.

ita dicentem citat: eſt planta nota, & adminiſtratur cum aqua, lacte, & ſale, & virtus foliorum eius eſt calida, vlceratiua, & propter hoc fit emplaſtrum cum eis ſchiaticæ, & pungit multùm quando teritur, & miſcetur cum radice enulæ, & dimittitur ſuper locum ſpatio vnius horæ: & ſimiliter ponitur ſuper ſplenem, & linitur ſcabies vlceroſa cum ea, & auffert eam, & delet maculas vnguium, & confert baras, & dolori ſchiæ. Et quidam putauerunt, quòd radix ſceitaragi ſuſpēdatur in collo habentis dolorem dentium, & ſedat illum. hæc Serapio. Dioſcoridi modò aurem præſta, qui ita de lepidio verba facit: Lepidion,
Gingidiū. quod nonnulli Gingidium vocant, perſpicua omnibus plantula eſt, coniectum in murias lactis inueteratur: foliorum natura exulceratrix & aſpera eſt. Propter hoc iſchiadicis illinuntur mirabili effectu, trita cum radice enulæ, impoſitaque ita vti poſt quartam horæ partem ſoluantur. Pariter & ad ſpleneticos adhibetur, lepras emendat eadem: radix dentium dolorem adalligata collo compeſcit. Id igitur, quod Serapio de ſceitaragi dixit, idē eſſe cum his, quę à Dioſcoride de lepidio ſcripta ſunt, conſtat: tamen ſpatio quartæ horæ partis applicat Dioſcorides, & Serapio integræ horæ. Adducit & Serapio Galenū de ſceitaragi: tamen à Galeno illa dicuntur

tur

tur in lepidio, quę Serapio dicit. inquit enim: Virtus eius, & ſapor & odor ſunt ſimilia virtuti, ſapori & odori naſturtii, niſi quia eſt minus deſiccatiuum ipſo, & calefacit in quarto gradu. Galenus verò de lepidio in ſeptimo de ſimplicium medicamentorum facultatibus libro ita diſſerit, Lepidion ex quarto eſt ordine calefacientium, ſimile naſturtio, tum odore, tum guſtu, tum viribus, ſed minus eo deſiccat. Ex his igitur facilè ſumi poteſt Arabum ſceitaragi eſſe lepidion Græcorum. SE. Hoc equidem conſtat, ſi Serapionem contemplemur. At ſi Auicennam in ſecundo canone legamus, vbi inquit, ſceitaragi eſt fruſta ligni parua, ſubtilia, & cortices ſicuti caryophylli: alia res apud ipſum eſſe videtur, quàm lepidion. BRA. Auicenna equidem neſcio quid aliud in principio illius capitis velle videtur: mox in proceſſu in Dioſcoridis lepidion atque Græcorum incidit. Tu conſidera quibus proficiat ſecundũ Auicennam, in quo tamen complura corrigenda ſunt: nam cùm dicit, Aſsimilatur enim eius ſapor & odor cordumeni, & ſimiliter virtus eius. lege, vt facit Galenus, naſturtio, & non cardumeni, vel cardamo. Et quod legitur apud Auicennam: ſuſpenditur eius radix ſuper aurem eius, qui habet dolorem veſicæ. lege, vt Dioſcorides: ſuſpenditur eius radix collo eius, qui habet do-

lorem dentium. SEN. Optarim ſcire quid ſit hoc Lepidion re, & non nomine: nam idẽ eſt apud me audire lepidiõ & ſceitaragi, niſi herbam ipſam ad oculũ nouerim. BRA. Et ego illam tibi oſtendere curabo. verùm eamus ad diuæ Claræ religioſas, quas corporis Chriſti ſorores vocãt. SE. Fortè lepidion religioſum eſt. BRA. Non quidem religioſum, ſed in religioſarum viridario naſcens. Multi putarũt herbã, quæ vulgò raphanus dicitur, lepidion eſſe, & inter alios Hermolaus Barbarus. Verũ (vt arbitror) decipiuntur: nam lepidion lauri foliis deſcribitur, Raphanus verò rumicis folia potius habet. SEN. Si lepidion ſit Arabum ſceitaragi, Auicenna ſceitaragi folia ſimilia facit naſturtio. Quomodo igitur lauri folia habebit? BRA. Inconſtantiſsimus eſt & confuſiſsimus in eo capite Auicenna: nam de quatuor rebus ſimul agit. SEN. Quonã modo hoc fieri potuit? BRA. Quomodo factum ſit, ignoramus: ita verò feciſſe conſtat. nam primò de ſceitaragi Indo verba facit, quod eſt (vt inquit) fruſta ligni parua, ſubtilia, & cortices ſicuti caryophylli. Et de hoc fortè iſta Meſuæ compoſitio intelligit, quoniam dicit ſceitaragi Indi. Secundò de fructu quodam agit, quod inquit declinare ad rubedinem & nigredinem. Tertiò de duabus herbis ſimul loquitur, de vna quam exprimit & deſcribit,

Lepidion.

Raphanus.

inqui

inquiens oriri in parietibus antiquis, & vbi non mingitur, & habet folia ſicuti ſunt folia naſturtii. Deinde eſt valde cōfuſus: nā ipſum etiam comparat foliis cordumeni, vel melius cardami. Denique huius herbæ vires proſequens, lepidii Dioſcoridis vires affert: vt hinc videre poſsis quanta ſit in vno capite apud Auicennam authorem cōfuſio, quam ab ipſis librariis factam eſſe cenſeri poteſt, qui in ordinem capitis poſuerunt, & illa quæ erāt tanquam gloſſemata, & illa quæ erant in margine ad illum locum etiam non ſpectantia. SE. Quid igitur illud eſt, quod habet folia naſturtii? BRA. Hiberis Dioſcoridis, de qua & *Hiberis.*
ipſe ita dicit: Hiberis ſiue cardamātice (quanuis nonnulli non καρδαμαντικὴ, ſed καρδαμίνη legendum cenſuerint, à quibus non diſſentio, etſi in omnibus Grecis codicibus καρδαμαντικὴ legatur, de qua re aliâs) folium habet naſturtii, floret ſemper, ſed Vere magis, amplitudine ſeſquipedis, aut etiam minore: naſcitur locis incultis, lacteum florē ęſtate fundit, quo tempore efficacior quoque habetur. Confundit igitur hoc loco Auicenna hiberim cum lepidio. & Dioſcorides ſua lingua illud nō habet in hiberide, floret ſemper: ſed habet ἀνθαλέστερα. Ita verò ab Hermolao vertitur, qui ex Plinio accepit lib. XXV. cap. VIII. vt ferè ſemper facit. SEN. Ad lepidion *Cardamantice.*

redeun

redeuntes quomodo à Dioſcoride pingitur? BRA. Dioſcorides lepidion non pingit, ſed notam herbam eſſe dicit. SE. Mihi verò ignotiſsima eſt. BR. Non erit ſemper ignota. nam à Paulo & Plinio deſcribitur. SE. Nos Paulũ legimus ſeptimo lib. tamen nec ipſe deſcribit. BR. Id incidenter facit III. lib. cap. XXVII. cùm de coxendicis affectibus & curationibus loquitur. nec differentiam facere videtur, niſi quo ad nomen inter hiberidem, lepidion, & agriocardamon: neque Galenus differentiam facere videtur inter lepidion & hiberidem: niſi velint hiberim etiam eſſe nomen lepidii: tamen hiberim Dioſcoridis eſſe aliam herbam, de qua nullam mentionem fecerit Galenus, Paulus & Aetius. SEN. Intueamur igitur lepidii effigiem. BR. De lepidio ita diſſerit Paulus, Quæ verò apud nos naſcitur, fruticoſa eſt, folia lauri comparia, & multò maiora poſsidens. Hæc Paulus. Plinius verò lib. XIX. cap. VIII. prope finem, inquit exire in cubitalem altitudinẽ, foliis laurinis, ſed mollibus. vt accipere poſsis Paulum dicere maioribus, Plinium mollibus: vtrunq; verum eſt. Propterea ſi coniungantur, dici poterit maioribus & mollibus: tamen nõ ſunt adeò mollia dum veteraſcunt. SEN. Nondum herbam ipſam viſu noui. BRA. En harum religioſarum clauſtra ingrediar, & ad te afferam: nam

ipsæ ex hac herba optimos intinctus parare solent. SEN. Possúmne ego ingredi? BRA. Nõ licet. SEN. Si tu, qui vigens ætate es, ingrederis, cur ego, qui senio iam confectus sum, ingredi non possum? BRA. Aetas ipsa hæc claustra ingredi non facit, sed ars ipsa & necessitas. SEN. Citò expedias. BRA. Nónne citius quàm putasses ad te redii? en hoc est antiquorum lepidion. SEN. Ego putabam esse piperitim, & illam, quæ à Plinio siliquastrum vocatur. BRA. Ita à multis putatur, & ego aliquando aliâs hanc sentétiam sequutus sum. nunc vel meliore, vel peiore animi ductu sententiam mutaui, & hanc esse puto lepidion: en cubitalem altitudinẽ habet, & paulò maiorem in ista, in hac minorem: folia sunt in modum lauri, hæc latiora, hęc minus lata, hęc æqualia. Vide mollitiem in his foliis iunioribus, in his antiquioribus non est tanta. SEN. Cur hæc folia sunt laurinis foliis minora? BR. Nondum sunt adulta, sed in adolescẽtia adhuc crescũt: cùm ad summum creuerint, erũt laurinis foliis maiora. Hi etiam, qui volũt raphanum vulgò vocatum esse lepidion, dicũt cùm è terra exit, folia lauro similia mittere, postea crescere. At mentiuntur: nam & cùm raphanus è terra erumpit, folia habet lauro dissimilia, imò rumicem semper repræsentãt, & folia exeunt ab radice, nec crescit in cubitalem

Piperitis.
Siliquastrũ

talem altitudinem ſcapus aliquis. Vnde inferre volumus vocatam à nobis piperitim, vel
Peuerella. peuerellam, eſſe antiquorum lepidion. & nũc hæ religioſæ iuxta terram præcidêre, poſtea iterum creſcet, & futuro anno flores & ſemina pariet. SEN. Quid ergo erit vera piperitis, & ſiliquaſtrum, ſi ea non ſit, quam impræſentiarum oſtendis, & quæ vulgò à ſapore, quem habet, peuerella dicitur? BRA. De hac herba anceps ſum, cœpíque nunc primùm ſuſpicari, an hæc herba, quæ paſsim Ferrariæ in fictilibus ſupra feneſtras viret, Hiſpanum piper
Piper Hiſpanum. nominata, ſit Plinii & antiquorum piperitis, quæ ſiliquaſtrum dicta ſit: quoniam ſemina in oblongas ſiliquas & rotundas contineat: nam lauri folia habet paulò maiora, molliora que (etſi ſolatrum etiam imitari videãtur) caulem habet rubrum cùm veteraſcit, & longum: prius verò, quàm veteraſcat, viride eſt. denſos habet geniculos, & ſemen albũ, tenue, guſtu piperis, imò piper excellere videtur: ſi etiam experiri tentes, ad eadem valere comperies, ad quæ piperitis. Sed vnũ eſſet admiratione dignum, apud authores nullam de folliculo illo, in quo ſemina conduntur, mentionem eſſe factam: fortè authores de folliculo illo aut ſiliqua mentionem non faciunt, quia ab eo nomen acquiſiuit, ſcilicet ſiliquaſtrum: vnde hoc omittũt, velut ex ipſo nomine ma-

nifeſt

nifestum, cùm in reliquis conueniant. Hæc verò per suspicionē dicta sint, & potius ad rem herbariam ampliandam, quàm vt id ceruico se sentire velimus: nam in simplicium examine hydropiper esse suspicabamur, & vocatā persicariam esse Plinii siliquastrum & piperitim. Vel dicamus Plinium idem intelligere per lepidion, siliquastrum, & piperitim: tamē in diuersis locis hæc posuit, veluti ea, quæ diuersis nominibus appellarētur, re verò diuersa non essent: vt etiam de dasypode facit, atque lepore: constat enim non esse aliud dasypodem à lepore. quanuis apud Aristotelem inter dasypodem & leporem differentia poni videatur, & Theodorus vir egregius dasypodem cuniculum interpretetur. SEN. Cùm superius de hiberide mentionem feceris, abs te scire optarem, quænam herba sit, & vnde dicatur hiberis. BR. Marcellus vnde dicatur nescire arbitratus est. Videtur ab Iberia, in qua potissimùm crescit, nomen sortita esse. quòd si sit, absq; aspiratione proferri debet. Iberis, hæc est illa herba, de qua tuus Auicenna simul cum lepidio confundens dicit nasci prope antiquos parietes, vbi non mingitur, & habere nasturtii foliū ac saporē. Et Dioscorides dicit habere folia nasturtii, & vere esse pulchriorem, & nasci locis incultis, habereque æstate florem lacteum, id est, albū, binis

Dasypus.
Lepus.
Iberis.

radici

radicibus nasturtiò similibus. Plinius verò libro XXV. cap. VIII. inquit nasci maximè circa vetera monumenta, parietinasq́;, & inculta itinerũ. Floret semper, folio nasturtii, caule cubitali, semine tam paruo, vt vix aspici possit, radici odor nasturtii. SEN. Ego hanc picturam cõsidero, sed quænam herba sit cõcipere nescio. BRA. Quid etiam in hac herba suspicer, aperire non negabo. Noscísne herbam illã, quæ vulgò vincitoxicum à Ferrariensibus dicitur? SEN. En hîc est prope hunc antiquum parietem religiosarum diui Augustini. BRA. Illa quidem est, quæ si folia incisa in morem nasturtii haberet, ab hac sententia non dimouerer, quin hanc hiberidem esse putarem: nam in reliquis ita hiberis est, vt nullus vel cæcus nõ videat. SEN. Cùm herba ipsa in prõptu sit, notas omnes tum Dioscoridis, tum Plinii consideremus. BRA. Vt lubet. SEN. Semper floret, inquiunt, de sua hiberide loquentes prædicti authores. BRA. Et hæc vincitoxicum dicta semper floret. En ab hac parte semina decidere, hîc florere incipit, & hîc sunt calyces, qui desinent in flores, inter quos alii citius, alii tardius florebũt: imò & hyeme non extinguitur, licet frigoris inclementia decidant folia. Verè est pulchra planta, & sua folia sunt εὐθαλέστερα, id est, pulchriora, quàm cardami folia: nam plenius virent,

Vincitoxicum.

virent,& maiorem quandam lætitiam præ se ferũt.nascitur incultis locis prope antiquos parietes,& sepulcra,& inculta itinerũ:vnam radicem habet,& quandoq; duas. Dioscorides duas habere censet, vt plurimum verò vnam habet:caulis inest illi cubitalis,& semẽ adeò paruũ vt vix conspici posſit,radixq́; nasturtii odorem habet:propterea nisi esset folium,quod nõ est simile nasturtio,statim hiberim esse diceré. SE. Mirum videtur,vnum indicium posse tot alia corrumpere. BR. Potest quidem, cùm indicium ex re ipsa fuerit, quale hoc ex extrinseca figura: verùm quid prohibet dicere, habere folia similia nasturtio,non his similia,quæ prope radicem sunt, & infimis,sed superioribus,quæ non sunt incisa? SE. Hiberis igitur erit nostrum vincitoxicum. BR. Hoc non assèro,sed subdubito,vt alios ad hanc rem considerandam incitem atq; prouocé: nam & pulchrum est, alios in certamen vocare, & ad res naturæ speculandas inuitare,etiã si is, qui inuitat,nihil probi aut boni dixerit,modò id verisimile sit,& aliquam habeat apparẽtiam quod dixit. Nam exinde lector sedulus iter apertum videns, multa alia inuenire potest. Aliam herbã hîc Ferrariæ habemus, quæ & in antiquis parietibus, & circa antiqua sepulcra nascitur, ac solitaria loca,quæ vt nasturtiũ,incisuras ha-

bet,& eius radix mansa adurit. SEN. Quo nomine vulgò dicitur? BRA. An vulgus aliquo nomine eam vocet, ignoro: sed en hæc est herba. SE. Huius herbæ Ferrariæ copia habetur: plerunq; illam vidi inter diui Francisci ruinas, post magnum huius templi altare. BRA. Et ego illam vidi Romæ inter maiores diui Petri ruinas. SE. Si radix linguam mordicet, illam esse putarim, quæ à Diosc. hiberis vocatur. BR. Gusta. SE. Imò & folia quodã modo mordicãt: verùm in hac vna solùm est radix, non duæ, vt hiberis habere debet. BR. Et si Dioscorides hiberi binas radices attribuat nasturtio similes, tamen nasturtiũ vnam habet radicem, quanuis nonnunquam in duas fibras dissecta sit. Ego in hãc magis inclinor, quòd hiberis sit, quàm in vincitoxicum, propter foliorum incisuras, quæ huic herbæ insunt, & vincitoxico non insunt. SE. Neq; mordicat vincitoxicum. BRA. Imò mordicat, non interim dum mãditur, sed posteaquàm mansum est. Ad rem verò longius intermissam redeuntes colligendum est, in hac pilularum compositione pro sceitaragi Arabes lepidiõ intelligere: lepidiõ verò illa herba esse videtur, quam nostri peuerellam nuncupant. Verùm hanc compositionem à principio considerans concipere nescio quid in ipsa faciat vel facere posſit lepidion, quod potius humano

mano corpori exterius applicatũ apud authores inuenitur, nec potentiam habet reprimendi vim fortium medicamentorũ: tamen ſceitaragi ad hanc vim reprimendã huc ingreditur. Rurſus igitur cõpoſitionem conſiderans, cùm à Meſ. dicatur, ſceitaragi Indi, ſuſpicari cœpi id impręſentiarum debere intelligi, quod Auicenn. dicit eſſe fruſta ligni ſubtilia, & cortices, ſicuti caryophylli. arbitramurq́; hæc tenuia ligna eſſe Galeni carpeſium: nam, vt ipſe docet lib. primo de Antidotis, Carpeſium eſt tenues feſtucæ, ramuſculis cinamomi ſimiles: quæ ſunt ſimiles ſecũdum genus vocato phu: & eius guſtum habet. & Quintus pro cinamomo carpeſiũ ſumebat, vt Gal. teſtatur: nam ab optima caſia viribus non diſsidet. Arbitramur in hac cõpoſitione ſceitaragi Indi eſſe carpeſiũ, cuius vis eſt fortia medicaméta temperare, & non lepidii: & niſi addita eſſet illa particula Indi, lectionem corruptã eſſe putaré. Et vbi legitur ſceitaragi, legédũ eſſe ſitarag, id eſt, fumiterræ: quoniam in hac cõpoſitione nõ adſunt niſi Indi myrobalani, qui atræ bili aduerſentur & aduſtos humores expurgét. SE. Deinceps in hac cõpoſitione fumariã herbã recipiam. BR. Illã recipiendã ſuaderé, poſteaquàm carpeſiũ abeſſe certũ ſit. SE. Aliud etiã nõ mediocrem ſcrupũ in hac cõpoſitiõe cõmouit. BR. Quid

Carpeſiũ.

hoc eſt? SE. Harmel. Nam multi pharmaco-
Harmel. polæ pro harmel cicutæ ſemina accipiunt.
BR. O viri nefandi & execrabiles: venenum
pręſentiſsimum recipiunt, pro re, quæ potius
medicaméta frænare deberet. SE. Quid ergo
ſumendũ eſt? BR. Nomina corrupta ſunt: &
Armel. vbi legitur harmel, vel abſq; aſpiratione ar-
Armal. mel, legi debet armal, cum a, & non cum e, in
Harmal. vltima ſyllaba. Eſt verò harmal rutæ genus
ſylueſtre, ita à Syris nuncupatũ: quamuis Dio
ſcorides dicat rutam montanã à Syris nomi-
Harmala. nari harmalam. ſed vbi loquitur de tertio ru
tæ genere, quod vocat rutam Galaticã, dicit
ab aliquibus vocari harmalam, & Syri nun-
Beſaſa. cupant Beſaſa. & hæc propriè illa eſt, de qua
Arabes ſcripſere. SEN. Quomodo hoc noſti?
BR. Ex ipſiſmet authoribus: nam Serapionis
verba cõtemplatus cap. cclxxxv. vbi de har-
mel agit, eadem ſunt cum his Dioſcoridis in
hoc tertio genere rutæ. Dicit enim Serapio
Moly. ſecundũ Dioſc. Harmel nominatur moly: &
nominãt eam multi rutam ſylueſtrem, & eſt
planta, quęegreditur ab vna radice cum mul
tis ramulis, & habet folia lõgiora foliis rutæ
alterius, & molliora, habétia grauẽ odorem,
& habet florem albũ, & capitella maiora ſa-
tis quàm capitella rutæ domeſticæ, diuiſa tri
bus diuiſionibus, in quibus eſt ſemẽ, cuius co
lor eſt ad rubedinẽ decliuis, habens tres an-
gul

gulos.amarum eſt id,quod de ipſa plãta venit in vſum medicinę,& ipſum maturatur,& colligitur in autũno. Audias modò Dioſcoridem de Galatica ruta per hæc verba diſſerentẽ: Quidã nomine ſylueſtris rutæ,& eam quæ in Cappadocia naſcitur & Galatia,nuncupatam moly intelligũt. frutex eſt ab radice vna complures virgas fundens,foliis multò longioribus, & tenuioribus quàm rutæ, graui odore:flos cãdidus:in cacumine capitella paulò ampliora quàm ſatiuæ,diuiſa tripliciter parte plurima, in quibus ſemen triquetrũ, ſubrufum,& amariſsimũ ſapore, cuius in medicina eſt vſus.autumno matureſcit ſemen. Hinc igitur manifeſtè apparet tertiũ rutæ genus apud Dioſc.quod ipſe vocat ſecundum aliquos harmala, à Serapione nuncupari harmel.quod autẽ ita ſit, magis cõfirmari poteſt ex his quæ de remediis ſecundũ Dioſc.adducit Serapio.ſequitur enim:quando conficitur cum mulle & vino,& felle galli,& croco,& ſucco fœniculi,confert debilitati viſus.Species iſta rutæ vocatur à quibuſdam moly, & in Syria nominatur vaſach, & ortus eius eſt vt plurimùm in terra pingui, bona,& culta,& humidis locis.hæc Serapio. In quibus verbis ſunt aliqua corrupta nomina:in reliquis idẽ præciſe dicit quod Dioſc. cùm inquit, conuenit quibus hebetes oculi,

ſubigẽdum cum melle, vino, felle gallinacei, ſucco fœniculi, atque croci. hoc genus herbæ aliqui harmala vocauere, Syri beſaſa: quod Serapio corruptè dicit vaſach, Cappadoces moly, quandoquidem à vero moly omnino non diſcrepat facies, radice videlicet pulla & flore albo (hoc à Serap. poſitum nõ eſt) colles amat, & pinguia. Idẽ præterea ſuaderi poteſt per illa, quæ Serapio ex Galen. adducit: nam Galenũ referens inquit, virtus eius prima eſt calida in tertio gradu, ſecũda incidit, & tertia incidit humores groſſos, & expellit eos per vrinã. Galenus verò vbi agit de moly in ſeptimo de ſimplicium medic. facultatibus lib. inquit: vis eius tenuiũ eſt partium, & calida in tertio ordine: vnde & craſſos humores deſiccat, ac digerit, & vrinam mouet. ſcitoq; apud Gale. nõ eſſe aliud moly, quàm iſtud, quanuis Dioſcorides aliud quoddam moly deſcribat. Galen. de hac harmala duobus in locis mentionẽ facit in lib. de Comp. medic. ſecundum locos. primò, in libro viij. in ſtomachica illitione ex beſaſa, id eſt, ſemine rutæ ſylueſtris, ſecũdum Andromachum. ſecundò, in libro ix. in ſecũdo pharmaco ab Aſclepiade conſcripto in hydrope: dicitque Syros vernacula lingua vocare harmala rutam ſylueſtrem. SE. Hæc omnia verba ſunt, & nugamenta. Oſtẽde mihi rutam hanc vocatam

tam harmala, & harmel à Serapione, & quam Auicenna non describit, sed dicit esse notam, cùm tamen mihi ignotissima sit. BR. Nō possum hanc rutam impræsentiarum tibi ostendere: viret tamē in Apennino prope Mutinā, & Regium Lepidi. SE. A me igitur vel ab his qui hanc compositionem parant, quid agendum? BR. Rutæ syluestris semina accipienda sunt, & non hortensis: & si hæc desint, satiuæ rutæ semina recipienda, quæ parum differūt à syluestris rutæ seminibus. SEN. In hac tota compositione nihil aliud video, quod ambiguitatem facere possit. BR. Vt igitur receptui canamus, pro aggregatiuis pilulis illas Mesuę semper parandas voluerim, quas dicit esse ex inuentione sua, & iuberem vt electuarium rosatum Mesuæ acciperent, cuius magna quantitas cōpositionem ingreditur. SE. Quanta ingredi potest? BRA. Si succi sint aridi, quales vos seruare soletis, quatuor ferè vnciæ huius electuarii ingrediuntur. Si verò succi sint recentes, vt semper optarim, duæ vnciæ satis sunt: & id electuariū ex galla, quæ moschata dicitur, cōfectum sit, & quam Mesue, & non Nicolaus, parare docuit.

SENEX.

AB re fortè nō erit, pilulas de Serapino in concionē vocare. BR. Multas legi & varias apud diuersos authores cōpositiōes, quæ *Pilulæ de Serapino.*

de Serapino pilulæ nomẽ ſortiebãtur, & quæ longè differũt: varioſq; inueni pharmacopolas non ſolùm diuerſarum Italiæ vrbium, ſed vnius Ferrariæ: nam aliqui primam Meſuæ compoſitionẽ de ſerapino ad vſum ſeruant: alii ſecundã. Tu quam ſeruas? SE. Secundam apud Meſuen. BR. Huc illam afferas. SE. Hæc eſt, quã dicit ad iuncturarum dolorẽ valere, atque iſchiam, & podagram, & dolori matricis conferre, ac menſtrua proritare.

Recipe Serapini
Ammoniaci
Opopanacis
Bdellii } ana ʒ.ij.ß.
Seminis apii
Ameos
Harmel
Aniſorum } ana ʒ. j.
Acori
Sceitaragi Indi
Calamenthi
Folii
Centaureæ
Polii
Coſti
Salis gemmæ } ana ʒ. ß.
Aloes ʒ. vj.
Colocynthidis ʒ. v.

Fiant pilulæ, & adminiſtrentur. BR. Niſi ſu-

perius

perius de ſceitaragi & harmel diſputauiſſemus, nunc idem facere neceſſarium eſſet. Tu hanc ſecundã compoſitionem facis, ſed multi primam potius approbant, & conficiunt. SE. A te peterẽ, quænam ſit magis conueniẽs. BR. Hanc ſecundam probare non deſinam, quæ magis correcta eſt & moderata, quàm prima, nec eſt adeò vehemens. Sed ex quo liquore eam conficis? SE. Ex melle roſaceo. BR. Nec iſtud contẽnere auſim, quoniã hæc compoſitio diuturnior redditur: ſcitoq; ratione colocynthidis craſſas materias à longinquis educi, & bilem craſſam, ac pituitam. Aloe verò à propinquis partibus ducit: ratione colocynthidis iuncturarũ doloribus prodeſt, & podagræ, prẽſertim cum à craſsis materiis contingunt. Reliqua cùm aperiẽtia ſint, dolori matricis occurrunt, & menſtrua proritãt: quod etiam aloe facit, venarum ora adaperiens. SEN. Morem meum igitur ſequar, hanc ſecundam Meſuæ compoſitionem parans. BRA. Eum impunè ſequaris. Verùm ne quicquam prætermittamus, quod in materiarum conſiderationem non venerit, hæc eſt prima Meſuæ compoſitio:

Recipe Serapini
Ammoniaci
Bdellii
Opopanacis } ana ʒ. ij.

Aloes Caſtorei Harmel	} ana	ʒ.	ij.
Colocynthidis		ʒ.	iij.

Fiant pilulæ cum aqua porri. Per hanc verò aquam intellige ſuccum, nam ex eo facilius penetrãt, quanuis in hac compoſitione mihi diſpliceat hic ſuccus: propterea & mel roſatum potius acciperem, vel marrubii ſuccum. nam veteres ſæpius confundunt πράσιον & πράσον, id eſt, marrubiũ, & porrum. SE. Eandem ferè intentionem cum prædictis habere videntur. BR. Et eandem habent. nam materias craſſas, glutinoſas, & frigidas educunt: vnde à Meſue hic dicitur valere ad paralyſim, & mollificationẽ, & ſpaſmum, & dolorem iuncturarum, dorſi, & podagram frigidam, & ſoluunt phlegma viſcoſum, & vna drachma ſatis eſt. SE. Quid intelligis per hãmoniacum in hoc loco? BR. Ego intelligendum puto hammoniacum thymiama, non ſal hammoniacum: nam thymiama hammoniacũ colocynthim mitigare poteſt, & corrigere. SE. Prius à te dictũ eſt authores alios à Meſue pilulas de Serapino deſcripſiſſe, quæ à prædictis diuerſæ ſunt. BR. Diuerſæ quidẽ ſunt, quo ad pondera & aliqua ſimplicia, ſed in intentione cóueniunt: nam Auicen. talem compoſitionem parandam inſtituit, quæ genuum

nuum doloribus conuenit, coxendicum & laterum, inquiens:

Recipe Seminis apii Harmel	} ana	ʒ.	j.
Serapini Bdellii Hieræ	} ana	ʒ.	ij.
Pulpæ colocynthidis Agarici	} ana	ʒ.	j.
Turbith		ʒ.	vj.

Fiant pilulæ. dosis ʒ.ij. cum aqua tepida: tamē nos dicimus satis superq; esse ʒ.j. Serapio cōpositionē aliā facit de serapino, qua in hydrope vtitur. SEN. Quænam est Serapionis compositio? BRA. Hæc quæ sequitur:

Recipe Aloes Epithymi	} ana	ʒ.	iiij.
Agarici		ʒ.	ij.
Serapini		ʒ.	vj.

Terantur, & cribellentur, & fiant pilulæ. potio ʒ.j. Puto legendum esse portio. vel si legas potio, intellige hanc cōpositionē prius quàm sit redacta in pilulas. Imò idē Serapio cōpositionē habet ad eandē intētionē ad quā tēdit secūda Mesuę, & quę recipit similia simplicia, sed differt in pōdere: dicitq; valere ad dolorē aliarū partiū dorsi, & ad dolorē matricis, & soluere naturā, & prouocare mēses. SE. Hanc compositionem referre ne pigeat.

BRA.

BRA. Non solùm non piget, sed etiam libet:

Recipe Seminis apii

Ameos Anisorum Harmel	ana	3. j.
Bdellii Serapini Ammoniaci Opopanacis	ana	3. ij.
Sceitaragi Acori Polii Calamenthi fluuiatilis Centaureæ Costi Salis gemmæ	ana	3. ß.
Aloes		3. v.
Colocynthidis		3. iij. ß.

Terantur, & fiant pilulæ; & dentur. SEN. Omnino eãdem habent intentionem cum his, quas paro, & est eadem ferè compositio cum secunda Mesuę. BR. Quomodo autem gummi genera in hac compositione disponis? SE. Idẽ facio, quod in omnibus aliis pilulis obseruandũ censuisti. Gũmi in liquorem illũ, ex quo pilulæ cõficiuntur, dissoluo, vel sit porri succus, vel quicquid aliud, postea cõformo: & si succus aliquis vel liquor nõ recipiatur, arida gummi in puluerẽ redigo, mollia verò in electuarium, ex quo pilulæ conglutinantur, dissoluo, vel in mel rosaceum. BR. Rectè

gumm

gummi genera diſponis. SE. Ex more igitur pilulas de Serapino conficiam, quæ à Meſue ſecundo loco deſcriptæ ſunt. BRASAVOL. Non errabis. SENEX.

Neſcio quomodo bechichiæ pilulę huc acceſſerint. BR. Non acceſſere, ſed tu illas cõportaſti. quis author illas confecit? SE. A Meſue in capite de tuſsi ſicca deſcribuntur. BR. Quæ ſimplicia recipiunt? SE. Hęc quæ ſtatim adducemus: *Pilulæ bechichiæ.*

Recipe Succi liquiritiæ Sacchari boni	ana	℥.	x.
Amyli Tragacanthi Amygdalarũ dulcium	ana	℥.	vj.

Confice cum muccagine pſyllii, vel cydoniorum. BR. Quomodo inſumuntur? SEN. Efficitur pilula vna ad lupini vel fabæ quantitatem, & ſub lingua tenetur. BRAS. Igitur non ſunt catapotia. SEN. Quid ais? BRA. ἀπὸ τοῦ καταπίνειν, id eſt, à deuorando & tranſglutiendo dicũtur catapotia. At hæc non tranſglutiuntur: propterea catapotia non ſunt. Verùm à forma, quam habent, pilulæ nuncupari poſſunt: quanquã res erat nullius momenti, ſi has pilulas paſtillos nuncupaſſes: imò nõ ab re fuiſſet, ſi potius inter paſtillos, quàm inter pilulas numeraſſes. Cùm verò in hunc ordiné venerint, & ipſa poma natét, accipiã-

turq́; ac ſi ſint pilulæ, tamen non erunt catapotia, quia pilulæ vocabulum eſt amplius, quàm catapotium in hoc ſignificato. nam & hæ ſunt pilulæ à ſua forma, quæ continentur in ore, & non ſunt catapotia. Hanc eandem compoſitionem habet Rhaſis, vbi agit de tuſsi, ad Almanſorem. SEN. Vnde dicuntur bechichiæ? BR. Apud antiquos multa bechica inueniuntur, id eſt, contra tuſsim medicamẽta: nã Græci tuſsim βῆχα nuncupãt, & βηχικὸν contra tuſsim medicamentũ. A Trallia no lib. ſecundo, cap. iiij. multa bechica, id eſt, tuſsi accommodata referũtur, hoc eſt, contra tuſsim medicamenta. SE. Hoc, quod à Meſue deſcriptũ eſt, habétne cum illis affinitatẽ? BR. In aliquibus ſimplicibus conueniũt, in tota autem compoſitione diſtincta ſunt. SE. Vnã aut alteram antiquorum compoſitionem referas ex his, quæ bechicæ nuncupantur. BR. Hæc eſt vna Tralliani compoſitio:

Βηχικὸν Medicamẽtum.

Recipe Styracis
Croci
Galbani
Lacrymæ papaueris } ana denarii pondo vnius.

Nucleorũ pineorũ denariûm pondo iiij. Cõformato pilulas quãtitatẽ Aegyptiacæ fabę ęquãtes, quarũ vnã in nocte ægrotãti prębeto. SEN. Magna quãtitas videtur, ſi Aegyptiacam fabã æquet. BR. Imò poſſet triplũ &

quad

quadruplũ illius quãtitatis exhiberi. En alia cõpositio valde efficax, & quæ etiã tenui fluori succurrit, & quæ vna vice sumpta restituit sanitati ægrotantes.

℞. Myrrhæ troglodyticæ denariûm põdo vj.
Thuris denariûm pondo quinque.
Lacrymæ papaueris
Corticis radicis hyoscyami
Corticis radicis cynoglossæ } denariûm põdo iiij.

Cortices in sole exiccati in puluerem redigãtur, & per cribrum traiiciantur, postea cum aliis confundantur: papaueris verò lacrymã aqua diluito, deinde pastillos conformato pondere singulos denarii vnius. SEN. Nihil habent cum bechicis nostris à Mesue confectis. BRA. Tamen sunt bechica, id est, ad tusses valentia medicamenta. De his verò, quæ sub lingua continentur, quæ ὑπόγλωσσα medicamenta Galenus vocat, mentionẽ facit in septimo lib. de Compositione medic. secundum locos: postquam locutus est de vsu cõfectiõis ex papaueris capitibus, hypoglossa describit. id est, ea, quę poni debent sub lingua, ex Charixeno medico, Dioscoride, & Scribonio Largo. SE. Vnum ex his hypoglossis audire vehementer opto. BRAS. Vnum ex Scribonio Largo referam, quod facit ad vocem interceptam.

Recipe Glycyrrhizæ ʒ. viij.
Myrr

Myrrhæ	ʒ.	xx.
Terebinthinæ	ʒ.	xxxij.
Tragacanthæ	ʒ.	xxxviij.

Arida ſingula per ſe contundito ac cribrato, reſinam autem in pilam cõiectam tundito, arida ad ipſam inſpargendo: deinde ex vnitis omnibus paſtillos formato, fabæ Aegyptiacæ magnitudine, quos in vmbra ſiccato, atq; vſus tempore vnũ aut duos ſub lingua tenendos dato, ac liqueſcentes deuorandos. Quo tempore igitur paſtillos cogis, eodem etiam tundes: reſiccantur enim citò, & ob id paſtillos ex eo formantem ad manum ſimul tũdere oportet. SE. Cùm ergo liqueſcũt, trãſglutiendi ſunt? BR. Imò paulatim trãſglutiendi, & paulatim liqueſcunt. Sunt multa alia bechicha à Paulo, Aetio, Scribonio, & aliis antiquioribus ac probis authoribus deſcripta, quæ huc afferre non licet, ne ſupra modum ex compoſitionibus, quæ in vſu non ſunt, ſermo noſter percreſcat. Imò & apud Arabes infinita ferè bechicha medicamenta ſcripta inueniũtur, vt apud Serapionem, Auicennã, Rhaſim. Interim omitto recẽtes medicos, ne de vna compoſitione agentes, omnes alias eiuſdem generis in medium reuocare videamur. SE. In hac igitur compoſitione Meſuen ſequar. BR. Sequaris quoad antiquorũ bechicha in vſũ venerint. ſperamus etenim omnes

antiquorũ cõpositiones, vel maiorem partẽ in communẽ vsum reuocare: quanquã semper adsint inuidi, q̄ benefactis, sua maledicẽtia suaq; maleficentia aduersari conẽtur. SE. CVm satis sint, quæ de bechicha compositione numerare studuisti, fœtidas pilulas huc adducam, vt recto examine perpensæ abeant. BR. Non minus hæ pilulæ medicorũ ignauiam & oscitantem negligentiam ostendunt, quàm prædictæ. SE. Cur hoc? BRASA. Quoniam rari sunt pharmacopolę, qui compositionem ab aliis diuersam nõ seruent. Nõnulli etenim maiores fœtidas parant, quidam minores: alii compositionẽ quãdam ex Rhasi in ix. ad Almansorẽ, acceptã seruant. Tu verò quam cõpositionẽ sequeris? SE. Illã maiorem. BR. Ab hac exordium incipiamus, & prima omnium sub iudicium veniat. quibus constat? SEN. His omnibus: *Pilulæ fœtidæ.*

Recipe Serapini Ammoniaci Opopanacis Bdellii Colocynthidis Harmel Aloes Epithymi	ana	℥.	v.
Hermodactylorum Alscebran	ana	℥	ij.

Scammonii		ʒ.	iij
Cinamomi	} ana	ʒ.	j.
Spicæ			
Croci			
Caſtorei			
Turbith		ʒ.	iiij.
Zingiberis		ʒ. j.	ß.

Euphorbii tertiæ vnius partes duæ.

Diſſoluantur gummi in aqua porri, & fiant pilulæ. da ʒ.ij. BR. Vna drachma ſatis eſt, & in imbecillioribus fortè nimis. hanc cõpoſitionem conſiderans omnes humores educit, & tenues, & craſſos, & à partibus propinquis, & à remotis. SEN. A Meſue verò ſcriptum eſt, ex hac humores craſſos expelli, & doloribus iuncturarum conferre, & podagræ, & dorſi, & genuum: & omnem dolorem ex crudo humore auferre, & dolorem ſtomachi, & colicæ: & à leuce liberat, morphea atque lepra. BRA. Duo animaduerſione digna ſunt: vnũ eſt, valere potiſsimùm in his morbis cùm inclinant, vt in podagra, chiragra & articulari morbo, & ratione aloes bilioſos humores etiam educit. Ratione ſcammonii bilioſiſsimos, & tenues: vnde omnes humores educũtur, ſi compoſitio rectè conſideretur, & tam à remotis, quàm à propinquis partibus. SE. Quid intelligis in hoc loco per Alſcebram? BR. Tu verò quid eius loco hactenus accepiſti?

sti?. SEN. Esulam: & nisi quid melius inuenerim, esula semper vtar. BR. Consideremus impræsentiarũ quid sit apud Arabes Alscebrã, vel Scebram: nam illa particula al, articulus est, quem suis nominibus Arabes præponũt, vt faciunt Hebræi, qui à Græcis & nostra vulgari lingua eò differũt, quòd eorũ articulus in nominis compositionẽ transit: apud Græcos autem & in nostra vulgari lingua est distinctus à nomine. Hæc igitur herba, de qua impræsentiarũ agemus, nuncupatur scebra: addita al, particula, idem est ac si diceremus alscebram. SE. Hæc ad rem nihil facere videntur. Consideremus potius quid sit hæc planta apud antiquos. BR. Consideremus: sed nõ erit facile hoc intelligere, quoniam & Arabes de ea inter se dissident, nec cum Græcis conuenire videntur, nec Arabum descriptiones satis conueniunt. Quid igitur sit alscebrã apud Arabes considerare volentes à Mesue incipiamus, secundũ cuius verba non est facile diuinare quid sit: nã de eius figura nihil penitus loquitur, solùm verò dicit esse speciem lacticiniorũ, & esse solutiuũ rusticorũ. Postea distinguit, ex quibus nihil certi habetur quid sit, nisi confuse. Auicenna describit quidem, sed adeò inepta descriptione, vt etiam difficile sit apud ipsum eius formam intueri: nam inquit, oritur in hortis habens

cannam ſubtilem, ęqualem, habet pilos, & folia ſunt ſicut Tarcon, ſecundũ quod exiſtimo, & habet lac. Si verò petas quid ſit Tarcon, in pagina ſequente Auicenna docet, inquiens quòd pyrethrum eſt eius radix. pyrethrum verò habet folia dauci agreſtis, vel marathri. Serapio deſcribit quidem ſcebrã, & talem figuram illi fingit, qualem Dioſcorides ſuæ pityuſæ. Verùm cùm de hac re in Simplicium Examine hubertim diſſeruerimus, ſatis eſt te ad illum librum remittere. SE. Memoria habeo: ſed res eſt ſatis confuſa. BRAS. Confuſiſsima, quoniam & ipſi authores confuſi ſunt. Ad rẽ verò redeũtes, ſunt alii pharmacopolę, qui fœtidas minores ſeruant. SEN. Neſcio vnde hoc acceperint: nam hoc ſolum nomen maius, eos incitare deberet ad has cõficiendas & formandas: nam quod maius eſt, reſpectu minoris excellentiam quandam habere videtur. BRA. Imò minores vidẽtur vehemẽtiores maioribus, & eandem habẽt intentionem. Earum cõpoſitio hæc eſt, quæ ſequitur, in qua ſunt paucisſima, quæ vim fortium medicamentorum frænare poſsint.

Recipe Serapini
Ammoniaci
Opopanacis } ana ℥. v.
Bdellii
Myrrhæ

Turb

Turbith	ʒ.	x.
Colocynthidis	ʒ.	vj.

Fiant pilulæ ſicuti priores. & da ʒ.ij.tamē nō debemus excedere ʒ. j. Imò ſolùm ſcrupuli duo recipiendi ſunt. In his materiæ craſſæ ſolùm educuntur à remotis partibus. Vnde etſi à Meſue dicatur, has eſſe in intentione maiorum, id ſimpliciter verum non eſt: quoniam maiores, tenues etiam humores educunt, quas hæ non educunt: ſed intelligendus eſt in intentione maiorū, quantum ſit de illa intentione, quam ipſe retulerat: nēpe nihil dixit de humoribus tenuibus, quos tamē euacuat. SE. Quænam cōpoſitio magis probanda eſt? BR. Illa maiorum, quæ magis correcta eſt cōpoſitione minorū: tamen præciſa Meſuę intētio, quę eſt humores craſſos educere, in his humoribus exquiſitius habetur, cū ſoli craſsi educātur, & nō tenues. Extāt præterea nōnulli pharmacopolæ Ferrariæ, & nō ex infimo genere, qui in eorū officinis cōpoſitionem quandam Rhaſis ſeruant in nono ad Almanſorem. SE. Quænam eſt? BRASA. Hæc in curatione paralyſis poſita:

Recipe Pulueris picræ		ʒ.	x.
Colocynthidis		ʒ.	v.
Euphorbii	ʒ.	ij.	ß.
Caſtorei, Piperis } ana		ʒ.	j.

Assæ fœtidæ
Serapini
Opopanacis } ana ʒ. j.
Sceitaragi Indi
Sinapis
Centaureæ minoris } ana ʒ. v.
Elaterii

Gummi in succo rutæ dissoluantur, & alia simul misceãtur, & fiãt pilulæ. SEN. De minoribus complures in suis officinis eas, habere non ignorabamus: de his verò ab Rhasi editis ignotum erat an aliquis eas pararet. BR. Imò, vt dixi, aliqui has seruãt: & ne putes nos mentiri, ille, qui Fontẽ habet pro insigni, vnus est qui parat. SE. O magna inter vnius vrbis pharmacopolas diuersitas: quomodo faciunt ignari medici, qui hæc ignorãt? BRA. In his pilulis parum errare possunt: quia ad eandẽ intentionẽ accommodãtur. SE. Quæ compositio tibi magis arridet ex his tribus? BR. Illa maiorum, quanuis (vt ingenuè fatear) nulla posit ad vnguem placere. Tamẽ si quam conficiendã iuberem, esset hæc maiorũ compositio Mesuę. SE. Meum igitur morem & deinceps in his pilulis sequar. BR. Vt lubet: nos tamen speramus pro nostris ægris illas nunquam esse indicturos. Id verò non te lateat, & Serapionem, & Auicennam, & Haly multas alias & diuersas pilularum fœtidar

darum descriptiones in scriptis reliquisse: sed tres solùm præscriptæ in vsum venêre. SEN. Vnde dictæ sunt fœtidæ? BRAS. Recentes dicunt ita nuncupari, quia fœtidos humores educunt, ac si aliæ odoros trahant, & non fœtidos. Potius dicuntur fœtidæ ex malo odore quē habēt, & potissimùm illæ Rhasis, quas assà fœtida ingreditur, vel quia fœtidis morbis occurrunt, quales sunt lepra, scabies, morphea, impetigo, leuce, & alii similes.

SENEX.

HAnc lituram vix legere potui: & nisi vltima pars nominis atramento detecta esset, pilulæ de sarcocolla tuum examen effugissent. BRA. Res erat non magni momenti. ex quo authore accipiuntur hæ pilulæ? SEN. Ex Mesue in Antidotario, & in simplicibus, vbi de sarcocolla agit: nam refert pilulas de sarcocolla Haly senioris, inquiens: *Pilulæ de sarcocolla.*

Recipe Sarcocollæ	ʒ.	iij.
Turbith	ʒ.	iiij.
Interioris colocynthidis } añ.	ʒ.	j. ß.
Zingiberis		
Salis gemmæ	ʒ.	j.

Sarcocollam in aqua rosacea dissolue, & confice, & fac pilulas. educit hæc compositio pituitosas materias, & pituitosis morbis succurrit, à longinquis partibus educens. BRA. Mesue inquit, sarcocollam pituitam educere: ne-

ſcimus tamen vnde hoc inuenerit. nam Dioſcorides & Galenus volunt ipſam cõglutinare, & exiccare citra mordicationem. Id equidem verum eſt, has pilulas pituitam educere: ſed id faciunt ratione turbith & colocynthidis, non ratione ſarcocollæ. Putamus igitur ſarcocollam vim reprimere fortium medicamentorum, vt alia gummi genera facere ſolent, & non ſoluere: in hacque compoſitione poni alia ad educendum pituitam, & non ſarcocollam. Et quanuis fuerit Haly ſenex huius compoſitionis inuentor, illum nõ laudamus, cùm nimis vehemens ſit, & parum correcta: nam prę ter ſarcocollã nihil aliud adeſt, quod non roboret turbith & colocynthim: zingiber etenim & ſal gemmæ colocynthim & turbith acuunt magis, & vehementiora reddũt. SE. Igitur ſarcocolla nõ educit? BR. Adſtringit potius: vnde Græci omnes dicunt adſtringere, exiccare, & conglutinare: propterea inuenit nomen ſarcocolla, quaſi σαρκὸς κόλλα, id eſt, colla & gluten carnis. Quomodo illam diſſoluis in aquam roſaceam? SEN. Ego in primis in lac aſinæ diſſoluo per ſex dies, lac quotidie mutans, denique percolo, & diſſoluo in aquam roſaceam. BRAS. Cur lac aſinæ accipis? SEN. Quoniam ab ipſo Meſue in cap. de ſarcocolla dictum eſt. BRA. Meſuen non intelligis, qui dicit per quinque dies lacte aſi-

næ

næ nutriri, & tunc esse medicamentum bonum ægritudinibus oculorum, scilicet ponẽtes illam in oculum. tamen non dicit ita concinnandam esse cùm has pilulas ingreditur: sed immediatè dissoluenda est in aqua rosacea, & à sordibus expurganda, postea rebus aliis commiscenda, & in pilulas cõformãda. scitoq; has pilulas multùm perdurare, & earũ vim citò nõ solui ob sarcocollæ miscellã.

SENEX.

HAs sequuntur in hac scheda pilulæ de mezereon, quæ à Mesue dicuntur mirificè aquam educere in hydrope, & nõ solùm citrinam, sed cuiuscunque generis. his verò conficiuntur: *Pilulæ de Mezereon.*

Recipe Foliorum mezereon infusorũ in aceto, & exiccatorum ʒ. v.
Myrobalanorum citrinorũ ʒ. iiij.
Chebulorum ʒ. iij.

Confice cũ tereniabin & tamarindis in aqua endiuiæ dissolutis. BRAS. De dosi nihil dicit Mesue? SEN. Nihil penitus. BRAS. In ascite drachmam excedere non debemus, & in his, in quibus abundat aquositas per omnes venas. SEN. Putásne tu mezereon esse laureolam? BRA. De hoc hubertim egimus in nostro simplicium Examine, ostendentes Arabes authores thymelæam, & chamelæam sub mezereon confudisse. Nunc memoria subiit, *Mezereon.*

in nostrò colloquio de his abundè dictũ esse. Verùm cùm hæc duo sub mezereon confundantur ab Arabibus, & Mesue Arabs fuerit, quodnam duorũ intelligi debet, cùm hic dicat recipiendum mezereon? BRA. Ego thymelæam acciperem: nam à Dioscoride dicitur per aluum biles aqueas educere. Cùm verò hæ pilulæ ad educendas aquas in hydrope conficiantur, &, vt Mesue dicit, citrinas, thymelæa ad hoc valet. nempe Dioscorides in chamelæa mentionem non facit, quòd aquas educat: sed dicit solùm educere per aluum bilem, & pituitam. SE. Deinceps igitur thymelææ folia accipiam. BR. Scito autem nisi hæc folia per diem, & noctem macerarentur in aceto, & in vmbra exiccarentur, & nisi adderentur myrobalani, esset cõpositio vehementissima, cuius satis esset scrupulum accipere. De tereniabin verò, quòd hanc compositionem ingreditur, in nostro simplicium examine quid sit apud Arabes disputatum habes.

Thymelæa.

SENEX.

Pilulæ de eupatorio.

PRædictis iunctæ sunt pilulæ de eupatorio, quæ ad periodicas atque antiquas febres conferunt, ad iecoris dolorem, & ad obstructioné. BR. Tu ergo maiores cõficis? SE. Maiores, inquam, & in hunc modum paro:

Recipe Myrobalanorũ citrinorũ
Succi eupatorii } anã. ʒ. iij.

Suc

Succi absinthii }
Raued sceni ʒ. iij. ß.
Mastiches ʒ. j.
Croci ʒ. ß.
Aloes bonæ ʒ. v.

Confice cum succo endiuiæ. dosis eius est ʒ. ij. cum aqua casei. BRAS. Recentibus visum est, hāc compositionem materias biliosas, tenues, educere: cùm tamen crassas etiam educat, & eas potius, quàm tenues. Rari sunt medici, qui his vtātur. Ego his vtor in autumno in longioribus febribus, & cōferunt, & etiam in obstructionibus lienis. Habet & Mesue minores de eupatorio, quæ in nullum vsum venêre, præsertim nostro tempore. Illarū compositio est hæc:

Recipe Myrobalanorum citrinorum
Raued sceni
Succi eupatorii
Aloes
} añ. partes æquales.

Cōfice cum aqua apii. da ʒ. ij. & in alio cum aqua endiuiæ. Sunt minus vehementes prædictis, eandem verò intentionem habent cum maioribus. mirandumq́ue est cur harū minorum facta sit mentio, cùm maiores eandē intentionem habeant, & perfectius illam assèqui faciant. Mirum igitur non est, si in vsum non venêre. Per rauedsceni, rhabarbarum in his

his cõpositionibus semper intellige. SEN. Id intelligo. BRA. Lector verò admiratione nõ afficiatur, si in his compositionibus omnia simplicia exposita non sint, quoniam de his solùm mentionem facimus, de quibus in simplicium examine nihil actum erat. Hæ pilulę, & maiores diu perdurare non possunt, quoniam nihil glutinosi recipiũt: imò breui tempore lapidescunt, id est, durę, vt lapis euadũt.

SENEX.

Pilulæ de hermodactylis.

Pilulæ de hermodactylis in examen descendunt. BRA. Ferrariæ apud diuersos pharmacopolas diuersæ fiunt de hermodactylis pilulæ. Nam nonnulli minores, alii compositionem quandam, quæ à Rhasi describitur in IX. ad Almansorem, cõficiunt: maior tamen pars maiores parat. Nec desunt, qui & maiores & minores seruent. neminẽ vidi vnquam, qui pilulis de hermodactylis ex inuentione Mesuæ vteretur. SEN. Maiores semper confeci, & seruaui, & cùm medici pilulas de hermodactylis indicunt, illas præbeo. BRA. Earum compositionem referto. SEN. Hæc est:

Recipe Hermodactylorũ
Aloes
Myrobalanorũ citrino.
Turbith
Colocynthidis
Bdellii
} añ. ℨ. vj.

Serap

Serapini	
Castorei	
Sarcocollæ	
Euphorbii	an. 3. iij.
Opopanacis	
Harmel	
Apii	
Croci	3. j. ß.

Confice cum succo cauliũ, & fac pilulas. Scito tamen gummi genera potius dissoluenda esse in succo caulium, & expurgãda, reliqua deinde commiscenda. durescunt mirè: tamen vis simplicium medicamentosa à gummi generibus seruatur, & facilè dissoluuntur, cum aquam persentiunt. De dosi nihil dicit Mesue. Ego drachmam nunquam excederem. mirè conferunt iuncturarum doloribus, & podagræ frigidæ: nam humores crassos à remotis corporis partibus ducunt: imò & tenues. De hermodactylis disputatum habes in nostro simplicium examine. Cùm verò hermodactylus mihi suspectus sit, quoniã pharmacopolæ ephemeron colchicum accipiunt: propterea harum loco cõpositione quadam vtor pilularum ab Alexandro Tralliano cõfectarum, quas de nitro nuncupamus, & etiã Alexandri pilulas. In hac compositione nihil est, quod expositione indigeat. Cùm verò simpliciter humores crassos, & frigidos educãt,

compo

compoſuere minores, quæ humores bilioſos, tenues, & etiam craſſos educerent, & quæ ad podagram calidam conferant, ſicuti præcedentes ad frigidam conueniunt. Puto autem in vſum veniſſe, vt ſolæ maiores recipiantur: quia non eſt verum earum ſolam materiam frigidam educere: imò educunt & calidam, ratione aloes & aliarum ſimpliciū bilem educentium. Minorum verò compoſitio hæc eſt:

Recipe Hermodactylorum	ℨ.	v.
Scammonii	ℨ.	ij. ß.
Myrobalanorũ citrinorum	ℨ.	iij.
Roſarum	ℨ.	ij.
Aloes	ℨ.	x.

Confice cum carthartico roſato, & da ℨ.ij. tamen ſatis eſt ℨ.j. & fortè nimis. Cùm verò à Meſue dicitur has pilulas fieri cum cathartico roſato, intellige electuarium roſatum ſuum ſolutione educens bilem, & non electuarium de ſucco roſarum Nicolai, quo tamen non pauci pharmacopolæ vtuntur, cum à Meſue dicitur accipiendum eſſe electuariũ roſatum: multique ita faciunt propter expenſas, vt videantur medicamenta viliori pretio vendere, quàm alii faciant: cùm tamen hi, & ægros decipiant, & integras authorum compoſitiones non ſeruent. Eſt alia de hermodactylis cõpoſitio Meſuæ attributa, quam ipſe inuenit, & qua potiſsimùm vtuntur Alexandrini

drini

drini ex Alexandria Longobardiæ. Ferrariæ verò nullus vnquam ea vſus eſt, quod nouerim. Eſt verò compoſitio talis:

Recipe Hermodactylorum }
Aloes *[illegible] in amara* } añ. ʒ. v.

Myrobalanorũ citrino. }
Turbith } añ. ʒ. ij.
Zingiberis }

Fac pilulas cum electuario roſato. da ʒ. ij. Idẽ verò intellige per electuariũ roſatum, quod ſuperius factum eſt per catharticum roſatũ: nam electuariũ roſatum eſt catharticum, id eſt, purgatiuum. hæc compoſitio tam tenues, quàm craſſas materias educit, & tam à propinquis, quàm à remotis partibus. SEN. Compoſitionẽ illam, quæ ex Rhaſi accipitur, nunquam audiui. BRA. Efficiam vt imprœſentiarum illam audias. Vocat autem illam Rhaſis, Pilulas de hermodactylis maiores. iubetque in dolore iuncturarum exhibendas, quando nec calor, nec rubor in loco fuerit, & æger ſit frigidæ temperaturæ: & locus, quem tangimus, vbi ęgritudo eſt, frigidus ſentiatur: datq; has pilulas in principio curationis. quod an conueniat, vel non conueniat, diſputare non eſt opus. Compoſitio verò eſt hæc:

Recipe Hermodactylorum }
Satyrionis } añ. ʒ. v.
Meiſahara }

Hier

Hieræ picræ		ʒ.	x.
Colocynthidis Centaureæ minoris	añ.	ʒ.	v.
Euphorbii		ʒ.	ij.
Turbith		ʒ.	x.
Sceitaragi Indi Zingiberis Sinapis Piperis Castorei	añ.	ʒ.	j.

Informentur ex his pilulæ, ex quibus à duabus drachmis & semis, aut iij. sumatur. hæ nanque pilulæ valdè conferunt, quia non valentes surgere, incedere faciunt: tamen nos ʒ. j. non excederemus. Arabes ampliorem medicamentorum copiam ferunt, quàm nos ferre possimus. SEN. Nunquam vidi aliquẽ has Rhasis pilulas parantem. BRA. Tamen aliqui parant Ferrarię, & non ex infimis. Tu verò semper tuas seruato, scilicet maiores Mesuæ, idq; pro aliis medicis facito: nam de ipsis parum curamus, imò illas nunquam indicemus. SE. Quid intelligit author in hac compositione per Meisahara? BRA. Recentes dicunt esse Tithymali speciem: sed quænã sit, ignoramus. imò manifestè deprehéditur nõ esse Tithymali speciem: quoniam Serapio de eo agẽs cap. CCCLXV. sub nomine Meizaragi, extra Tithymali species describit. Quòd

Meisahara.

autem

autem hoc idẽ ſit, licet non dicat meiſahara, ex eo apparet, quia inquit cõferre doloribus iuncturarũ & articulorũ: quid verò ſit ignoramus. Etenim arbuſcula eſt, in qua deſcribenda nullã facit Græcorum mentionẽ Serapio: quod obſeruare ſolet, quãdo ſoli Arabes de eo ſimplici loquuntur: quippe adducit ſolùm authorem quendam Abuzerig nomine, & aliũ, qui dicitur Abix. fortè eſt arbuſcula, quæ nucẽ vomicam producit: nam dicit folia huius arboris ſi ponãtur in aqua, inebriare pices, quod facit nux vomica. Credendum verò eſt herbam etiam idem efficere: tamen de nuce vomica aliàs locutus eſt. In hac re ſum valde anceps, neq; quicquam certi determino, ſed hæc anceps profero. SENEX.

Poſteaquàm in his de hermodactylis pilulis tanta diuerſitas eſt, ad pilulas lucis ſermonẽ vertamus. BR. Et in his non deſunt ſuæ ineptiæ: quoniã Ferrariæ aliqui parant maiores, alii minores, laborẽ effugere volentes tot ſimpliciũ, quę maiores ingrediuntur. Maiorum compoſitionem referas. SEN. En: *Pilulæ lucis.*

Recipe Roſarum
Violarum
Abſinthii
Colocynthidis
Turbith
Cubebæ } ana ʒ. ij.

Calami aromatici	
Nucis moſchatæ	
Spicæ	
Epithymi	
Carpobalſami	
Xylobalſami	
Sileris	
Seminis rutæ	
Squinanti	
Aſſari	ana ℥. ij.
Maſtiches	
Caryophyllorum	
Cinamoni	
Aniſorum	
Fœniculorum	
Apii	
Caſiæ	
Croci	
Macis	
Myrobalanorum citrinorum	
Chebulorum	
Indorum	
Bellericorum	añ. ʒ. iiij.
Emblicorum	
Rauedſceni	
Agarici	ana ʒ. v.
Senæ	
Euphragiæ	℥. vij.
Aloes ad pondus omnium.	

Confi

Confice cum ſucco fœniculi. Doſis eſt à ʒ.ij. vſq; ad ʒ.iij.tamē ſatis ſunt ʒ.ij.ad ſummum. quippe mites ſunt, quoniam turbith & colo cynthis in modica quantitate ingrediuntur. reliqua, quæ educunt, vt ſunt myrobalani, rhabarbarũ,agaricus, & aloe,imbecillia ſũt. Nónne tibi videtur hæc cōpoſitio mira atq; magna? BRA. Magna quidem, vtpote quæ multa ſimplicia recipiat,ſed iudicio meo inepta. Aliquem fuiſſe arbitror, qui abſque ratione omnia in vnum congeſſerit cùm calida,tum frigida, quæ oculis conuenire videntur:neque intentionem conſideraſſe,quæ eſt à capite frigidos humores educere, vt inquiunt recentes. nempe Meſue neque de calidis,neque de frigidis mentionem facit: verùm hæc compoſitio calidos etiam educere poteſt. Meſue verò dicit quòd addunt in viſum,& eum roborant, & abſtergunt inſtrumenta ſenſuum, & expellunt ſuperfluitates, & cuſtodiunt ſanitaté corporis,& præſumitur ſuper eis abſq; neceſsitate abſtinēdi.Hæc Meſue.Ex quibus nō accipitur,quòd craſſos humores vel tenues educāt.Verùm huius cōpoſitionis author omnia in vnũ collegit tam calida, quàm frigida quæ viſui conferant,& addit medicamēta omnes materias euacuantia,tā calida q̄ frigida, tā à remotis partibus quàm à propinquis.SEN. Tuo igitur palato

non ſapit hæc compoſitio? BRA. Neque meæ menti ſapit: etenim abſque ratione omnia in vnum collecta ſunt, quæ ad vnã intentionem vniuerſalẽ faciunt, abſq; vlla ſecretione: an ſit ob materiam tenuem vel craſſam, vel calidam vel frigidam. verũ hæc omittamus. Dic autem quid accipis in hac compoſitione pro caſia? SE. Communem caſiam. Illam, inquam, quam tu cherath longam, vel ſiliquam oblongam nuncupare ſoles. BR. O craſſa ignorãtia. Hîc pro caſia opus eſt ſimplex illud accipere vocatum canella, quę cinamomũ non eſt, ſed antiquorum caſia. SE. Subiit nũc memoriæ, te de hac re in Simplicium Examine mentionem feciſſe. Verùm cùm cinamomo careamus, duplum caſiæ, id eſt, canellæ accipere oportebit. BR. Id deinceps facito, & longam vocatam caſiam in hac compoſitione dimittito, quæ ad rem nihil facit. Vt autẽ ſuperius à nobis dictum eſt, multi pharmacopolæ vt laborẽ euitent potius quàm impenſas, pilulas lucis minores conficiunt: cumq; à medicis pilulæ lucis indicuntur, has minores quas ſeruant, præbent, quarum hæc eſt compoſitio eandem habens intentionem (vt inquit Meſue) cum præcedente:

Recipe Xylobalſami	} ana.	ʒ.	j.
Carpobalſami			
Chelidoniæ		ʒ.	v.

Roſar

Roſarum
Violarum
Abſinthii
Euphragiæ } an̄. ℥. iij.

Senæ
Epithymi
Myrobalanorum citrinorū
Chebulorum
Indorum
Bellericorum
Emblicorum
Agarici
Colocynthidis
Squinanti
Lycii
Lapidis lazuli } an̄. ℥. ij. ß.

Aloes lotæ ad pondus omnium.

Confice cum ſucco fœniculi, aut chelidoniæ. SE. Nulla igitur eſt inter has & præcedentes quo ad intentionē differētia? BR. Quantū ad hoc quod viſui cōferunt, nulla: verùm maiores, etſi omne materierū genus educāt, potiſſimùm verò pituitoſas educūt: minores verò potiſsimùm atrabilarias, cùm & ipſæ omnes educere poſsint. Verùm quid accipis pro xylobalſamo & opobalſamo? SEN. Id quod alii accipiunt pharmacopolæ. BR. In primis ſtatim huius compoſitionis ſimplicibus errare incipis, quãuis etſi hæc duo ſimplicia abeſſēt,

non magnifacerem. Vulgus id recepit veluti proloquiũ, opobalſamũ viſui mirum in modum conferre: quod tamen nec cõſtat, nec rationabile eſt, nec ab aliquo fide digno authore proditũ eſt. At in vſum venit cùm vulgus profert hoc nomẽ balſamus, ſtatim rem quãdam mirabilem, & veluti diuinam concipiat ac pretioſiſsimam, qua ægritudines omnes expelli poſsint. SE. Meum igitur morẽ & deinceps ſequar, maiores lucis pilulas cõficiens. BR. Vt lubet facito, ſcitóq; hanc compoſitionem diu perdurare non poſſe: quia pauciſsima glutinoſa recipit. Intellige verò glutinoſa, vt mel, eclegmata, ſaccharũ, mel roſaceũ, & etiam genera gũmi, quæ vim ſimplicium ſeruare poſſunt. Differunt verò gummi genera ab aliis: quia & ſi gummi genera vim ſeruent medicamentorum, tamẽ cõpoſitiones prædurę efficiuntur. Mel verò & mel roſaceum, & electuaria compoſitiones molliores ſeruant.

SENEX.

Pilulæ alandaal cõſequũtur. BR. Cùm duę ſint apud Meſuen ſub hoc nomine cõpoſitiones, quam ſequeris? SE. Primã cõpoſitionem ſequor, quã Meſue dicit eſſe Hermetis, & illam paro, atq; ſeruo, quæ valet ad ſodam antiquam, & ad difficilem hemicraneam, & ad ægritudines neruorum, & iuncturarum. hæc verò eſt illarum compoſitio:

Recip

Recipe Trochiscorum alandaal	ℨ.	xij.
Hieræ simplicis	ℨ.	vij.
Masticheṡ	ℨ.	ij.
Salis gemmæ	aur.	j.
Ladani	℥.	j.

Omnia, præter ladanum & mastichen terantur, & cribellentur, & in vnum misceantur: mastiche verò pulueri setur cum pauco oleo nucum, & liniantur cum eo species, id est, pulueres triti. deinde cum ladano conficiantur, & in mortario terendo pistillo calido fiant pilulæ crassæ. da à ℨ ß. vsque ad ℨ. j. BR. Sunt vehemẽtissimæ pilulæ, & quæ à remotis partibus impetuose ducunt. His quandoq; vsus sum in morbi Gallici doloribus, cum caput & iuncturas vexant, & mirè contulerunt: tamen quia tormina commouent, & ventriculum subuertũt, & is, qui accipit, per tres dies appetentiã non habet: propterea ab his ipsis abstinere cœpi, & earum loco pilulis Alexandri vtor, de quibus postea mentionem faciemus. Pituitam vehementer educunt à remotissimis corporis partibus. De trochiscis Alãdaal nihil impræsentiarum dicemus, qui ex colocynthide confecti sunt, quoniam de ipsis in libello de Trochiscis agemus. Tu locum illũ perlege, si colocynthidis præparationem noscere cupis. SE. Sunt etiam nõnulli qui secundã Mesuę cõpositionem parãt. BR.

Scio, & ad eadem valet, ad quæ primam conferre dictũ est: tamen sunt minus calidæ primis. Hæc est earum compositio, quæ (vt inquit Mesue) sublimis est ad cerebri ęgritudines, & neruorum pituitosas, & iuncturarum:

Recipe Trochiscorum alandaal	ʒ. x.
Salis gemmæ	ʒ. j.
Ladani	ʒ. xij.
Olei rosarum quantum sufficit.	

SEN. Per gulam optimè discurrere debent. BR. Optimè propter oleum. De simplicibus, quæ has cõpositiones ingrediuntur, in Simplicium Examine dictum est. Ladanum prius cum oleo misceto, deinde sal gemmæ, & trochiscos.

SENEX.

Pilulæ de lapide lazuli.

SVa sedes pilulis de lapide lazuli in hoc loco data est. BR. Hæ sunt in magno vsu vbique, & alicubi illæ de lapide Armeno parantur. Tu imprę̃sentiarum compositionem pilularum de lapide lazuli in medium afferas. SE. Hæc est apud Mesuen cõpositio, quæ ad ægritudines melancholicas valet, & ad bilem adustam:

Recipe Lapidis lazuli abluti		ʒ v.
Epithymi Polypodii	} ana	ʒ. viij.
Scammonii Hellebori nigri Salis Indi	} ana	ʒ. ij. ß.

Agar

Agarici ʒ. viij.
Caryophyllorum }ana ʒ. iiij.
Aniſorum
Hieræ picræ ʒ. xv.

Confice ex ſucco endiuiæ, & da drachmas ij. cum aqua caſei. BR. Ego nunquam excederẽ ʒ.j. nam ſunt pilulæ ſatis vehementes. ad cancrum valent, ad quartanam, ad lepram, & ad alias atrabilarias ægritudines. Eandem ferè inſcriptionem habet Serapio in ſuo Antidotario. Quomodo autem lapis lazuli abluendus ſit, ſuperius dictum eſt: & ille modus eſt ac regula abluendi omnes lapides. At cùm non deſint pharmacopolæ, qui pilulas de lapide Armeno conficiant, ab re non erit earũ compoſitionem adducere, quæ valent ad atram bilem euacuandam, & bilem aduſtam, & omnibus morbis conferunt ab his humoribus factis. ita verò conficiuntur:

Pilulæ de lapide Armeno.

Recipe Lapidis Armeni loti & præparati }ana ʒ. v.
Hieræ picræ
Epithymi
Polypodii }ana ʒ. viij.
Agarici
Scammonii cocti in cydonio ʒ. iij. ß.
Caryophyllorum ʒ. ij.
Salis Indi ʒ. j. ß.

Confice cum ſucco ſolatri. SEN. Mihi viden-

tur vehementiores esse, quàm illæ de lapide lazuli. BR. Imò sunt vehementiores, & nō solùm bilem atram educunt, sed & flauā: quanuis & præcedentes bilem educāt ratione scāmonii. Simplicia quæ has compositiones ingrediuntur, in nostro Simplicium Examine expensa iam sunt. Diu perdurare non possunt hæ pilulæ, quia nihil recipiunt glutinosi, & veluti lapis tempore durescūt. SE. Nónne & Indæ pilulæ atræ bili conducunt? BRA. Conducunt quidem, sed non sunt adeò vehementes vt illæ de lapide lazuli, & adhuc minus quàm illæ de lapide Armeno. Nonnulli putant non fieri pilulas de lapide Armeno, & in vsu nō esse, quia Armeno lapide caremus. Verùm hi decipiuntur: nam & lapis Armenus habetur ex Armenia comportatus, & ex Germania. Non enim existimandum est speciem illam lapidis nō esse in alia Mundi parte, quàm in Armenia: sed quia probatissimus est in Armenia, propterea Armenus nuncupatur. Habet ferè eundem colorem cum lapide lazuli, de quo in nostro simplicium Examine egi. in aurifodinis reperitur, & est ferè semper chrysocollæ mistus. Nos & ex Armenia, & ex Germania domi habemus chrysocollæ mistum, & experti sumus ablutum atrā bilem egregiè soluere, & solùm ℈.j. dedimus hieræ mistum. Alexanderque Trallianus capite

pite

pite vigeſimoſecundo primi libri, Armenum lapidem veratro præfert, vtpote in quo ſit minus diſcriminis quàm in veratro. & dicit habere vim purgandi egregiam, tam per ſuperna, quàm per inferna, & tam lotũ, quàm non lotum: tamen lotus nullam moleſtiam nullumq́ue angorem afferre poteſt. refertq; compoſitionem quandam pilularum ex lapide Armeno hoc modo confectam:

Recipe Picræ
Epithymi } ſingulorum obolos octo.
Agarici
Lapidis Armeni loti ℥. ß.
Scammonii ℈. iiij.
Caryophyllorum obolos duos.

Qua autem re conformentur, docet in alia compoſitione quam ſtatim adducit, iuxta recentiores ſui temporis, quæ hæc eſt:

Recipe Picræ
Epithymi
Agarici } ſing. diobolos iiij.
Lapidis Armeni loti
Scammonii ℈. ij.
Caryophyllorum granum vnum.

Contundito ſingula de more, & redige in pilulas cum melle roſaceo, vel ſucco mali medici. Doſis verò eſto ad minimum ℈. ij. ego vſq; ad ʒ. j. exhibeo. Optarim vt hæc compoſitio paſsim haberetur: nam (vt idẽ Trallianus dicit)

cit) stomacho robur inducit: & multifarios humores euacuat, præsertim terreos, & atrā bilē citra angustiā soluit: neq; est quod in huius lapidis vsu quicquā periculi speres, quoniā neq; strangulatū aliquē, neq; animi deliquia more veratri albi inducit. Mesue in ca. De soda frigida, hanc secundam Alexandri compositionem per hunc modum refert:

Recipe Hieræ picræ			
Epithymi	ana	℥.	iiij.
Agarici			
Lapidis Armeni & præparati			
Scammonii præparati		℥.	v.
Caryophyllorum		℥.	j.

Fac pilulas cum aqua rosacea. dosis ℥.j. SEN. Parum differunt. BRAS. Imò eædem esse deberent. SEN. Vis ergo vt hanc Alexandri compositionem paratam seruemus, & ex lapide Armeno ex Germania comportato? BRA. Id summè optarem: & simul alii medici, quod pro ægris suis indicerent, præscirent. SEN.

Pilulæ de benedicta.

Contineri nō possunt pilulæ de benedicta, quin huc sponte sub examen venerint. BR. Quis est harum pilularum author? SEN. Certè ignoramus, nisi ex Nicolai benedicta accipiantur. BRAS. Inde initium habere certum est: nam benedicta Nicolai frigidæ podagræ confert, arthritidi, renibus, quoties ex frigiditate affecta sint. Est verò

eius

eius compoſitio talis:

Recipe Turbith
Eſulæ } ana ℥. x.
Sacchari
Diagridii
Hermodactylorum } ana ℥. v.
Roſarum
Caryophyllorum
Spicæ
Zingiberis
Croci
Saxifragiæ
Macropiperis
Amomi
Cardamomi
Lithoſpermatis } ana ℥ j.
Petroſelini
Salis gemmæ
Galangæ
Macis
Carui
Fœniculi
Sparagi
Bruſci
Granorum ſolis

Mel quod ſufficit. Detur in ſero ex vino calido, ad modũ caſtaneæ. SE. Hoc eſt eclegma de benedicta, quo vtimur. B R. Obſtetrices Ferrariẽſes in vteri affectibus hac benedicta abſque

que vlla affectus cõsideratione vtuntur. Pulueres absq; melle accipiuntur,& ex succo fœniculi pilulæ fiunt: vel,vt alii,ex melle rosato, vt diutius perdurent. nam ex melle confectæ nõ exiccãtur: ex aqua autẽ fœniculi ferè lapidescunt. Datur harũ pilularum drachma vna,& etiam scrupuli quatuor. Qui hãc compositionem describunt,ita inquiunt:

Recipe Specierum de benedicta ℥. vj.
Ex melle rosaceo, vel ex aqua fœniculi,quãtum satis est, fiant pilulæ. Omnia simplicia quæ hanc compositionem ingrediuntur, in nostro Simplicium Examine prodita sunt.

SENEX.

Pilulæ de cynoglossa.

Pilulæ de cynoglossa tanquã illæ,quæ lento gradu profectæ sunt, vltimo loco accessêre. BRAS. Ex quo authore accipiuntur? SE. Ex Nicolao. BR. Quomodo ex Nicolao, cum alii pharmacopolæ ex Mesue potius accipiant? SE. Apud Mesuen nunquam legi pilulas sub hoc nomine de cynoglossa. BRAS. Equidem sub hoc nomine à Mesue non describuntur, sed sub eo nomine, Pilulæ ad omnes morbos catarrhi,& coryzæ,& tussis catarrhalis. SEN. Memini me vidisse has pilulas, & in quorundam medicorum gratiam præparasse. BR. Multi pharmacopolæ has seruant,& non illas Nicolai. sed Nicolai compositionem nunc referas. SEN. Hæc est:

Reci

Recipe Cynoglossæ				
Opii	ana	3.	iiij.	*Pilulæ ad omnes morbos catarrhi, coryzæ, & tussis.*
Seminis iusquiami				
Myrrhæ		3.	vj.	
Olibani		3.	v.	
Caryophyllorum		3.	ij.	
Cinamomi	ana	3.	ij.	
Corymbi				

Temperētur cum rhodostomate, id est, cum aqua rosacea, & conformentur pilulæ ad modum ciceris, ex quibus dentur quinq;, vel sex cum itur dormitū. Nos damus vnā maiorē.

BRA. In hac compositione duo consideranda occurrūt: vnum est, aliquos Nicolai codices cozumbri, alios corymbi. Si legamus corymbi, facile est videre quid sint: nā sunt hederæ flores, qui in vnam massam collecti hoc nomine vocantur. pro eis autem accipienda sunt semina. Tamē neq; apud Dioscoridem, neq; apud Galenum vsquam inuentū est corymbos tussi cōuenire, vel destillationi: neq; tenuē materiā crassiorē reddere possunt, sed potius econtrario facerent: quanuis ex duplici substantia cōstare dicat Galenus, ex frigida, inquam, terrea & adstringente: ratione cuius tenuem destillationem incrassare possent simul cum aliis in compositione præscriptis: constantq; ex substātia calida. Sed ne lōgius te protrahā, suspicor hic nō esse legendū corym

corymbi, ſed potius cozumbri. SE. Ego ſemper accepi in hac compoſitione corymbos: ignoroq́ue quid tu per cozumbri intelligere poſsis. BRA. Arabes vocant Cozumbri ſtyracis fæcem: nos verò hic intelligimus ipſam ſtyracem: nam tuſsi conferre, deſtillationibus, grauedinibus, & faucibus dicit Dioſcorides, & Galenus confirmat. Cùm verò apud Arabes vocabulum cozumbri ſit potius falſi ſtyracis nomen, & eius fæcis, quàm veri, putamus hinc fuiſſe corruptum vocabulum: quia Græci ſtyracem adulteratam σκωληκίτην vocant, quaſi vermicularem: inde corruptio contigit, & pro ſcolecite cozumbri legunt. SE. Styrax igitur accipienda eſt. BRA. Accipienda, vt arbitror. SE. Quidnam illud eſt, quod ſecundo loco conſiderandum proponebas? Id eſt, ex quo tota compoſitio conficitur & conglutinatur, ſcilicet rhodoſtoma. SEN. Nónne eſt aqua roſacea? BR. Equidem: nam Græci ſua vulgari lingua ita vocant aquam roſaceam vi ignis eliquatam: tamen ſuſpicati quandoq; ſumus, an legi oporteret rhodoſtacte. Eſt verò rhodoſtacte antiqua cōpoſitio, qua facilè cōcinnari poſſūt catapotia. Fit autē (vt Paulus docet li. ſeptimo, c. xv. circa finem) ex ſucci roſarū exectis vnguibus ſextariis duobus: mellis ſextarium vnum decoquito vſque deſpumādo, donec pars quarta

Cozumbri.

Rhodoſtoma.

Rhodoſtacte.

ta

ta coctura euanesat. Si hæc cõpositio ex rhodostomate fiat, diuturna nõ est: ex rhodosta cte verò diu perdurare potest, & vim medicamẽtorũ seruare magis, q̃ si ex aqua rosacea: licet & gũmi vim medicamẽtorũ seruent. Primò igitur gummi in aqua rosacea dissoluantur, alia deinde cõmisceantur. Hæc de Nicolai cõpositione, quam tu paras, satis sint. In aliis autẽ officinis inueniũtur pilulę Mesuę de cynoglossa, quas tamen ipse non vocat de cynoglossa, sed pilulas ad omnes morbos catarrhi, coryzæ, & omnis tussis catarrhalis. At hæc simpliciter vera nõ sunt, quippe solũ cõfert destillationibus calidis & tenuibus, quas egregiè sistit. Nõnulli sunt, qui eas vocãt pilulas alchazaber. verũ idẽ est ac si dixissent de cynoglossa, quo nomine etiã alii in hac cõpositione vtuntur: quarũ cõmistio hæc est:

Recipe Myrrhæ puræ		ℨ.	vj.
Olibani		ℨ.	v.
Opii Iusquiami	} ana	ℨ.	iiij.
Croci	ℨ.	j.	ß.
Radicum linguæ canis	ℨ.	iiij.	ß.

Fiant pilulæ, & administrẽtur, & da à ℨ. ß. vsque ad ℨ. j. Cõfici autem debent, aut ex oxymelle, aut rosaceo melle, aut aqua rosacea. Veruntamen id te non lateat, Mesuen in fine summæ quartæ in cura catarrhi, descriptio-

nem quandam pilularum posuisse ex sententia Alexandri, quas dicit vocari pilulas halchaiber, vbi loquitur de medicamentis ad tussim catarrhalem frigidam. hæc verò est earum compositio, vt refert Mesue:

Pilulæ alchazaber.

Recipe Myrrhæ	3.	iij.
Thuris masculi	3.	ij. ß.
Opii Hyoscyami Radicũ alchalchacar siccę	ana	ij.

Confice cum succo Alcazaber humidæ. da ex eis à tribus vsq; ad quinq; in sero: sunt enim mirabiles. SEN. Quid significat Alchalchacar? BR. Cynoglossam. SEN. Nonne & Alchazaber idem significat? BRASA. Ita inquiunt: sed sunt barbara nomina, &, vt arbitror, corrupta. SE. Reperiuntúrne apud Alexãdrũ hæ pilulæ? BR. Maximè: verùm ipse non vocat pilulas de cynoglossa, sed bechicas: quarum superius in bechicis pilulis mẽtionem fecimus. & Paulus has mirificè effert tanquã validissimas, & quæ medendo acri & tenui fluori plurimùm valét, cuius beneficio plures vidi vna duntaxat potione sanatos, quæ & succurrũt eximiè sanguinis fluori per quãcũq; eat partẽ. SE. Differtne cõpositio, quã refert Mesue, ab illa vera Alexandri? BRA. Solũ in pondere differunt, & in materia, ex qua glutinantur simul simplicia. SEN. Alexandri igitur compositio

Alchalchacar.

positionem referas. BRA. Hæc est:

℞ Murrhæ troglodyticæ denariũ põdo vj. *Pilulæ Alexandri.*

Thuris denariûm pondo quinque.

Lacrymæ papaueris
Hyoscyami
Radicis cynoglossi } añ. denariûm pondo iiij.

Cortices prius in sole exiccatę in puluerẽ redigantur, & per cribrum traiiciantur, postea cum aliis confundantur. Papaueris verò lacrymam, quam opium vocant, aqua diluito, fac deinde pastillos pondere singulos denarii vnius. dato cuiq; pro suis viribus, & morbi magnitudine. hæc Alexander lib. ij. ca. iiij. SE. Certè parum differunt. sed cur dat pro viribus, cum non exoluant? BR. Id facit ratione opii. nam in viriũ imbecillitate ea, quæ opiũ recipiũt, danda non sunt, ne modicus ille calor, qui adest, extinguatur. Tu igitur institutum prosequaris. SENEX.

Nihil aliud mihi dicẽdum superest, cum pilulæ omnes, quæ Ferrariæ in vsu habentur, iam enarratæ sint. BRA. Tam pauca sunt apud vos pharmacopolas pilularum genera? SEN. Non plura Ferrariæ: tamen vnum aliud genus mihi in mẽtem venit, quo tu vteris, & cæteri, qui te sequuntur, medici. BRASAVOLVS. Quodnam? SE. Id genus, quod tu nonnunquam vocas pilulas de nitro, vt plurimùm pilulas Alexandri. BRASAVOL. Imò

neq; iſtud genus prætermittendũ erat: nã à capite vehemẽter educunt, ab extremis partibus, & à iuncturis, & omne materierũ genus expurgãt, tam craſſarũ, quàm tenuiũ, tam pituitoſarũ, q̃ atrabilariarũ & bilioſarũ. Certè inueni has pilulas in iuncturarũ doloribus miras, in podagra, in chiragra, in capitis dolore: in Gallico morbo ea vidimus, quę dictu ferè incredibilia videntur. Meſue in cap. De epilepſia, hanc compoſitionem adducit ſecũdum Alexandrum, dicitq; nullas eſſe fortiores pilulas his ad epilpeſiã, arthritim, & podagram. Earum verò compoſitio hæc eſt:

Recipe Aloes
Colocynthidis
Scammonii
Bdellii
Hellebori nigri
Corticum gummi } ana partem vnam.
Euphorbii
Baurach } ana partem ſemis.

Confice cũ ſucco cauliũ. doſis eſt à ℨ.j. vſq; ad ij. tamẽ ego nũquã excedo drac. SE. Vnũ eſt, in quo ambigo in his pilulis, de quo volui te ſæpius interrogare, & ſemper oblitus ſum, quid ſcilicet intelligendũ ſit per corticẽ gũmi. BR. Reſpõdere poſſem intelligendũ eſſe corticẽ arboris gummi miſtũ, vel partẽ craſsiorem: tamen quia arbitror veram gummi cõpoſition

tionem ingredi oportere (si ingredi debeat) & nõ aliquid superfluum : propterea in Mesue ita legendum arbitror, corth, id est, gummi. Scriptores verò simul coniunxêre illam particulam, id est, cum illa corth, & legêre corthi, quam dictionem alii trãscribentes dixêre corticum gummi : cùm tamen legi debeat corth, id est, gummi : nam hoc nomine Arabes vocant gummi. Tamen non mihi placet, vt in hac compositione Mesuen imiteris, sed Alexandrum, qui de gummi nihil dicit, sed pro gummi, comi scriptum est, quum inquit:

Recipe Aloes
Colocynthidis
Scammonii
Bdellii
Corticis veratri nigri
Comeos
} singul. ℥. ß.
Euphorbii vnciam vnam,
Nitri vnciam dimidiam.

Excipe succo brassicæ, & redige in catapotia. dosis est ℈. iij. seu iiij. pro ægri robore. Fortè error illius particulæ corticũ gummi hic fuit: quia dicit prius veratri nigri corticis, postea sequitur ameos: Mesue autẽ dixit ami, & librarius cõiunxit illam particulã corticis cum illa ami, legitq; gũmi & ami. Quicquid verò sit, tu cõpositionem illã conficere debes,

quam nuper ex Alexandri lib.cap.xxj. adduximus. SEN. Eam deinceps parabo. BR. Extat & apud Galenum prope finem quinti libri Methodi medendi compositio quædam, quę huic similis videtur. & Galenus eodẽ loco dicit has esse suas pilulas, quæ à capite purgant plures excrementorum species. SE. Compositionem refer. BR. Hæc est.

Recipe Aloes
Scammonii
Colocynthidis
Agarici
Bdellii
Gummi Arabici } ana partes æqales.

Misce, & fiant pilulæ. SE. Plerunq; hanc compositionem in Nicolai Leoniceni gratiã conficiebam, & ipse illam vocabat, Pilulas de sex rebus. BRA. Mihi verò nunc succurrit in tua officina nonnunquã audiuisse eundem Leonicenum pilulas de sex rebus indicentem. SE. Fieri potest.

Pilulæ de sex rebus.

BRASAVOLVS.

Pilulæ sebelliæ.

AT scire velim diligentissime Senex, cur sebellias pilulas à Sebellio authore inuentas non seruetis. SE. Nunc nõ succurrunt mihi hæ pilulę. BR. Vltimæ sunt in Mesuę Antidotario, vbi de pilulis agit. Hæc autem est illarum compositio:

Recipe Spicæ Indæ	ℨ.	v.
Spicæ Romanæ	ℨ.	ij.

Raued

Raued Agarici Epithymi	añ.	℥.	iiij.
Costi Mastiches Chamædryos Amomi	añ.	℥.	iij.
Croci	℥.		ij.
Myrrhæ Cinamomi Caryophyllorum Squinanti	añ.	℥.	j.
Aloes	℥.		x.

Fiant cum vino antiquo. da ℥.ij.cum vino permisto. Hæ Mesuæ sunt pilulæ satis mites, & quæ plurimùm prosunt. Soluunt enim materiam biliosam, crassam, & iecoris, splenis, ac stomachi obstructiones aperiunt. hydropi conferunt aquam educentes. SEN. Memini me quandoq; seruasse has pilulas in officina: sed posteaquam vidi nullum medicum ipsis vti, & pyxidẽ & pilulas ab officina eieci. BR. Vtinam id fecisses de multis aliis pilularum compositionibus: nam paucissimæ sunt, quas verè probẽ. Sed cur Imperiales pilulas omisisti, & de styrace, de croco, de colocynthide, & multas alias? SE. Quia Ferrariæ in vsu non sunt: & si quis eas conficere voluerit, nũquam vendentur. BRA. Igitur huic sermoni de Pi-

lulis finem faciamus. SE. Vt lubet, modò singulatim omnes pilulas iterum recenseas, de quibus superius dictum est, & breui ad quid conferant, explicare tẽtes. BRA. Vis igitur, vt eundem laborem iterum sumamus? SEN. Nõ erit idem labor: sed erit, breui in memoriam reducere ea, quæ iam promiscuè, sparsim & confuse explicata sunt. BRA. Ne videar in re tam exigua tibi obtemperare nolle, id libenter efficiã: sed tali ordine pilulas explicabo, vt mihi in mentẽ venient. SEN. Res est nullius momenti hic ordo. BRA. Audias igitur:

Pilulæ aggregatiuæ omnes humores educũt, præsertim illæ Mesuæ, & antiquis febribus conferunt, & ægritudinibus capitis, stomachi, iecoris, lienis, & omnium membrorum. Aggregatiuæ autem maiores humores crassos potius educunt.

Pilulæ Alefanginę educunt humores crassos, pituitosos. mundificant stomachum, cerebrum, & instrumenta sensus, concoctionem adiuuant, & doloribus ventriculi & intestinorum conueniunt.

Pilulæ de hiera simplici educunt biliosas materias, crassas, & pituitam, quæ in ventriculo, iecore, ac viis potissimùm sit: & ventriculo, ac capiti imbecillioribus conueniũt. his mirum in modum prosunt, quibus vel ob studium literarium, vel ob aliud simile ventricu

tricu

triculus imbecillis effectus sit.

Pilulæ de hiera cum agarico bilẽ educũt, & pituitã: capiti cõferunt, vẽtriculo, & pectori.

Pilulę de hiera Logadii atrabilarias materias & pituitosas vehementer educunt, imò & bilem educunt: impeditã locutionem ex quacunque causa fuerit sanitati restituunt: paralysi conueniunt, tremoribus, epilepticis, & omnibus ferè capitis morbis, extremitatum, & partium neruosarum.

Pilulæ de rhabarbaro biliosos humores & crassos educunt: febribus ex diuersis humoribus putridis conferunt: dolori iecoris, & hydropi succurrunt.

Pilulæ de tribus cum rhabarbaro bilẽ crassam, & pituitam educunt: ventriculo conueniunt, capiti, atque pectori.

Pilulæ de Assaiareth ventriculo conueniunt, capiti, & iecori, & bilem crassam educunt, ac pituitosam materiam.

Pilulæ Indæ atram bilem exquisitè educunt, ægritudinibus atrabilariis cõueniunt: quartanæ, tremori, maniæ, & lienis duritiei.

Pilulæ Sine quibus esse nolo, educunt bilem atram, atq; flauam, & pituitam: caput mirè purgant, suffusionibus conueniunt, oculorum obscuritati, iliosis, & aurium dolorem soluunt.

Pilulæ de Agarico educũt humores crassos,

putridos, pituitoſos: pectori conferunt, aſthmati,& tuſsi antiquæ.

Pilulæ aureæ bilem purgant, & pituitam: capiti conferunt, oculis, ventriculo, iecori.

Pilulæ fœtidæ humores craſſos educunt, pituitoſos,& atrabilarios. iuncturarum doloribus conferunt ex crudo & pituitoſo humore: lepræ conueniunt, morpheæ, & dolori ventriculi à materia craſſa & flatu.

Pilulæ cochiæ bilioſos humores educunt, & pituitoſos craſſos. hemicraneæ cõueniunt, dolori ventriculi,& ilii.

Pilulæ de hermodactylis maiores frigidos iuncturarum humores educunt, & frigidis morbis conueniunt. minores valent ad materias calidas iuncturarum, & calidis morbis conferunt.

Pilulæ Arabicæ purgãt omnes humores tam frigidos, quàm calidos: tam craſſos, quàm tenues. lætitiam inducunt, ſenſus roborant: capitis doloribus, aurium, & dentium conueniunt. idque faciunt in omni ætate.

Pilulæ lucis maiores pituitam magis educũt, minores atram bilem magis. viſum & ſenſus roborant: caput, & totum corpus ab omni materia euacuant.

Pilulæ communes, bilioſas materias, craſſas educunt. ventriculo conferunt, & capiti,& à peſtilentia præſeruant.

Pilu

Pilulæ bechichiæ nihil educunt, ſed tuſsi conferunt ex materia tenui calida, & deſtillationi, quæ ad pectus fluat.

Pilulæ de cynogloſſa magis, quàm bechichiæ (quanuis & ipſæ bechichiæ ſint) valent ad deſtillationem tenuem & calidam, & ad omne genus catarrhi & tuſsis, potiſsimùm ex tenui materia.

Pilulæ maſtichinę bilioſos humores educũt, craſſos, & pituitoſos. vẽtriculo conueniũt, pectori, & capiti.

Pilulæ ſtomachicæ bilioſos humores & pituitoſos educunt: concoctionem perfectiorem faciunt: cerebrũ & ſtomachum à corruptis humoribus purgant, appetẽtiamq; excitãt.

Pilulæ Alandaal pituitam & humores craſſos educunt, idque faciunt à iuncturis, & à capite, & à partibus lõginquis, & capitis doloribus conferunt.

Pilulæ de mezereon educunt aquam citrinã, & aliam, præterea. aſciticis mirum in modũ conferunt.

Pilulæ de benedicta pituitam cum bile à remotis partibus educunt, & à iuncturis. potiſsimùm renibus conferunt, & veſicæ.

Pilulæ de eupatorio bilem craſſam educunt, & pituitam: periodicis febribus conueniũt, & longis: iecoris doloribus & obſtructionibus opitulantur, & icteritiam delent.

Pilulæ de ſarcocolla pituitam educunt, & omnibus pituitoſis ægritudinibus cõferunt.

Pilulæ de Serapino educunt pituitam craſſam, glutinoſam: paralyſi conueniunt, iuncturarum doloribus ac dorſi, modò à frigida cauſa contingant. podagræ ſuccurrunt, & frigidæ chiragræ.

Pilulæ de Aloe educunt bilem craſſam. pituitæ miſtam. roborant ventriculum: & capitis doloribus, qui à ventriculo dependent, conferunt.

Pilulæ de lapide lazuli humores atrabilarios educunt, & aduſtam bilem: quartanæ conferunt, cancro, & omnibus morbis atrabilariis. Indicis præponendæ ſunt.

Pilulæ de lapide Armeno ad idem valent, & ſunt adeò mites, vt abſq; moleſtia & angore educant, & omnes alias præcellunt ex his quæ atram bilem educunt.

Pilulæ de nitro omnes humores educũt, tam tenues, quàm craſſos: tam calidos, quàm frigidos, & ab omni parte tam longinqua, quàm remota: vnde omnibus iuncturarum morbis, & capitis competunt. Hæ ſunt (vt arbitror) venerande Senex omnium Pilularum vires, quarum ſuperius in Examine mentio facta eſt: niſi genus aliquod mentem noſtram effugerit. SEN. Nullum genus mihi ſuccurrit, de quo vires adductæ non

ſint.

ſint. BRA. Prandii hora inſtat,& à me ægri quidam inuiſendi ſunt, vt illis victum inſtituã: vel hîc me expectato,vel negotia quædã interim expedias,vt opportunè in prandio mecum eſſe poſsis. SEN. Hoc tibi ſpondere non decreui: ſed à prandio ſtatim ad te accedam,vt deniq; huic ſermoni de Compoſitis medicamentis finem faciamus.Nam poſt Catapotia,vehementer opto, vt medicamenta cathartica recenſeamus, quæ vel liquida ſunt, vel conſiſtentiæ mellis formam habent,aut paulò denſiorem: ne in his cõponendis error aliquis in noſtra officina contingat. BRA. Id pro viribus efficere nitar, vt in eo quod poſſum tibi faciam ſatis. Interim, ô famule, mulã adducito. Vale Senex,& poſteaquàm in prandio nobiſcum tibi eſſe non licet, à prandio te expectabo. SENEX. Statim accedam.

FINIS.

INDEX EORVM,

quæ in hoc Pilularum libello continentur.

ACcidētia an trāſeant de ſubiecto in ſubiectum 51
Alchalchacar 210
Aloe quomodo lauari debeat 41
Alſcebram 179
Armal 164
Armel 164
BEnedicta cōpoſitio 204
Beſaſa 164
Βηχικὸν medicamentum 174
CArdamātice 155
Carpeſium 163
Καταπότια 34
Chamælæa 186
Κόκκος 34
Cozumbri 208
DCuniculus 159
Aſypus 159
ELectuariū roſatum 147
Eſula 179
GIngidium 152
Globuli 34
HArmel 164
Harmal ibid.
Harmala ibid.
Hiberis 155
Hiera picra vocata 56
Hiera themiſonis 67
Hypoglоſſa medicamenta 175
Hippolytæ Farufinæ mentio 108
INiuria quòd nō referenda, & quòd is ſibi facit iniuriā, qui aliis iniuriam referre ſtudet 12.13.
Iberis 159
LApis lazuli, vel Cyaneus 115
Lapis Armenus 116
Lepidion 154
Lepus 159

Meiſa

MEifahara 192
Meizaragi 192
Mezereon 185
Moly 164
ORbiculi 34
PEuerella 158
Pilulæ vnde dictæ, quid fint, & de earum forma 33
Pilulæ Alefanginæ,& vnde dicantur 37
Pilulę de aromatibus & vnde dicãtur ibi.
Pilulæ de fimplici hiera Galeni 55
Pilulæ de hiera cum agarico 77
Pilulæ de hiera Logadii 82
Pilulæ ftomachicę 86
Pilulæ mafticbinæ 98
Pilulę affaiareth 100
Pilulæ de rhabarbaro 103
Pilulæ de raued fceni 103
Pilulæ de tribus cum rhabarbaro 109
Pilulæ cõmunes ibid.
Pilulæ de tribus Rufi 110
Pilulæ de aloe 113
Pilulæ Indæ 114
Pilulæ Arabicæ 117
Pilulæ Sine quib. 120
Pilulæ de fumo terræ 124
Pilulæ de agarico 125
Pilulæ quæ abftergũt pectus 129
Pilulæ aureæ 130
Pilulæ de turbith 132
Pilulæ cochiæ 136
Pilu.aggregatiuę 143
Pilu.de Serapino 167
Pilulæ bechichiæ 173
Pilulæ fœtidæ 177
Pil.de farcocolla 183
Pilu.de mezereon 185
Pil.de eupatorio 186
Pilulæ de hermodactylis 188
Pilulæ lucis 193
Pilulæ alandaal 198
Pilulæ de lapide lazuli 200
Pilulæ de lapide Armeno.

meno 201
Pil. de benedicta 204
Pi. de cynoglossa 206
Pilulę ad omnes morbos catarrhi, coryzę & tussis 207
Pilul. alchazaber 210
Pilulæ Alexandri 211
Pilulæ de Nitro 211
Pilu. de sex rebus 214
Pilulæ Sebelliæ ibid.
Piperitis 157
Piper Hispanum 158
Raphanus 154
Rhodostoma 208
Rhodostacte ibid.
Ruta syluestris 166
Sal Indum 97
Sal nigrum 96
Sataragi 151
Scebram 179
Sceitaragi 151
Setoragi ibid.
Sextarium 106
Siliquastrum 157
Species hieræ Galeni 55
Thymelæa 186
Vincitoxicum 160

FINIS.

FRANCISCI BOVII FERRA-*riensis, ad lectorem epigramma.*

Moribus & virtute prius Centaurus Achillem,
Mox etiam medicis artibus instituit.
Sic tibi dat MVSAE *Brasauli, lector, vtrunque*
Exiguus chartis, magnus at arte liber.
Nam docet, affectus qua sit ratione regendus:
Ne qua cupido animũ, neu grauis ira premat.
Tum globulos medicos examinat ore vorandos,
Qui sint, quas vires, pondera quanta ferant.

MEDICAMENTA PVRGANTIA, VOMITORIA ET ALVI SOLVTIVA, ORDI- *ne alphabetico, Conrado Gesnero authore.*

CONRADVS GESNERVS MEDI- *cus Tigurinus Lectori S.*

SImplicia aluum deiicientia, quorũ apud antiquos vsum fuisse cognoui, vel etiamnum esse, quãtum peruestigare licuit, per alphabeti ordinem ante aliquot annos in tabulam digessi, &, vbi veterum authoritate fieri potuit, quos peculiariter humores educant, adscripsi, flauámne vel atram bilem, pituitã aut aquas: item quæ simpliciter purgant, videlicet excrementa vẽtris solùm, non autem remotius attrahentia. Eisdẽ vomitoria pharmaca coniunxi. Ea verò, quæ bonam faciunt aluum, aut molliũt tantummodo, seorsim de industria collegi. Hanc tabulã fortè inter fasciculos chartaceos repertã studiosis cõmunicare visum est, quibus hanc operã non ingratam nec inutilem fore spero. Hoc admonendus es Lector, humorum nomina singulis ferè literis initialibus designata, ita vt P. pituitam, B. bilem flauam, M. melancholicũ humorem significet. Vale.

ABsinthium B.
Absinthium marinum vel seriphium aluum leniter deiicit.
Adianthum, vel capilli veneris B. P.& humores crassos. Sunt qui adiiciant M.
Aeris flos, vel chalcanthum, vel atramentum sutorium crassa per aluũ exigit. Dios. idem naribus infusus bilem largam euacuat. Aëtius. Serapio P.
Aeris squamma aquam ducit & P.
Aëromeli, vel manna Arabum B.
Aes vstum vomitorium est. Dioscorid.
Agaricum B. P.& spissos humores.
Agni semen cum pulegio & melle potum purgat aluum.
Alisma. vide Damasonium.
Alypon M.
Alypiam Actuarius turbith album interpretatur. Sed Paulo alypias eadem, quæ alypon videtur.
Aloe B.
Alysson M. etiam per superiora.
Amygdalinum oleum.
Ammoniaca gutta aquas.
Anacardi P.
Anagallides ex aqua mulsa. Sanat & hydropicos earum succus.
Anagyris semen vomitorium est.
Androsæmi semen B.

Aphro

Aphronitrũ, id eſt, nitri ſpuma. Arabes baurach vocitant, quanuis id Meſue cum nitro confundat, P. crudam viſcoſamq;.

Apios vel iſchas P. & B. vtrinque, radix, ſuperior vomitu, per aluum inferior.

Apii, vel iſchados dimidiũ quod ad radicem eſt manducatum, nonnulli id chamæraphanum vocant, P.

Aqua maris aluum turbat.

Aqua mulſa è melle crudo pota ventrem mouet, glutinoſa extenuat.

Ari folia inaniũt ex ſale & aceto ſumpta. Sed quoniam apud nos acrimonia feruent nimia, ſemel aut iterum foliis decoctis vtendum ſuaderem: quod & in dracunculi radice Galenus fecit.

Ariſtolochia clematidis, colocynthidis more purgat.

Ariſtolochiæ clematidis ſemen B. & P. ſtomacho quoque confert. Arabes etiam rotundam commẽdant ad P. & iuxta alios bilem quoque.

Armenicum M. & quicquid craſſum viſcoſumq; corpori adhæret.

Aſcyri, & aſcyroidis ſemen B.

Aſphodeli radix purgat, vomitiones adiuuat. Eiuſdem ſemen, & flores, ſuccus quoq; ad purgandum triticeo pani miſcetur.

Aſſa fœtida. vide Sagapenum.

Aſtrantia, meiſteruurtz, ſiue meo iudicio petroſelinũ Eſtreaticũ, & Macedonicũ communiter dictũ, de quo apud Galen. de Antidotis libr. 1. aquas ducit, ſed magis per vrinam: & M. purgat, vt multorũ fert ſentẽtia.

BAlaninum oleum P.

Balanus myrepſica, ſiue ben Arabibus, vomitionibus & aluo P. euocat.

Balſami ſemen potum ex vino iuuat vẽtrem. Marcellus.

Baurach. vide Aphronitrum.

Bdellium Arabicum, perlucidum ac flauũ P.

Betonicæ folia aluum ſubducunt.

Betonicæ radix faciles præſtat vomitiones, hellebori modo.

Betonicæ ſemen omnia mala medicamenta exigit per aluum.

Braſsica marina aluum maximè ſoluit.

Braſsicæ ſuccus, vt quidam volunt, M.

Britannicæ ſuccus, apud Marcellum.

Bryoniæ radix P. Coliculi teneri manduntur ad aluum ciendam.

Bulbi vomitorii radix in cibo ſumpta per ſe, vel poto eius decocto vomitiones cit. Dioſcorides.

CAchille, vel, vt alii, cacile, luteam hydropicorum aquam inanit. Serapio.

Calla, ea quæ Aro ſimilis eſt. Plinius.

Cameli cauda arefacta. Plinius.

Came

Cameli vrina. Plin.

Capilli veneris. vide Adianthum.

Capnium, siue fumaria B. & humores assa-tos.

Capparis aluum turbat. Semen excrementa alui & vrinam cruentam trahit. Dioscorides. Sed Apula vomitiones facit.

Capparis radicis cortex P.

Caprifici lac, multò efficacius quàm fici aluũ soluit.

Casia fistula, siue Alexandrina B.

Castoreum ex aqua mulsa ventrem elicit.

Canfer viribus santalis respondet: sed ab au-reo vno ad ij. potum ventrem cit. Auerrois.

Centaurii minoris decoctũ clystere infusum coxendicũ dolores leuat: trahit enim san-guinem.

Centaurium maius M. vt aliquibus placet.

Centaurium minus B. & crassos humores. Aëtius inquit, crassissimam bilem & mu-cos.

Chalcanthum. vide Aeris flos.

Chamæcissi balanus aluum ciet. Plinius.

Chamædrys B.

Chamæleonis nigri radix, quæ & Isium, P. Aëtius.

Chamælæa B. P. & aquosos humores, semine vel foliis.

Chamæpitys P. & aquas.

Chamæropis, hoc eſt, Chamædryos ſemẽ ventrem mouet. Marcellus.

Chamæſyces ramuli elixi, in cibo ſumpti aluum ſoluũt. poteſt idẽ & lac ex eis collectũ.

Cyaneum, ſiue lapis Lazuli M.

Ciceos, vel Ricini grana P. & B. & aquas.

Cicer ſylueſter copioſius ſũptũ aluũ vacuat.

Cicinum oleum P.

Cici & oleum cicinũ aluo vomituq; purgãt.

Cyclaminus B. & P. Sed Marcellus habet P. & aquam: & Serapio aquam.

Cyclamini alterius ſemen ventrem ſubducit. Ciſſanthemon vocant, quòd flores hederæ ſimiles habeat. Galenus.

Cynocrambæ, id eſt, braſsicæ caninæ folia olerum modo cocta B. & aquas trahunt, & aliter quoque pota aluum ſoluunt.

Cypria, vel æris ſquamma, aquam exhaurit, & P.

Citrei mali ſemen venenis aduerſatur, & aluum deiicit. Dioſcorides.

Clematidis alterius geniculatæ per arbores repetentis ſemen B. & P.

Clematis alia in aruis, & vineis nata purgat.

Cneorum, id eſt, folia thymelęæ aquas. Paul.

Cnicinum oleum eandem cum cnidio oleo purgandi aluum vim habet, ſed minus efficacem. Dioſcorides.

Cnicus P. & aquas: in primis ſemine, ſed flore im

re imbecillius,facit nauseam quoque.
Cnidium granum & oleum. Vide Gnidium.
Coccus Cnidius aquosa maximè:sed B. quoque & P. moderatè ducit.
Cochleæ, quæ syluestribus frutetis, & sentibus hærentes inueniuntur, quas sesilos aliqui nominant, aluum & stomachum turbant, vomitiones mouent.
Colchicon, vel Hermodactylus P. Actuarius, Mesue.
Colocynthis P. & quæ moschosa sunt. addũt aliqui & B. Clystere infusa P. & B. strigmenta, & aliquando cruenta trahit.
Colocynthis herbacea arefacta per se inanit aluum. Plinius.
Colophonia vel pix frixa P.
Colutex fructus siue Senæ, P. B. & M.
Crotonis, vel ciceos grana P.
Cucumeris anguini, vel agrestis radicis cortex P. idem hydropicis commodissimus est. Vide Elaterium.
Cucumeris radix vomitionibus seruit.
Cucumis syluaticus P. B. & aquas.
Cucurbitæ domesticæ succus cyathorum trium cum vini albi calefacti hemina datus, & olei semuncia P. & B. pellit. Marcellus.
Cunila onites aquatiora per vomitum educit.

DAcrydium, siue scammonium præparatum B. & P.

Damasonii radix sursum deorsumque trahit B & P. Succus magis per sellas, radices sursum. Marcellus. Damasonii tamen, siue alismatis radicē Dioscorides prodidit intestinorum tormina sedare, & herbam aluum sistere.

Daphnoides, vel laureola P. & aquas: idē vomitus prouocat.

Dictamni succus illitus, aut cum polenta tritus ventrem citat.

Dracunculus maior M. vt aliqui. Sed Mesue P. scribit. Eius radicem Galenus semel, iterū & tertiò decoctā, quo omnem exueret medicam vim, interdū ari modo in cibis exhibebat, præcipuè cum lenti crassiq; humores maiore nixu essent propellendi.

EBulus ad omnia efficacior sambuco. Ebuli folia olerum modo cocta P. & B.

Ebuli radix aquas. Datur & semen hydropicis.

Elæomeli cruda, & biliosa.

Elaterium suprà infraque inanit B. & P. Vide Cucumis agrestis.

Epithymum in stœbe quoque reperitur, & thymbra priuatim epithymbrum nominatur. Sed ex thymo validius vacuat M. alia duo imbecilliora sunt.

Eruc

Eruca vomitus iuuat. Aëtius.
Eruum Dioscorides iubet aqua aliquandiu macerari, dein frigi vsque dum cortex rumpatur, & angustiore cribro traiectam farinam reponere. Bonam enim aluum facere. & si copiosius sumpta fuerit, per aluũ vesicamque cum torminibus sanguinem ducere.
Esula P. siue ea pityusa veteribus, siue tithymallus cyparissias cit.
Eupatorium Arabum B. & P.
Eupatorium pituitam quidem, sed aquam validius ducit.

FEl tauri guttori illitum vomitiones cit. Aëtius.
Fæx vini arida trita, tartarum vulgus vocat, M. vt placet aliquibus.
Ficus assa oleo imbuta & pipere conspersa post deambulationes à somno ad vomitus datur. Aëtius.
Fici succus lacteus aluum soluit, item cymæ. Sed caprificus violentior est.
Filix fœmina primò bilem trahit, mox aquas foliis, sed radice efficacius.
Filix vtraque stomachi inutilissima, primò B. mox aquas.
Flos æris. Lege Aeris flos.
Flos salis P. & B. vt Serapio.
Fumaria bilem, & humores adustos.

GAlli veteris ius Serapioni purgat M.
Gallinacei ſtercoris albi cochleare in aqua aut melicrato dilutum, vomitus mouet anginis ſubuenientes.
Garum B.
Gladioli radix pota. Marcellus.
Gnidium coccum B.P.ſed aquoſa maximè.
Gnidii cocci oleum potum aluum purgat.
Granum nil P. Serapio.

HEderæ chryſocarpi baccæ aquas ducunt. Plinius.
Heliotropium maius B.& P.
Helleborus albus bilem & P.per vomitũ reiicit.
Helleborus niger B.M.quidam & P.addunt.
Herba vrceolaris bilioſa,& aquatiora deducit. Marcellus.
Hermodactyli,ſeu Colchicum P.
Hibiſcum ex aqua potum ventris ſtricturas aperit.
Hippophæſtum aquas & P.
Hippophais ſuccus bilioſa, aquoſa, pituitoſaq́ue per inferna ducit. Dioſcorides.
Hippophais lacryma B. Nam radix tantùm aquam deducit. Marcellus.
Hyſſopus humores craſſos,& P.
Hyſſopus montanus P.humores craſſos, & putridos. Meſue.

Hyssopi decoctum vomitus iuuat.
IRis B.& crassam pituitam & aquas.
Irini spissamentum P.& aquas.
Irininum oleum per clysterem immissum pituitosa,& aquata & puruléta,& atra trahit.
Irinum vnguentum ad vomitus aptum est.
Ischas vel apios P.vide Apios.
Isii cortex, hoc est,de chamæleonis nigri radice P.Aetii.
Iuiubæ,Romanis zizipha , Græcis serica vocantur,B.Serapio.addunt alii serosum sanguinis humorem ea elicere. Optima esse, quæ maxima ædesina dicta. Galenus tamen serica dicit, parui succi poma, nec concoctioni,nec stomacho facilia. Effręnatis pueris & mulieribus cibi gratia tantùm expetita.
Iuli nucis iuglandis catuli vocati.
Iuncus angulosus M.vt quidam scribunt.
LAbruscæ radix humorem alui ciet, hydropicis datur.
Lactuca syluestris aquas educit.
Lanaria herba.vide Struthium.
Lapis Armenicus M.
Lapis lazuli,vel Cyaneum M.
Lapis lincis M.
Lapis stellatus duplex Arabibus describitur: alius pyrites albus,è quo argentũ cõflatur: alius idem cũ cyaneo , vel lapide lazuli , qui
&me

& melior: purgant M.

Laserpitium. Vide Assa fœtida.

Lathiris P. & B. Sed præcipuè P. & aquas.

Laureola vel daphnoides P. coliculi teneri, id est cymæ lauri P. & lumbricos celeriter eiiciunt. Marcellus.

Lauri folia viridia P. Paulus.

Lauri folia sunt vomitoria.

Lemnia terra præsumpta vomitione venena pellit.

Lychnidis syluestris semen B. & P. Est autem Lychnis ea herba, quam Hermolaus Barbarus Venetiis iecorariam dici meminit, in litore passim nascentem, & olitorio foro ieiuniorum tempore venalem, hederaceo ferè folio, flore purpureo, lilii pusilli effigie. Conuoluit herba se quibus appropinquat. Soluit aluum cocta, & cruda oleris modo accepta.

Lilii radices aquas educunt. Serapio. Eædem cum mulso potæ inutilem sanguinem cum aluo trahunt.

Lilii radices è mulso potæ inutilem sanguinem cum aluo trahunt.

Lochitidis semen aquas.

Lupini.

Lupus B. moderatè mouet. Lupus salictarius à Plinio dictus videtur.

Lyncis lapis M.

Malo

MAlua cum lubricum faciat ventrē, sanguinem quoq; purgat, & defæcatum reddit. Aetius.

Mandragoræ ſuccus.

Mandragoræ liquor obolorū duorum pondere cum mulſa aqua potius pituitam nigramq; bilem veratri modo vomitionibus purgat: maiori tamē copia potus mortem facit. Dioſcorides.

Manna, vel aeromeli B.

Maſtiches ſcrupuli nouem tenuiſsimè triti cum aqua aut lactis aqua pleuriticis ad aluum molliendam ab Aetio propinantur, & iis, quibus purgatio non proceſſerit.

Marrubium cum ſale & aceto.

Muris ſtercus in catapotiis deuoratum hydropas exinanit. author eſt Democritus allegante Sauonarola.

Melopeponis radix ad vomitus ciendos facit.

Melicratum vomitus promouet.

Mercurialis folia tenera elixa comeſta fimū egregiè ducunt: vtriuſque quidem, ſed fœminæ efficacius: ſanguinem quoque purgant & defæcant. Aetius.

Myrobalana beletzica P. cum empeleticis cōueniunt.

Myrobalana cepula, ſiue magna P. Serapionim.

Myrobalana empelitica P.
Myrobalana Inda M. Gręci recentiores dama ſonia vocant.
Myrobalana lutea, ſeu citrina B.
Molochos agria vel hibiſcum ex aqua pōtū. Plinius.
Mori lacryma vel radix aquam ſolam cit. Marcellus.
Mororum maturorum ſuccus pituitas ac tineas pellit. Idem & arborum radix præſtat.
Meri radix per meſſes inciſa ſuccum dat, qui aluum ſubducit.

NArciſsi radix vomitus ciet.
Naſturtium B.
Naſturtii ſemina B.
Nymphæa in vino auſtero leuiter ſoluit.
Naſturtii ſemen ad vomitus datur.
Naſturtium Babylonicum vomitus mouet. Serapio. Hoc nonnulli orientale vocant. Ruellius Drabam exponit.
Nil granum P. Serap. vocatur & habel, & granum Indicum.
Nitri ſpumam. vide in Aphronitro.
Nitrum B. Serapio. Idem cum aceto mulſo potum vomitus citat.
Nucis iuglandis Iuli catuli vocati.

OLea, quæ ſequuntur, purgant.
Amygdalinum.

Balaninum P.
Cicinum P. idem ricinino.
Grani Cnidii P. & aquas.
Irini vnguenti ſpiſſamentum P. & aquas.

OLEA VOMITORIA.

Seſaminum.
Rhaphaninum.
Narciſsinum.
Cyprinum pota, vel digito pẽnáve penitus illita.

Oleæ radicis cortex P. Paulus.
Oleum vomitiones citat. Purgat idem hemi
næ pondere pari ptiſanę ſucco, aut aqua po
tum. Dioſcorides.
Omotarichos accõmodatus eſt ad vomitio-
nes, quæ ciborum accremento quęrũtur. Sic
enim vertit Marcel. verba Dioſcoridis Græ
ca: ἔις τε τὰς δριμοφαγίας μάλιστα ἁρμόζει.
Ocymum.
Oliuæ colymbades, vel ſalſæ, ante cibum.
Onitis cunila vomitu aquoſa eiicit. Marcell.
Opopanax P. Meſue, Serapio.
Origanum M. Dioſcor. & vomitus cit.
Origanum Heracleoticũ, quod & codimen-
tis miſcetur, bilẽ atram viſceribus explicat.
Oxyphenica, ſeu Tamarindi B. Serapio.

PAeoniæ radix omnes ventris dolores ſe-
dat in vino, aluumq; purgat.
Pãgratii ſucc⁹ cũ farina erui ſimilis eſt Scyllę
Pan

Panacis ſuccus P.

Papaueris cornicularis ſemen aluum leniter purgat.

Papauer erraticum.

Papaueris ſpumei ſemen vomitiones citat.

Parthenium M.

Peplium, vel peplis B.M.P. flatus etiam expurgat.

Peplos M.P.B.

Peponis radix vomitoria eſt.

Perſici folia aut flores B. Similé fumariæ vim obtinent.

Peucedani radix B.& P.

Phaſeoli fructus vomitus iuuant.

Pix P.

Pix ſpiſſa P.

Pix frixa, vel Colophonia P.

Picnocomi radix B.P.

Pyrethrum P.

Pyrites albus, è quo argentum conflatur, M. Vide lapis ſtellatus.

Pityuſa, ſiue eſula P.

Polygoni ſemina largius ſumpta ſoluunt. Plinius.

Polion bilioſa & atra oleo chamæmelino miſto per ſellas deducit. Marcellus. Nimirum clyſtere, quod in Irino proximè addiderat.

Polium aluum ciet, hydropibus & regio morbo prodeſt.

Pol

Polypodium P.& B. Recentiores ad M. magis commendant.
Porri vomitus iuuant.
Porrorum capitatorum ſuccus ſanguinẽ purgat, purioremq́; efficit.
Proſerpinacam, ſi deuoretur, vomitio ſequitur ſalutaris. Plinius.
Pruna Damaſcena bilem.
Pſyllium B.
Ptiſana aluum mollit, cum modico melle vomitus prouocat.
Pulegium M.
RAdicula. lege Struthium.
Radix dulcis B. Serapio.
Reſinæ terebinthi, pini, piceæ, laricis P. abigunt.
Rhus erythros. Plinius.
Ricini grana B. P. & aquas.
Roſaceum vnguentum potum.
Roſarum ſuccus B.
Rhaponticũ, ſiue Rhabarbarum B. & M.
Raphani ſemen, & radicis cortex vomitoria ſunt.
SAlis flos P.
Salis ſpecies omnes, craſſos viſcoſosq́; humores emolliunt. Validior eſt qui gemmatus vel Cappadox dicitur, pituitam vitream, humoresq́ue alios fixos expediens. Validiſsimi ſunt, qui naphthicus vel Sodomorum ſal di-

citur, & qui Indus apud Mesuen, M. & P. effi caciter trahunt.

Sagapenum P. crassam lentamq;, & aquam lu team hydropum. Mesue.

Sambuci asparagi teneri, vel coliculi, vel folia in patinis cocta, pituita, bile & aquis intestina liberant. fit autem id validius è sambuco minore, id est, ebulo.

Sãbuci corticis succus aquas, vel radix ipsa in vino decocta. folia P. & B. arcent olerum modo cocta. Ad omnia tamen sambuco ebulus est efficacior. Caules quoq; teneri in patinis coquũtur. Semẽ etiã ventrẽ mouet.

Sarcocolla P.

Scabiosæ vulgaris herbæ succus aluum ducit. Minimè verò stœbe est quam odoratam, acrem, fruticosam, & ad vini cõseruationem aptissimam Galenus libro priori de Antidotis descripsit, inquiens apud Pergamum nasci, & ab incolis Colymbadem vocari.

Scammonium B. P.

Scylla M. & crassos viscososque humores. Mesue.

Scordium P.

Sebesten, Græci myxa, & myxaria dicunt, B. Serapio.

Sedum ex vino contritum potumque ad aluum concitandum plurimum prodest. Marcellus.

Senæ, seu coluteæ P. B. Actuarius. Arabes M. tantum & B. adustam eo purgari meminerunt.

Serpentaria M. Vide Dracunculus maior.

Serum bilem. Mesue humores adustos addit, & aquas Serapio.

Sesamoides maius B. P. per superiora.

Sesamoides minus B. P.

Silybi radicis liquor vomitiones facit. Dios.

Sinapi.

Sparti flores & semen per superna egregiè veratri modo purgant. Mesue inquit genistam efficaciter P. vomitionibus & aluo ducere.

Spica Celtica efficaciter hellebori instar vomitus euocat.

Spondylion, sphondiliónve P.

Squamma æris aquam & P. exturbat.

Staphisagria crassa vomitionibus elicit.

Stichas melancholiam, pituitam. Mesue. Accipienda verò est Arabica potius quàm citrina vulgo dicta.

Styrax flauus, pinguis, P.

Susinum oleum B.

TAmarinde, seu oxyphœnica B.

Tartarum, vel vini fæx arida, M. vt quibusdam placet.

Thapsiæ succus liquor, & radicis cortex bilem per inferna & superna purgant, &

iuxta alios pituitam quoq;.

Tereniabim, mannæ species in grana concretæ purgat bilem. Serap.

Thapsiam vnam Aegyptus vocat apud se prædulcem, quæ soluit aluum.

Thelypteris, id est, filix fœmina, primò B. trahit, mox aquas, & magis radice.

Thesum amarum vt picris, ex aqua tritum. Plinius.

Thymelææ semina, hoc est, coccus cnidius, P. B. & aquas.

Thymus M. B. & P. & vomitus cit.

Thlaspi B. per superna, & inferna.

Tiliæ folia decocta vrinam cient, sanguinem pota detrahunt. Sed id opinor per vrinam tantúm.

Tithymallus mas vel characias B. & P. vtrinq; ducit. Fœmina ei similis est, sed minus vomitum iritat. Paralios idem prædictis similis. Helioscopius mitior aliis. Cyparissias & dendroides cum reliquis conueniunt. Platyphylli lac, radix, & folia per aluum aquosa trahunt.

Tragoriganum Heracleoticum M. & B.

Tripolium per inferna aquas & vrinã trahit.

Trixago, vel chamædrys B.

Turpeton, siue turbit P. crassam & viscosam.

VEratrũ albũ B. crassos lẽtosq; humores per superiorem ventriculum purgat.

Vera

Veratrum nigrum B. & Mesue addit P. & M.
Vinum catorchite, vel sycite, id est, è carycis.
Vinum ex helleboro.
Vinum è Chamælæa.
Vinum è Mandragora.
Vinum è Scammonia.
Vinum è Thymelæa.
Violarum succus B.
Viscus M. Serapio.
Viticis semen cum pulegio & melle potum aluum purgat.
Vitis agrestis. vide Labruscã.
Vitis albæ teneri asparagi olerum modo coquuntur, ad aluum & vrinam ciendam.
Vitis albæ radix P.
Vitis nigræ radix, vel succus similiter, sed minus efficax.
Vlmi cortex interior P. & aquas. Plinius.

VNGVENTA.

Rosaceum potum.
Susinum potum, nauseam tamen facit.

Volubilis lanuginosa vitanda est, quoniam sanguinem educit. Mesue.
Volubilis manna violenter detrahit B. & ora venarum aperit. Mesue. Nimirum periclymenum est Dioscoridis, quam maius Romanis dici, lienemq; vrina cruenta, aut per aluum absumere scripsit.
Vrticæ semen P. Herba cocta mollit aluum.

Zingiber aluum mollit. Dioſcorides.
Zizipha. vide Iuiubæ.

TABVLA EORVM, *quæ molliunt, aut bonam faciunt aluum.*

Allium.
Apomeli aluo bilioſum humorē excernit. Compoſitionem eius docet Paulus lib. VII. cap. XV.
Aqua marina. Vide Mel.
Amygdalæ amaræ.
Amygdalinum oleum.
Ari folia inaniũt ex ſale & aceto ſumpta. Vide in Dracunculo.
Aſparagorum coliculi in cibo.
Atriplex.
Batis.
Beta cãdida ſoluit aluum modicè, nigra inhibet.
Betonicæ folia.
Blitum.
Braſsicæ caninæ folia olerum modo cocta B. & aquas trahunt.
Braſsica criſpa.
Braſsicæ decoctum ciet, ſubſtantia ſiſtit.
Braſsicæ ſemicoctæ ius.
Braſsicæ ſuccus, iuxta quoſdam M. ſubducit.

Bryoniæ aſparagi teneri decocti aluum & vrinam cient.
Bugloſſus mollit aluum: ducit & B. Serap.
Bulbus eſculentus bonam facit aluum.
Butyrum. Miſcent & melli diabutyrum appellantes.
CApparis aluum turbat.
Caricæ.
Caro animalium quàm maximè iuuenculorum facilius aluum ducit.
Caſeus nuperrimè coagulatus cum melle.
Caſtaneæ vehementer ſiſtunt ſtomachi & alui fluxiones. aluũ cient, nimirũ poſt cibum.
Cepæ.
Chamæ.
Ceraſa dulcia. Plinii hæc verba ſunt: Inuenio apud authores, ſi quis matutino roſcida cũ ſuis nucleis deuoret, in tantum leuari aluum, vt pedes morbo liberentur.
Ceratia humida aluum ſubducunt, arida potius ſiſtunt.
Cybia vetera purgant, priuatimq́ue cruditates, pituitas, bilemq́ue trahunt.
Cicercula ſoluit.
Cochlearum ius.
Conchularum ſimiliter.
Cucumeris radix, & fructus.
Cucurbitæ domeſticæ ſuccus cyathorũ triũ cum vini albi calefacti hemina datus, & olei

ſemuncia B. P. Marcellus.

Cucurbitæ radix,& ſemina.

Cucurbitę totius elixę,mox expreſſę ſuccus, additis exiguo melle & nitro aluum leniter ſoluit. Si quis etiam in excauata cruda cucurbita vinum infuderit,& per noctem ſub dio habuerit, temperatumq́ue ieiunus biberit,aluum leniter molliet. Dioſcorides.

DRacunculi radicem Galenus ſemel iterum,& tertiò decoctam, quo omnem exueret medicam vim, interdum ari modo in cibis exhibebat, præcipuè cum lenti craſſiq́ue humores maiore nixu eſſent propellendi.

EBuli folia in patinis cocta B. P. & aquas inaniunt,idq́ue efficacius ſambuco.

Eruca bonam facit aluum.

Eruum Dioſcorides iubet aqua aliquandiu macerari,dein frigi vſque dum cortex rumpatur, & anguſtiore cribro traiectam farinam reponere. Bonam enim aluum facere: & ſi copioſius ſumpta fuerit, per aluum veſicamq́ue cum torminibus ſanguinem ducere.

Eryſimon ventrem mollit Serapioni, qui id buberegi vocat,alii budheregi.

FIcus.

Fici Aegyptiæ vel ſycomori fructus bonam facit aluum.

Filic

Filicis fœminæ folia molliunt.
Fœnogræcum. Eius cremor cum melle decoctus omnes deprauatos humores ab intestinis depellit. Mel verò modicũ miscendum est, ne stomachum erodat.
GAllinacei veteris ius aluum soluit tum per se, tũ cneo vel polypodio addito.
Garum B.
Gobius piscis.
HEliotropium maius olerum modo coctum B. & pituitam extrahit.
Herinaceorum marinorum ius.
Hibiscum ex aqua potum.
Hordeum coctum in cibo cum iure suo.
IVra vel decocta emollientium ventrẽ efficaciora redduntur, si oleo, garo, & pipe recondiantur, necnon stomacho gratiora.
Intybi.
Iuglans adhuc virens, vel etiam arida, si modò aqua præmaduerit. Paulus.
Ius piscium.
LAc largius epotum.
Lac, præcipuè asininum.
Lactucæ succus in posca potus.
Lapathi folia soluunt aluum, & radix cum vino decocta sistit.
Lapathum hortense, quod Sabaudi vulgò Lampadam vocant.
Lapsana.

Lentis decoctum ſoluit, ſubſtantia ſiſtit.
Lentis primum ius.
Lupi ſalictarii, ſiue lupuli aſparagi in acetario.

MAlua.
Mel incoctum vel crudum ſi quis lambat, egregiè aluum ducit.
Melicratum.
Melimela aluum molliunt, & lumbricos pellunt, ſed ſtomacho nocent.
Melitites ſolebat inueteratus alui cauſa dari in febri.
Mel, cœleſtis aqua, & marina æquis portionibus per colum traiiciuntur, & in picato vaſe per Canis æſtum inſolantur. Alii decoctæ maris aquę partibus duabus vnam mellis miſcentes in dolia diffundunt, Thalaſſomeli vocant. prius egregiè purgat: poſterius lenius aqua marina eſt, mitiusq; ad purgandũ. Vbi verò aquæ marinæ penuria fuerit, eius loco Pli. ſecũdus duos ſalis ſextarios in aquę ſextarios quatuor mittere iubet, ſic temperatiſsimã marini liquoris copiã fieri.
Mellis acetabulum, & ſalis triti tantundem, cum aceti ſextario vno ferueſcit, atque ita nocte ſub diuo, cœlo ſereno, vas leuiter opertũ relinquitur, & mane qui pridie cœna abſtinuerint, cum aqua quantum ſufficiat minutatim bibunt, quo facto nõ ſolùm

ventris, sed etiã atræ bilis ac rufæ tædio absoluuntur. Hæc Marcellus.

Melopepones, fructu & semine aluum molliunt.

Menæ salsæ.

Mercurialis in iure pinguium carnium sale & pauco vini addito bibitur, folia edũtur. Efficacior autem est fœmina.

Myacum ius aluum & vesicam exinanit.

Molochiagriæ folia, vel hibiscum ex aqua potum.

Mora ante cibum sumpta.

Mulsum aluũ soluit frigido potu pluribus, calido sistit.

NVces virides, aut in aquam infusæ, si siccæ sint.

OCymum.

Oliuæ colymbades, vel salsæ ante cibũ.

Ostrea.

Oua sorbilia.

Oxymel crassa educit ex corpore.

PAnes furfuracei.

Panibus triticeis asphodeli succus inter subigendum miscetur.

Papaueris semina.

Pelorides.

Pepones.

Peponis radix.

Persica mala.

Piſces marini omnes teſta intecti.

Piſces ſalſi.

Piſcium recentium ius, modò ex ſe, modò ex vino potum.

Portulaca.

Pruna recentia, aut ſicca, quæ ſi mulſa prius madefeceris: vbi tamen mulſæ pluſculum mellis inerit, efficaciſsimè ventrem molliēt ſi ea ſolùm comederis: ſed multò magis, ſi mulſum ſimul potaueris.

Ptiſana, ſola, aut melle addito.

RAphanus bonam facit aluum: ſed oportet à cibo eam ſumere, ſic magis digeſtioni cōferentem. Præſumpta enim cibum in ſtomacho ſuſpendit. Præſumpta item vomitionibus accommodata eſt. Hæc Dioſcorides. Galenus contrá.

SAtureia, condimentaria herba.

Scandix bonam aluum facit. Eſtur cruda & cocta.

Semina, apud Serapionem,.

Papaueris,

Cucurbitæ,

Melopeponis,

Citri,

Cucumeris.

Sepiæ coctæ ſoluunt.

Sero lactis miſcetur tantum mellis, quantum ſatis ſit ad dulcedinem, ne ſtomachus euertatur,

tatur. Qua ratione etiam ſal addendus, ne guſtus abhorreat.
Seutlomalachum.
Siliquæ recentes ſtomacho inutiles aluum ſol uunt.
Silurus è iure.
Sinapis aluum emollit.
Sonchus.
Sycomori vel ſycamini fructus.
Spinachia olus.
THalaſomeli. Vide Mel.
Thapſiam vnam Aegyptus vocat apud ſe prædulcem, quæ ſoluit aluum.
Thelypteridis folia molliunt.
Tellinæ.
Thymbra in condimentis adhibetur.
Thymus ſimiliter.
Torpedo in cibo.
Tragos.
Turtur, piſcis cartilagineus.
VIni Cretenſis (noſtri Maluaticum vocant) cyathus cum butyri recentis vncia feruefactus potuśque morantem aluum elicit.
Vinum dulce confert eductioni, quæ inferius fit, ſed paſſum apertè mollit.
Vitis albæ aſparagi decocti in cibo aluum & vrinam molliunt.

VINA VARIA E PVRGANtibus componi Dioſcorides docuit, qualia ſunt ex

Abſinthio,
Aſaro,
Betonica,
Chamædry,
Chamæpity,
Dictamno,
Hyſſopo,
Marina aqua,
Marrubio,
Origano,
Pulegio,
Satureia,
Scylla,
Stichade,
Thymo,
Tragorigano.

Vrtica cum conchulis, vel in ptiſana cocta.
Vrticæ ſemen.
Vuæ dulces, præcipuè vbi humidæ ſint, & recentes.
Volentibus augere corpus, aut mollire aluũ, conducit inter cibos bibere. Contrà minuentibus aluumque cohibentibus ſitire in edendo, poſtea parum bibere. Certè veterũ nonnullis ſatis eſſe ad ſecũdam valetudinẽ tuendam

dam visum est, si aluus quotidie & vrina pro ingestorũ copia, sine vitio & abundè responderet, ac quũ vacuatio iuxta proportionem accidebat, commendabant: sin minus, promouebant, vrinam quidem scandice, apio, asparago, petroselino, aniso, nepita, origano, absinthio, graminis carduique radice, cytiso, adiantho, omnibus in aqua elixis, quorum decoctum cum vino potu exhibebant. Hæc enim per vrinam sanguinem repurgãt, Aluum adiuuabant terebinthina, ex qua oliuæ magnitudinem dormituris deglutiendam offerebant. At cum acrius subducere eam instituimus, rheu momentũ admiscebimus. Hæc Paulus Aegineta libro primo cap. XLIII.

FINIS.

LVGDVNI,
Excudebant Ioannes & Franciscus Frellonii fratres

1546.

Sieur Dallongnes
Chirurgien Jurez a ~~Coustance~~
Constance et lieutenant
du premier Chirurgien du
Roy pour le bailliage de
S. Sauveur Lendelin

